

2021

**Hallituksen
toimintakertomus
ja tilinpäätös**

Sisällys

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	4
Tuloskehitys ja taloudellinen asema	5
Toimitusjohtaja Jussi Holopainen	8
Taloudellinen tulos	10
Taloudellinen asema ja kassavirta	10
Segmenttikatsaukset	12
Toimintaympäristö	14
Markkinatilanne	15
Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät	16
Yhtiökokoukset	19
Osinkopolitiikka	21
Osingonjakoehdotus tilikaudelta 2021	21
Osakkeet ja osakkeenomistajat	22
Konsernin henkilöstö	25
Hallitus, johto ja tilintarkastaja	25
Yhtiökokous 2022	25
Tutkimus- ja kehitystoiminta	26
Konsernirakenteen muutokset	26
Ulkomaiset sivuliikkeet	27
Lähipiirilainat ja -vastuut sekä lähipiiriliiketoimet	27
Hallinnointi	28
Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista	28
TUNNUSLUVUT	37
TILINPÄÄTÖS	40
Konsernitalinpäätös	41
Konsernin laaja tuloslaskelma	41
Konsernin tase	42
Konsernin rahavirtalaskelma	43
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	44
Konsernitalinpäätöksen liitetiedot	45
1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	45
2. Yrityshankinnat	48
3. Liikevaihto ja liiketoiminta-alueet	50
4. Liiketoiminnan muut tuotot	53
5. Materiaalit ja palvelut	53
6. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	54
7. Poistot ja arvonalentumiset	57
8. Liiketoiminnan muut kulut	58
9. Rahoitustuotot ja kulut	59
10. Tuloverot	59

11. Aineettomat hyödykkeet	63
12. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	67
13. Vuokrasopimukset	69
14. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	71
15. Vaihto-omaisuus	73
16. Myyntisaamiset ja muut saamiset	74
17. Rahavarat	75
18. Oma pääoma	75
19. Osakekohtainen tulos	76
20. Rahoitusriskien ja pääoman hallinta	77
21. Lainat	83
22. Varaukset	84
23. Ostovelat ja muut velat	85
24. Konsernirakenne	86
25. Määräysvallattomien omistajien osuudet ja liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa	88
26. Lähipiiritapahtumat	89
27. Ehdolliset velat ja varat sekä sitoumukset	90
28. Sovellettavat uudet ja muutetut standardit 31.12.2021	91
29. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	94
Emoyhtiön tilinpäätös, FAS	95
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	108
Tilintarkastuskertomus	109
Tietoa sijoittajille	114

Sulkeissa esitetyt luvut viittaavat vertailukauteen eli edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon, ellei toisin mainita.

Hallituksen toimintakertomus

Tuloskehitys ja taloudellinen asema

LIKEVAIHTO KASVOI SELVÄSTI VUONNA 2021 – HALLITUS ESITTÄÄ OSINKOA JAETTAVAKSI ENSIMMÄISTÄ KERTAA

- Liikevaihto 239,1 (147,5) miljoonaa euroa, kasvua 62,2 %
- Käyttökate 16,6 (9,8) miljoonaa euroa, käyttökatemarginaali 7,0 (6,6) %
- Liikevoitto 6,8 (4,8) miljoonaa euroa, liikevoittomarginaali 2,9 (3,2) %
- Osakekohtainen tulos 0,35 (0,27) euroa
- Osakkeiden lukumäärä 13 397 729 kpl (31.12.2021)
- Enersensen hallitus ehdottaa 4.4.2022 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2021 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,1 (2020: ei osinkoa) euroa osakkeelta.
- Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020.
- Enersense Offshore Oy:n (entinen Pori Offshore Constructions Oy) edullisesta yrityskaupasta johtuvan negatiivisen liikearvon tuloutus oli 7,3 miljoonaa euroa.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiön taloudellisen ohjeistuksen mukaan liikevaihdon ennakoitaan olevan 245–265 miljoonaa euroa ja oikaistun käyttökateen 15–20 miljoonaa euroa vuonna 2022. Edelliseen vuoteen verrattuna vuoden 2022 tulosta rasittavat panostukset uuteen toiminnanohjausjärjestelmään. Lisäksi investoinnit kasvavaan merituulivoimaan vaikuttavat tulokseen. Yhtiön liiketoiminnan kausiluonteisuudesta johtuen liikevaihto ja kannattavuus ovat korkeimmillaan pääsääntöisesti toisen, kolmannen ja osittain neljännen vuosineljänneksen aikana.

Ohjeistus ja näkymät perustuvat yrityksen saatavilla oleviin tietoihin meneillään olevien asiakashankkeiden etenemisestä ja yrityksen arvioon vuoden 2022 aikana aloitettavista asiakashankkeista. Vuoden 2022 näkymissä on edelleen otettava huomioon maailmanlaajuinen koronavirus ja sen leviäminen, joka vaikuttaa yhtiön toimintaympäristöön sekä maailmantalouden epävarmuus ja kasvun heikentyminen erityisesti Ukrainan jännittyneen geopoliittisen tilanteen johdosta. Enersense seuraa näistä epävarmuustekijöistä aiheutuvia vaikutuksia ja käy kehittyvästä tilanteesta läpinäkyvää kommunikaatiota asiakasyritystensä kanssa. Viivästykset meneillään oleviin hankkeisiin ovat mahdollisia. Koronaviruksella ja maailmantalouden epävarmuudella voi olla vaikutuksia yhtiön toimintaan ja tulokseen.

Taloudellisia tunnuslukuja

	1–12/2021	1–12/2020	1–12/2019
Liikevaihto (1000 EUR)	239 110	147 460	58 057
Käyttökate (1000 EUR)	16 639	9 775	52
Käyttökate %	7,0	6,6	0,1
Liikevoitto (1000 EUR)	6 834	4 780	-965
Liikevoitto %	2,9	3,2	-1,7
Kauden tulos (1000 EUR)	3 973	2 379	-1 371
Omavaraisuusaste %	35,6	15,7	30,8
Nettovelkaantumisaste %	3,6	52,3	64,8
Oman pääoman tuotto %	8,3	19,3	-17,7
Osakekohtainen tulos EUR	0,35	0,27	-0,21

Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020.

OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELTA

- 1.2. Tommi Manninen nimitettiin Enersensen viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtajaksi sekä johtoryhmän jäseneksi.
- 4.2. Yhtiön Smart Industry -liiketoiminta uudisti tehtaiden kunnossapitoa koskevan sopimuksen merkittävän suomalaisen teollisuusyrityksen kanssa.
- 25.2. Enersense täydensi pitkän aikavälin taloudellisia tavoitteitaan ja tarkensi suunnitelmaansa liittyen mahdolliseen siirtymiseen Nasdaq Helsingin pörssilistalle.
- 1.3. Enersense kasvatti omistustaan latvialaisessa osakkuusyhtiössään, Empower SIA:ssa, josta tuli kaupan myötä Enersensen konserniyhtiö.
- 15.3. Yhtiö sai tuekseen uuden merkittävän, pitkäjänteisen osakkeenomistajan ja keräsi suunnatulla osakeannilla 15 miljoonaa euroa.
- 19.3. Enersensen hallitus valitsi varsinaisen yhtiökokouksen jälkeisessä järjestäytymiskokouksessaan Markku Kankaalan hallituksen puheenjohtajaksi ja Herkko Plitin hallituksen varapuheenjohtajaksi. Lisäksi hallitus valitsi keskuudestaan hallituksen tarkastusvaliokunnan jäsenet: Sari Helander (puheenjohtaja), Markku Kankaala ja Petri Suokas sekä palkitsemisvaliokunnan jäsenet: Herkko Plit (puheenjohtaja), Markku Kankaala ja Sirpa-Helena Sormunen.
- 23.3. Enersense teki sopimuksen liettualaisen Litgrid AB:n kanssa Jurbarkas-Bitėnai-voimajohtojen uusimisesta.
- 16.4. Enersensen ylimääräinen yhtiökokous päätti, että hallituksen varsinaisten jäsenten lukumäärä on seitsemän ja että hallituksen uudeksi jäseneksi valitaan Jaakko Eskola. Yhtiön hallitus päätti yhtiökokouksen jälkeen koolle kutsutussa kokouksessaan 16.4. valita Jaakko Eskolan hallituksen puheenjohtajaksi.
- 4.5. Yhtiö sai päätökseen neuvottelut toimintansa jälleenerahoituksesta. Uusi rahoituskokonaisuus koostuu kahdesta senior-lainasta sekä useasta pankkitakaus- ja laskurahoituslimiitistä.
- 6.5. Enersense sopi Värväämö Oy:n osakekannan myynnistä Cityworkille.
- 6.5. Enersense siirtyi IFRS-raportointiin ja julkaisi uuden ohjeistuksen vuodelle 2021.
- 10.5. Yhtiö julkisti IFRS pro forma -taloudellisia tietojaan tilikaudelta 1.1.–31.12.2020 kuvaamaan 31.7.2020 toteutuneen Empower-yrityskaupan vaikutuksia.
- 2.6. Enersense solmi merkittävän sopimuksen Tsirguliina-Viru-voimajohtojen uusimisesta.
- 3.6. Enersense julkisti tilintarkastamattomia IFRS taloudellisia tietojaan 31.3.2021 ja 31.3.2020 päättyneiltä osavuosikausilta.
- 4.6. Yhtiö tiedotti suunnittelevansa osakeantia ja aikovansa hakea osakkeensa listamista Nasdaq Helsingin pörssilistalle.
- 7.6. Enersense haki osakkeidensa listausta Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalle.
- 10.6. Enersense julkisti suunnatun osakeannin ehdot.
- 10.6. Yhtiö julkisti IFRS-tilinpäätöksen vuodelta 2020 sekä IAS 34:n mukaisen Q1 2021 -osavuositarkastuksen.
- 10.6. Finanssivalvonta hyväksyi Enersensen suomenkielisen listalleottoesitteen.
- 18.6. Enersensen yleisöanti ylimerkittiin ja sen merkintäaika keskeytettiin.
- 21.6. Enersensen instituutioanti ylimerkittiin ja sen merkintäaika keskeytettiin.
- 22.6. Enersense toteutti onnistuneesti 1 775 000 uuden osakkeen suunnatun osakeannin ja keräsi sen tuloksena noin 16 miljoonaa euroa.
- 24.6. Enersense tiedotti, että konsernin henkilöstöjohtaja ja johtoryhmän jäsen Maija Kaski siirtyy pois yhtiön palveluksesta syyskuussa 2021.
- 30.6. Enersense sai päätökseen Värväämö Oy:n osakekannan myynnin Cityworkille. Staff Leasing -liiketoimintaa johtanut Mika Linnamäki siirtyi pois Enersensen johtoryhmästä ja yhtiön palveluksesta.
- 21.7. Mikko Jaskari nimitettiin Enersensen talousjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi.
- 16.8. Enersense tiedotti, että Connectivity-segmentin johtaja Anna Lindén jää pois yhtiön palveluksesta ja Connectivity-segmentin vt. johtajana toimii jatkossa oman työnsä ohella Power-segmentin johtaja Juha Silvola.
- 30.8. Enersense tiedotti, että hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja Markku Kankaala on ilmoittanut eroavansa yhtiön hallituksesta 30.8.2021. Samalla Kankaala jäi pois myös hallituksen tarkastus- ja palkitsemisvaliokunnista.
- 31.8. Enersensen hallitus valitsi hallituksen uudeksi varapuheenjohtajaksi Sirpa-Helena Sormusen. Lisäksi hallituksen tarkastusvaliokunnan uudeksi jäseneksi valittiin Päivi Jokinen ja hallituksen palkitsemisvaliokunnan uudeksi jäseneksi Jaakko Eskola.
- 31.8. Hanna Reijonen nimitettiin Enersensen henkilöstöjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi.
- 6.9. Enersensen osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimitettiin seuraavat jäsenet: Risto Takkala, MBÅ Invest Oy; Alexander Ehrnrooth, Nidoco AB; ja Kyösti Kakkonen, Joensuu Kauppa ja Kone Oy.

- 4.10. Enersense osti merituulivoimaan erikoistuneen Pori Offshore Constructions Oy:n osakekannan.
- 4.10. Enersense päivitti tiedonantopolitiikkaansa: Jatkossa yhtiö tiedottaa sisäpiiritietona pörssitiedotteella uusista tilauksista tai asiakassopimuksista, kun tilauksen tai asiakassopimuksen odotettu arvo on yli kymmenen prosenttia Enersense-konsernin edellisen tilikauden liikevaihdosta tai yhtiö katsoo tilauksen tai asiakassopimuksen olevan muulla perusteella olennainen tai strategisesti merkittävä.
- 8.12. Enersense tiedotti sopineensa sijoituksesta ja ensisijaisesta kumppanuudesta Suomen ensimmäisen vihreän vedyn tuotantoyhtiön P2X Solutions Oy:n kanssa.
- 20.12. Enersense tiedotti allekirjoittaneensa sopimuksen maatuulivoimahankkeiden kehitysyhtiön Megatuuli Oy:n ostamisesta. Osakekaupassa maksettavan kauppahinnan tiedotettiin olevan yhteensä 18,5 miljoonaa euroa ja maksettavan kokonaisuudessaan Enersensen uusilla liikkeeseenlaskettavilla osakkeilla kaupan täytäntöönpanon yhteydessä.
- 20.12. Enersense tiedotti etenevänsä yritysjärjestelyiden toteutuessa strategiansa toiseen vaiheeseen ja etenevänsä arvoketjussa myös päästöttömän energian tuottajaksi ja keskeiseksi vihreän energian yhtiöksi – pitkän aikavälin tavoitteet arvioidaan yritysjärjestelyiden toteutuessa uudelleen.
- 20.12. Enersense tiedotti sijoituksensa P2X:ään etenevän, kun työ- ja elinkeinoministeriö myönsi sijoituksen ennakoedellytyksenä olevan tuen Suomen ensimmäisen vihreän vedyn tuotantolaitoksen rakentamiseksi Harjavaltaan.
- 22.12. Enersense päivitti vuoden 2021 tulosohjeistustaan: konsernin oikaistun käyttökateen odotetaan ylittävän 19 miljoonaa euroa ja oikaistun liikevoiton 11 miljoonaa euroa.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

3.1. Enersense täsmensi P2X:ään tehdyn sijoitus- ja yhteistyöjärjestelyn toteutumisen aikataulua. Ennakkoehdojen arvioitiin täyttyvän tammikuun 2022 lopussa ja järjestelyn toteutuvan helmikuun 2022 aikana.

10.1. Enersense tiedotti Megatuuli-kaupan etenevän: kaupan ennakkoehtoon liittyvä esisopimus Megatuulen keskeisen hankekehityskumppanin kanssa on solmittu.

11.1. Enersensen ylimääräinen yhtiökokous päätti Megatuuli Oy:n yrityskaupan toteuttamiseksi hallituksen ehdotuksen mukaisesti muuttaa yhtiön yhtiöjärjestyksen 3. kohtaa, valtuuttaa hallituksen päättämään enintään 2 675 000 uuden osakkeen antamisesta suunnatun osakeannin toteuttamista varten, ja ehdollisena yrityskaupan toteutumiselle, valtuuttaa yhtiön hallituksen ottamaan enintään 668 750 kappaletta yhtiön omia osakkeita pantiksi ja luovuttamaan pantiksi otettuja osakkeita eteenpäin.

17.1. Enersensen osakkeenomistajien nimitystoimikunta toimitti ehdotuksensa varsinaiselle yhtiökokoukselle 2022.

19.1. Enersense tiedotti, että konsernin lakiasiainohtaja ja johtoryhmän jäsen Johanna Nurkkala siirtyy pois yhtiön palveluksesta huhtikuussa 2022.

31.1. Enersense tiedotti, että P2X:ään tehdyn sijoitus- ja yhteistyöjärjestelyn edetessä Enersensen sijoituksen määrä on vahvistunut ja on järjestelyn toteutuessa 13 miljoonaa euroa.

31.1. Enersensen hallitus päätti 2 598 331 uuden Enersensen osakkeen suunnatusta osakeannista Megatuuli-yrityskauppaan liittyen. Osakkeet suunnattiin Megatuulen myyjille ja osakeannin toteutus oli ehdollinen yrityskaupan täytäntöönpanolle.

1.2. Yhtiö toteutti Megatuulen hankinnan, ja Enersensen uudet osakkeet rekisteröitiin kaupparekisteriin.

3.2. Enersense tiedotti, että sen tytäryhtiön Megatuuli Oy:n yhteistyökumppaninsa kanssa kehittämä tuulipuistokokonaisuus etenee ja Megatuuli on sopinut kehitysyhteistyösopimukseen perustuvasta vuosien 2022–2025 aikana erissä maksettavasta palkkiosta.

14.2. Enersense toteutti sijoituksen P2X Solutions Oy:öön.

Toimitusjohtaja Jussi Holopainen

Energiamurros etenee yhteiskunnassamme nyt kovaa vauhtia. Uudet päästöttömät energiaratkaisut valtaavat alaa voimakkaasti, ja laaja-alaisille energiasektorin osaajille on kysyntää. Tämä näkyi vuonna 2021 Enersensengin toiminnassa monin tavoin – kiinnostus yhtiötä kohtaan oli suurta.

Liikevaihtomme kasvoi yli 60 prosenttia edellisvuodesta. Tämä johtui suurelta osin Empower-yrityskaupan myötä siirtyneistä liiketoiminnoista. Konsernin lukuihin näiden liiketoimintojen luvut ovat sisältyneet elokuusta 2020 alkaen. Päivitimme tulosohjeistustamme joulukuussa ja saavutimme lopulta 239,1 miljoonan euron liikevaihdon. Vuodelta 2021 Enersensengin hallitus esittää ensimmäistä kertaa yhtiön pörssihistoriassa osingon maksua.

Vahva kiinnostus päästöttömiin energiaratkaisuihin ja luottamus tekemiseemme näkyi siirtyessämme kesäkuussa Helsingin pörssin päälistalle. Osakeantimme ylimerkittiin ja saimme matkaamme tuhansia vastuullisesta liiketoiminnasta kiinnostuneita uusia omistajia. Myös suunnatuissa osakeanneissa saimme merkittäviä ja sitoutuneita omistajia mukaan matkallemme kohti päästöttömämpää yhteiskuntaa. Lisäksi uusi rahoituskokonaisuus, joka yhtiölle sovittiin toukokuussa, vahvisti merkittävästi toimintamahdollisuuksiamme. Luottamusta tekemiseemme lisäsi omalta osaltaan myös Jaakko Eskolan tulo yhtiömme hallituksen puheenjohtajaksi.

Vuosi 2021 piti sisällään muutoksia liiketoiminta-alueissamme sekä strategian mukaisen tekemisen suuntaamista entistä vahvemmin päästöttömiin energiaratkaisuihin. Luovuiimme kesällä henkilöstövuokraukseen erikoistuneesta Värväämästä sekä Staff Leasing -liiketoiminta-alueesta kokonaan ja keskitimme resurssien skaalaamiseen tähtäävän tekemiseemme Smart Industry -liiketoiminnan alle.

Vuosi 2021 oli Enersensellä myös voimakkaan integraation aikaa. Vuoden 2020 Empower-yrityskaupan jälkeinen integraatio jatkui läpi organisaation ja vuoden loppuun mennessä yhteinen tekeminen ja brändiuudistus oli jo hyvin pitkälle viety.

Toteutimme strategiaamme epäorgaanisesta kasvusta ja loppuvuodesta tiedotimme merituulivoimaan erikoistuneen Enersense Offshore Oy:n (entinen Pori Offshore Constructions Oy) ostamisesta sekä solmimastamme sopimuksesta maatuulivoimahankkeiden kehitysyhtiön Megatuuli Oy:n ostamiseen liittyen. Lisäksi sovimme sijoituksesta ja ensisijaisesta kumppanuudesta vihreän vedyn tuotantoyhtiön P2X Solutions Oy:n kanssa.

Tuulivoiman tuotanto kasvaa lähivuosina merkittävästi ja hankekehitysyhtiö Megatuulen osaaminen mahdollistaa meille jatkossa myös synergiaetuja merituulivoimahankkeissa. Voimme myös Megatuulen yhteistyökumppaneiden kanssa kehittää tuulipuistoja, osallistua itse niiden rakentamiseen ja tavoitteenamme on myös rakennuttaa sekä jäädä omistamaan puistoja ja tuottamaan päästötöntä energiaa tulevaisuudessa.

Pelkkä tuulivoiman tuotannon kasvu ei riitä vastaamaan kasvavaan energiatarpeeseen, ellei energian varastointi kehity nykyisestä. Energian varastoinnissa ja fossiilisten polttoaineiden korvaamisessa vedyllä on merkittävä rooli. Ensisijainen kumppanuus P2X:ssä mahdollistaa meille myös mukaanpääsyn Suomen ensimmäisen vihreän vedyn tuotantolaitoksen rakentamiseen ja näköalapaikan energian varastoinnin kehittämiseen.

Vaikka strategiaamme mukaisesti olemme etenemässä myös päästöttömän energian tuottajaksi ja vihreän energian yhtiöksi, niin samaan aikaan toteutamme päästöttömiä energiaratkaisuja suunnittelusta ja toteutuksesta ylläpitoon ja huoltoon kuten tähänkin asti. Pitkät perinteet ja huippuosaava henkilöstö ovat tekemisemme kivijalka ja se ei ole muuttunut mihinkään. Enersensen strategiassa orgaaninen ja epäorgaaninen kasvu ovat fokuksessa. Haluamme olla merkittävä päästöttömän yhteiskunnan mahdollistaja ja toimia laaja-alaisesti energiamurroksen eri osa-alueilla.

Lopuksi haluan kiittää koko henkilöstöämme sitoutumisesta ja hyvästä työstä. Vuonna 2021 tehty työ mahdollistaa sen, että olemme entistä paremmilla valmiuksilla mukana tässä historiallisessa vihreässä siirtymässä ja valmiina reagoimaan asiakkaidemme nopeasti muuttuviinkin tarpeisiin.

Taloudellinen tulos

Liikevaihto segmenteittäin

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020	1-12/2019
Smart Industry	85 499	78 371	51 629
Power	49 143	18 916	—
Connectivity	45 318	23 419	—
International Operations	58 999	26 754	6 429
Liiketoiminta-alueille kohdistamattomat erät	152	—	—
Yhteensä	239 110	147 460	58 057

Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020.

Liikevaihto kohdealueittain

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020	1-12/2019
Kotimaiset kohteet	177 229	111 671	42 516
Kansainväliset kohteet	61 881	35 789	15 541
Yhteensä	239 110	147 460	58 057

Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020.

Liikevaihto oli 239,1 (147,5) miljoonaa euroa eli 91,6 miljoonaa euroa suurempi verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuonna 2020, kasvua 62,2 % johtuen pääosin Empower-yrityskaupan vaikutuksesta. Käyttökate oli 16,6 (9,8) miljoonaa euroa. Liikevoitto oli 6,8 (4,8) miljoonaa euroa, Enersense Offshore Oy:n (entinen Pori Offshore Constructions Oy) edullisesta yrityskaupasta johtuvan negatiivisen liikearvon tuloutus oli 7,3 miljoonaa euroa.

Tilaukanta oli vuoden 2021 lopussa 291,0 (292,0) miljoonaa euroa.

Segmenttikohtaiset luvut on esitelty kohdassa "Segmenttikatsaukset".

Taloudellinen asema ja kassavirta

TULOS ENNEN VEROJA, KATSAUSKAUDEN TULOS JA OSAKEKOHTAINEN TULOS

Tammi–joulukuussa tulos ennen veroja oli 3,5 (2,9) ja katsauskauden tulos 4,0 (2,4) miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,35 (0,27) euroa. Nettorahoituskulut olivat tammi–joulukuussa -3,3 miljoonaa euroa (-1,9) ja niihin sisältyi 0,4 miljoonaa euroa kertaluuontoisia järjestelypalkkioita.

KASSAVIRTA JA RAHOITUS

Liiketoiminnan rahavirta tammi–joulukuussa oli -15,6 miljoonaa euroa. Jakson liiketoiminnan rahavirtaan vaikutti liikevaihdon kasvusta johtuva myyntisaamisten ja muiden saamisten kasvu sekä ostovelkojen ja muiden velkojen maksut.

Investointien rahavirta tammi–joulukuussa oli 11,5 miljoonaa euroa, joka sisältää Värväämö Oy:n divestoinnin, investoinnin Empower SIA:an, ajoneuvojen myynnin ja takaisinvuokrauksen sekä lainajärjestelyihin liittyviä panttauksia.

Rahoituksen rahavirta tammi–joulukuussa oli 15,5 miljoonaa euroa, joka sisältää 22.6.2021 ja 15.3.2021 toteutetuilla osakeanneilla kerätyt varat sekä uuteen lainajärjestelyyn liittyviä lainojen nostoja ja maksuja.

Enersense julkisti 4.5. saaneensa päätökseen neuvottelut toimintansa rahoituksesta. Yhtiön uusi rahoituskokonaisuus koostuu kahdesta senior-lainasta sekä useasta takaus- ja laskurahoituslimiitistä. Rahoitusta käytetään toiminnan kehittämiseen sekä käyttöpääoman hallintaan. Yhtiö nosti vuoden toisella neljänneksellä osana uutta rahoitusta kaksi senior-lainaa. Molemmat lainat ovat määrältään 6,0 miljoonaa euroa ja ne erääntyvät vuonna 2026.

Uusi rahoitussopimus sisältää konsernin omavaraisuusastetta sekä korollisen velan suhdetta käyttökatteeseen mittaavat rahoituskovenantit. Syyskuun lopussa omavaraisuusasteen tuli olla vähintään 30,0 % ja korollisen velan suhde 12 kuukauden käyttökatteeseen korkeintaan 2,0. Yhtiö on saanut rahoittajien suostumuksen, jonka mukaisesti joulukuun lopussa omavaraisuusasteen tuli olla vähintään 29,0 % ja korollisen velan suhde 12 kuukauden käyttökatteeseen korkeintaan 3,5. Ilman haettua rahoittajien suostumusta omavaraisuusasteen olisi pitänyt olla 32,5 % ja korollisen velan suhde 12 kuukauden käyttökatteeseen korkeintaan 2,0.

Yhtiön kovenanttiehdot täyttyivät rahoitussopimuksessa vahvistettujen laskentaperiaatteiden mukaisesti.

Enersensellä on käytössään yhteissummaltaan 36,9 miljoonan euron takauslimiitit. Yhtiöllä on myös käytössään yhteissummaltaan 38,5 miljoonan euron laskurahoituslimiitit.

Enersensen hallitus päätti 15.3.2021 toteuttaa osakeannin, jonka myötä 2 075 000 uutta osaketta suunnattiin Nidoco AB:lle. Nidoco AB on merkinnyt kaikki sille tarjotut yhtiön osakkeet ja hallitus on hyväksynyt merkinnät. Osakeanti tehtiin 6.4.2020 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen antaman osakeantivaltuutuksen nojalla.

Osakeannin myötä Enersense keräsi noin 15,0 miljoonan euron bruttovarat, ennen yhtiön maksettavaksi tulevia palkkioita ja kuluja. Yhtiön osakemäärä nousi 2 075 000 osakkeella 11 622 729 osakkeeseen. Osakeannissa tarjotut osakkeet vastasivat noin 21,7 % yhtiön kaikista osakkeista ennen antia ja noin 17,9 % yhtiön kaikista osakkeista osakeannin jälkeen.

Enersensen hallitus päätti 22.6.2021 toteuttaa suunnatun osakeannin, jonka myötä yhtiö laski liikkeelle 1 775 000 uutta osaketta instituutioille, yleisölle ja henkilöstölle. Osakeanti tehtiin varsinaisen yhtiökokouksen 19.3.2021 antaman valtuutuksen perusteella.

Enersense keräsi osakeannilla noin 16,0 miljoonan euron bruttovarat, ennen yhtiön maksettavaksi tulevia palkkioita ja kuluja. Yhtiön osakemäärä nousi 1 775 000 osakkeella, mikä vastaa noin 13,2 % yhtiön ulkona olevien osakkeiden kokonaismäärästä osakeannin jälkeen. Uusien osakkeiden liikkeelle laskun jälkeen yhtiön osakemäärä nousi 13 397 729 osakkeeseen.

Segmenttikatsaukset

Heinäkuussa 2020 toteutetun Empower-yrityskaupan vaikutuksesta yhtiön liiketoiminta kasvoi energia- ja tietoliikennesektoreiden sekä teollisuuden palveluliiketoiminnoissa Suomessa ja Baltian maissa. Yrityskaupan myötä Enersenseen siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konserniin alkaen elokuusta 2020.

Liikevaihto segmenteittäin

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020	1-12/2019
Smart Industry	85 499	78 371	51 629
Power	49 143	18 916	—
Connectivity	45 318	23 419	—
International Operations	58 999	26 754	6 429
Liiketoiminta-alueille kohdistamattomat erät	152	—	—
Yhteensä	239 110	147 460	58 057

Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020.

Liikevaihto kohdealueittain

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020	1-12/2019
Kotimaiset kohteet	177 229	111 671	42 516
Kansainväliset kohteet	61 881	35 789	15 541
Yhteensä	239 110	147 460	58 057

Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020.

SMART INDUSTRY

Smart Industry -segmentti palvelee asiakkaitaan heidän tuotantolaitostensa käyttövarmuuden parantamisessa ja kunnossapidon tehostamisessa. Segmentti kehittää digitaalisia ratkaisuja tuottavuuden parantamiseen ja tuottaa resurssi- ja urakointipalveluita sekä alihankintaketjun hallintapalveluita kotimaisten ja kansainvälisten teollisuushankkeiden tarpeisiin. Segmentti jakautuu kahteen yksikköön, jotka ovat kunnossapito- ja käyttöpalveluihin ja alihankintaketjun hallintapalveluihin keskittyvä Smart Services sekä resurssi-, projekti- ja urakointipalveluihin keskittyvä Smart Operations.

Smart Industry -segmentin liikevaihto oli 85,5 (78,4) miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu aiheutui pääosin Empower-yrityskaupasta elokuussa 2020 ja Smart Operations -yksikön ennakoitua suuremmasta volyymistä. Smart Services -yksikön liiketoiminta eteni katsauskaudella suunnitellun mukaisesti. Smart Industry -segmenttiin kuulunut Staff Leasing -liiketoiminta myytiin kesäkuun lopussa.

Smart Industry -segmentin tilauskanta kasvoi odotusten mukaisesti tammi–joulukuun aikana. Tarjouskannan merkittävä kasvu ennakoi kysynnän jatkuvan edelleen vahvana. Korona hidasti meriteollisuuden projekteja, mutta vaikutukset ovat kohdistuneet vuoden ensimmäiselle kvartaalille sekä loppuvuoteen. Riski koronan liiketoimintavaikutuksista on edelleen olemassa tulevalle katsauskaudella kaikilla liiketoiminta-alueilla.

Smart Industry -segmentin henkilöstön määrä oli keskimäärin 769 henkilötyövuotta katsauskauden aikana.

Smart Industry -segmentin käyttökate oli 15,4 (6,2) miljoonaa euroa. Käyttökateen muutos aiheutui Empower-yrityskaupasta, liiketoimintojen paremmasta kannattavuudesta sekä lokakuussa ostetun merituulivoimaan erikoistuneen Enersense Offshore Oy:n (entinen Pori Offshore Constructions Oy) edullisesta yrityskaupasta johtuvasta negatiivisen liikearvon 7,3 miljoonan euron tuloutuksesta. Enersense Offshore Oy raportoidaan osana Smart Operations -liiketoimintaa.

Smart Industry -segmentin tilauskanta kasvoi odotusten mukaisesti tilikauden aikana ja on 56,0 miljoonaa euroa. Enersense Offshore Oy:n yritysjärjestelyn myötä tarjouskanta kasvoi merkittävästi. Lisäksi markkinoiden yleinen kiinnostus uusiutuneen Enersensen palvelutarjoamaan on vahvistanut tarjous- ja tilauskanta entisestään.

POWER

Power-segmentti auttaa asiakkaitaan toteuttamaan energiamurrosta energiasektorin koko elinkaaren kattavilla palveluilla. Näihin kuuluvat voimansiirtoverkkojen ja sähköasemien sekä tuulivoimapuistojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito. Lisäksi segmentti toimittaa ratkaisuja sähköisen liikenteen latausjärjestelmiin sekä sähköön varastointiin.

Power-segmentin liikevaihto oli 49,1 (18,9) miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu aiheutui Empower-yrityskaupasta. Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020. Palveluiden kysyntä pysyi vahvana ja hankkeet etenivät hyvin. Koronan vaikutukset jäivät katsauskaudella vähäisiksi.

Power-segmentin henkilöstön määrä oli keskimäärin 156 henkilöttyvuotta katsauskauden aikana.

Power-segmentin käyttökate oli 2,4 (1,0) miljoonaa euroa. Käyttökateen muutos johtui pääosin Empower-yrityskaupan vaikutuksesta. Lisäksi Power-segmentti on keskittynyt vahvasti kannattavuuden parantamiseen ja tämä toi merkittävän parannuksen vertailukauteen.

Power-segmentin tilauskanta oli 52,0 miljoonaa euroa. Tilauskanta nousi 1,0 miljoonaa euroa verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan. Vuoden 2021 kolmannen kvartaalin lopun tilanteeseen verrattuna tilauskanta nousi 21,0 miljoonaa euroa. Tilauskannan odotetaan kehittyvän suotuisasti tulevana kuukausina kysynnän säilyessä vahvana.

CONNECTIVITY

Connectivity-segmentti palvelee asiakkaitaan toimittamalla mobiiliverkon ja kiinteän verkon palveluita sekä varmistamalla niiden toimivuuden. Segmentti on mukana tietoliikenneverkkojen kaikissa elinkaaren vaiheissa ja vastaa kiinteiden ja langattomien tietoliikenneverkkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta.

Connectivity-segmentin liikevaihto oli 45,3 (23,4) miljoonaa euroa. Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020. Pitkien runkosopimusten volyyymi on viime vuoden tasoa jäljessä. Koronan vaikutus liiketoimintaan oli katsauskaudella vähäinen.

Connectivity-segmentin henkilöstön määrä oli keskimäärin 345 henkilöttyvuotta katsauskauden aikana.

Connectivity-segmentin käyttökate oli 1,6 (1,5) miljoonaa euroa. Käyttökateen muutos aiheutui Empower-yrityskaupan vaikutuksesta.

Connectivity-segmentin tilauskanta oli 64,0 miljoonaa euroa. Tilauskanta laski 25,0 miljoonaa euroa verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan ja 11,0 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2021 kolmannen kvartaalin lopun tilanteeseen. Liiketoiminnan luonteesta johtuen tilauskanta ei kasva tasaisesti, koska suurin osa myynnistä tulee pitkistä runkosopimuksista, jotka ovat voimassa useamman vuoden.

INTERNATIONAL OPERATIONS

International Operations -segmentti kattaa Enersensen kansainväliset toiminnot Saksassa, Ranskassa, Isossa-Britanniassa ja Baltian maissa.

International Operations -segmentin liikevaihto oli 59,0 (26,8) miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu aiheutui pääosin Empower-yrityskaupasta. Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen

luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020. Liikevaihto on kehittynyt positiivisesti. Alkuvuosi oli vaikea johtuen kylmästä säästä ja sen seurauksena siirretyistä tilauksista. Vuoden 2020 lopussa valmistui iso voimalinjabrojekti ja uudet projektit alkoivat vasta helmikuussa 2021. Taukoa käytettiin koulutuksiin ja vuosilomiin, mikä jätti jälkensä alkuvuoden tulokseen. Palveluiden kysyntä oli suurta ja liikevaihdon kasvua rajoitti pääosin resurssien puute. Runkosopimusten kautta tilatun kanta- ja jakelusähköverkkojen rakentamisen volyyymi pysyi suurena koko vuoden. Asennus- ja ylläpitotöiden volyymit jatkuivat vahvana.

International Operations -segmentin henkilöstön määrä oli keskimäärin 579 henkilötyövuotta katsauskauden aikana.

Käyttökate oli 1,7 (1,7) miljoonaa euroa. Talvi 2021 oli tavallista kylmempi, ja tammikuussa oli tauko ison voimalinjabrojektin valmistumisen ja uusien projektien alkamisen välissä. Haasteena on myös kovan kysynnän aiheuttama pula osaavista työntekijöistä sekä materiaalien ja muiden kustannusten raju nousu Baltian maissa.

Tilaukanta on ennätyskorkealla 120,0 miljoonaa euroa, mikä johtuu siitä, että International Operations -segmentti on solminut sopimukset useasta pitkäaikaisesta rakennusprojektista Baltiassa. Tilaukanta tulee jakautumaan tuleviin vuosiin. Vuoden 2022 kapasiteetti Baltiassa on lähes loppuunmyyty. Liiketoiminnan luonteesta johtuen tilaukanta ei kasva tasaisesti, koska suurin osa myynnistä tulee isoista runkosopimuksista ja pitkistä projekteista, jotka ovat voimassa useamman vuoden ajan.

Toimintaympäristö

Meneillään oleva energiamurros on globaali ilmiö, joka tulee muuttamaan energiantuotantoa ja siirtämään sitä pois fossiilisista vaihtoehdoista kohti uusiutuvia energialähteitä. Energiamurroksen vaikutukset eivät ainoastaan näy muutoksena energiantuotantotavoissa, vaan se tulee muokkaamaan yhteiskuntaa monella eri tavalla ja vaikuttamaan moneen eri talouden osa-alueeseen.

Kun energiantuotannossa siirrytään kohti uusiutuvia energialähteitä, muutokset tulevat näkymään erityisesti energiantuotannon maantieteellisenä hajautuksena. Tämä tulee vaatimaan mittavia investointeja voimansiirtoverkkoihin, sähköasemiin ja energian varastointiin. Uusiutuvat energiamuodot käyttävät usein luonnonilmiöitä – esimerkiksi vesivoimaa, tuulivoimaa ja aurinkovoimaa – energianlähteinä, minkä vuoksi energiantuotanto tulee tulevaisuudessa sääolosuhteista riippuen olemaan epätasaisempaa kuin esimerkiksi fossiilisesti tuotetulla energialla.

Energiamurros tulee jatkossa vaatimaan myös enemmän ajantasaista ja nopeampaa tiedonsiirtoa, mikä puolestaan tulee vaatimaan investointeja tietoliikenneverkkoihin. Yhteiskunnan tietoverkko-infrastruktuuri on myös keskeisessä roolissa tuottavan teollisuuden uudistamisessa tehokkaampaan ja kestävämpään suuntaan sekä sen kilpailukyvyyn ylläpitämisessä. Energiamurrosta ja teollisuuden uudistamista tukevat EU- ja valtiotason energiatehokkuus- ja päästötavoitteet.

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUS ENERSENSEEN JA SEN LIKETOIMINTAAN

Edelleen leviävällä koronapandemiolla voi olla sekä suoria että välillisiä vaikutuksia Enersensen liiketoimintaan. Vaikutukset tulevat suoraan ja epäsuorasti koko yhteiskunnan kokeman epävarmuuden kautta. Koronapandemian vaikutukset Enersenselle ovat vuonna 2021 olleet pääasiassa projektien viivästymisiä, keskeytymisiä tai siirtymisiä, matkustusrajoituksista johtuvia viiveitä ja haasteita erityisesti ulkomailta toteutettavissa projekteissa, ulkomailta tulevien materiaalihankintojen ja alihankinnan estymistä tai viivästymistä sekä yhtiön oman tai alihankintaketjun henkilöstön sairastumisista tai karanteeneista johtuvia haasteita.

Koronapandemia voi jatkuessaan yhä vaikuttaa teollisuuden hankepäätöksiin ja hankkeiden toimintaketjuihin sekä viivästyttää aloituspäätöksiä tai meneillään olevia projekteja. Lisäksi koronapandemia voi vaikuttaa työntekijöiden halukkuuteen ja mahdollisuuteen matkustaa, mikä korostaa myös työntekijöiden saatavuuteen liittyvää riskiä. Koronapandemia on jo vaikuttanut merkittävästi maailmantalouden ja globaalien rahoitusmarkkinoiden epävarmuuteen, ja pandemia voi pitkittyessään johtaa syvempään tai pitkäaikaisempaan maailmanlaajuiseen taantumiseen tai lamaan.

Tämä puolestaan voisi vaikuttaa negatiivisesti tietynlaisiin investointeihin ja yleisesti vähentää Enersensen liiketoimintamahdollisuuksia.

Vastaavasti Enersensen asiakkaiden heikompi luottamus talouteen ja asiakkaiden vähentynyt taloudellinen aktiivisuus voivat vaikuttaa tulevaisuudessa negatiivisesti Enersensen liikevaihtoon, rahavirtoihin ja maksuvalmiuteen. Mikäli koronapandemia pitkittyy tai rajoituksia tiukennetaan entisestään, julkisella ja yksityisellä sektorilla toimivien Enersensen asiakkaiden taloudellisen aseman heikentyminen voi johtaa Enersensen palveluiden kysynnän heikentymiseen, myynnin odotettua hitaampaan kehitykseen sekä sen palveluiden hintojen laskuun.

Koronapandemian täysiä vaikutuksia maailmantalouteen, Enersensen toiminta-alueen talouksien tilanteeseen sekä Enersensen liiketoimintaan ja sen asiakkaisiin (mukaan lukien vaikutusten ajoitusta, kestoja ja laajuutta) on vaikea ennustaa etenkin siksi, että pandemiatilanne ja siihen perustuvat julkishallinnon päätökset ja toimenpiteet muuttuvat nopeasti.

Enersense pyrkii varmistamaan henkilöstönsä terveyden ja turvallisuuden monenlaisilla toimenpiteillä, mukaan lukien matkustamisen rajoittaminen ja etätyöskentely mahdollisuuksien mukaan, ja koronapandemiatilannetta seurataan tarkasti Enersensen perustaman koronatyöryhmän toimesta.

Markkinatilanne

Enersensen kokonaismarkkina Suomessa on arviomme mukaan noin 4 miljardia euroa. Lähdemme vuoden 2022 ensimmäiselle vuosineljännekselle hyvistä lähtökohdista niin tilaus- kuin tarjouskannan osalta. Tilauskanta oli vuoden 2021 lopussa 291,0 (292,0) miljoonaa euroa. Tilauskanta jaksottuu vuosille 2022–2023.

SMART INDUSTRY

Smart Industry -segmentin markkinan odotetaan kasvavan suotuisasti. Uutta asiakaskuntaa haetaan päästöttömien ja vähäpäästöisten hankkeiden toteutusprojekteista. Olemassa olevat palvelusopimukset jatkuvat normaalilla tasolla. Tarjouskannan kasvu ennakoi kysynnän jatkuvan edelleen hyvänä. Suomessa kokonaismarkkinan koko on arviomme mukaan noin 2 miljardia euroa.

Enersense Offshore Oy:n (entinen Pori Offshore Constructions Oy) yritysjärjestelyn myötä Enersense on mukana offshore-toimialassa ja erityisesti merituulivoimamarkkinassa. Merituulivoimamarkkinan arvioidaan olevan Itämeren alueella noin 3 miljardia. EU:n avomerellä tuotettavan uusiutuvan energian strategian mukaan tavoite on nostaa merituulivoiman teho nykyisestä 12 gigawatista 300 gigawattiin vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan lähes 800 miljardin euron investoinnit.

POWER

Power-segmentin liiketoimintaympäristön odotetaan kehittyvän suotuisasti ja palveluiden kysynnän pysyvän hyvällä tasolla vuonna 2022. Kannattavuuden parantaminen ja toiminnan vakauttaminen on onnistunut hyvin. Suomen kokonaismarkkinoiden kasvu jatkuu, tällä hetkellä markkinan koko on arviolta yli 500 miljoonaa euroa.

CONNECTIVITY

Connectivity-segmentin markkinan maltillista ja vakaata kasvua ohjaa tarve nopeammille yhteyksille kiinteissä verkoissa sekä mobiiliverkoissa. Kokonaismarkkina Suomessa on arviolta noin 250 miljoonaa euroa. Markkina kasvaa 4G- ja 5G-verkkojen rakentamisen myötä.

INTERNATIONAL OPERATIONS

International Operations -segmentin liiketoimintaympäristön odotetaan kehittyvän maltillisesti vuonna 2022. Baltiassa tuloskehityksen ennakoidaan pysyvän vuoden 2021 tasolla. Ranskan tuloksen odotetaan jatkuvan positiivisena. Isossa-Britanniassa ja Saksassa liiketoiminnan kehittäminen jatkuu.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Enersense altistuu toiminnassaan erilaisille strategisille, operatiivisille ja taloudellisille riskeille sekä ulkopuolisille uhkille.

Maailmantalouden epävarmuudella ja epäsuotuisilla muutoksilla maailmanpolitiikassa, mukaan lukien Ukrainan jännittynyt geopoliittinen tilanne ja siihen liittyvät toimenpiteet, voi olla haitallinen vaikutus muun muassa Enersensen asiakkaiden investointikykyyn ja -halukkuuteen tai rahoituksen saatavuuteen ja siten myös Enersensen palveluiden kysyntään. Maailmantalouden kasvun heikentyminen voi vaikuttaa negatiivisesti Enersensen liiketoimintaan sekä sen tilauskannassa jo oleviin projekteihin, joiden osalta voi aiheutua viiveitä tai keskeytyksiä. Myös viranomaissääntelyn ja -rajoitteiden muutoksilla ja niihin liittyvällä epävarmuudella voi olla olennainen vaikutus erityisesti energialiiketoiminnan asiakaskentässä.

Osakkuusyhtiö Yrittäjien Voima Oy:öön tehty 0,5 miljoonan euron sijoitus sisältää epävarmuutta. Sijoitusta tarkastellaan tilikauden 2022 ensimmäisellä kvartaalilla ja tehdään tarvittaessa alaskirjaus. Omistus liittyy epäsuorasti Fennovoima-hankkeeseen ja projektiriski on todettu merkittäväksi.

Koronapandemian ja sitä seuranneen taloudellisen taantuman vaikutukset Enersenseseen sekä näihin liittyvät riskit ja epävarmuustekijät on kuvattu aiemmin kohdassa "Toimintaympäristö".

Enersensellä on muutamia isoja avainasiakkaita, joiden ostokäyttäytymisellä on huomattava merkitys liiketoiminnan tulokseen. Mikäli jokin suurimmista asiakkaista siirtäisi ostonsa Enersenseltä sen kilpailijoille tai muuttaisi voimakkaasti toimintamalliaan, tai jos yhtiölle merkittävä projekti päättyisi, keskeytyisi tai supistuisi ennakoimattomasti, olisivat yhtiön mahdollisuudet löytää korvaava asiakasvolyyymi lyhyellä ajanjaksolla rajoitetut.

Lisäksi Enersensen liiketoiminnoille ovat tyypillisiä suuret kiinteähintaiset projektit, joiden kannattavuus edellyttää, että Enersense on onnistunut arvioimaan projektin sopimusriskit ja tuotantokustannukset riittävän tarkasti sekä onnistuu projektinhallinnassa, teknisessä toteutuksessa sekä aikataulunhallinnassa. Yhtiö solmii usein hankekohtaisia projektisopimuksia, joiden kilpailutuksissa menestyminen on epävarmaa. Tämä vaikeuttaa luotettavien arvioiden luomista yhtiön liiketoiminnan tuloksesta sekä taloudellisesta asemasta tilauskantaa pidemmän aikavälin osalta. Myös kilpailun lisääntymisellä voi olla haitallinen vaikutus Enersensen tilauskannan kertymiseen ja siten liikevaihtoon sekä kannattavuuteen.

Osa Enersensen liiketoiminnassa käytettävien materiaalien hinnoista on altis muutoksille, minkä lisäksi palkkatason ennustetaan nousevan tulevina vuosina. Hinta- ja palkkamutoksiin liittyvän riskin arvioidaan olevan voimakkain Baltian maissa. Mikäli Enersense ei kykene suojautumaan hinta- ja palkkamutoksia vastaan esimerkiksi solmimalla kiinteähintaisia hankintasopimuksia tai siirtämällä kustannusnousun asiakkailleen, voi riskin realisoinnilla olla olennainen vaikutus projektien kannattavuuteen ja Enersensen taloudelliseen asemaan.

Ellei Enersense kykene rekrytoimaan, kouluttamaan ja motivoimaan pätevää henkilöstöä ja pitämään sitä palveluksessaan, se ei välttämättä pysty kilpailemaan tehokkaasti, eikä toteuttamaan täysimääräisesti strategiaansa.

Enersensen vahinko- ja jatkuvuusriskit liittyvät pääsääntöisesti henkilöihin, omaisuuteen sekä IT-järjestelmiin. Vaikka yhtiö on suojannut toimintaansa ja omaisuuttaan normaalein vakuutuksin, voi vahinkoriskien toteutuminen johtaa henkilö- ja omaisuusvahinkoihin tai liiketoiminnan keskeytymiseen. Lisäksi IT-järjestelmien luotettavuus ja toimintakyky ovat olennaisia Enersensen toimintojen jatkuvuudelle. Pitkittynyt keskeytys merkittävimmissä järjestelmissä voisi rajoittaa Enersensen mahdollisuutta toimia kannattavasti ja tehokkaasti. Myös kyberuhkat voivat aiheuttaa riskin Enersensen tietovaraille.

Konserniyhtiöillä on kesken olevia oikeudellisia riita-asioita ja erimielisyyksiä, joista osa on vireillä yleisissä tai hallinnollisissa tuomioistuimissa Suomessa tai ulkomailla. Riita-asiat liittyvät tyypillisesti Enersensen kohdistettuihin vaatimuksiin koskien väitettyjä virheellisiä suorituksia, viivästyksiä tai asiakkaille aiheutuneita vahinkoja erityisesti projektitoiminnassa. Osa riita-asioista taas liittyy Enersensen toimittajiinsa tai asiakkaisiinsa kohdistamiin vaatimuksiin. Vaateiden, erimielisyyksien ja oikeusprosessien lopputulemaa on vaikea arvioida. Näillä ei kuitenkaan ole merkittävää vaikutusta lyhyellä aikavälillä yhtiön toimintaan. Yhtiö on arvioinut riita-asioiden mahdollisia vaikutuksia ja tehnyt näihin arvioihin perustuvat varaukset.

Yhtiön suorittaessa yritysostoja tai toimintojen laajentuessa uusiin maihin, on mahdollista, että kohdeyhtiöiden tai Enersensen ulkomaisten tytäryhtiöiden ja/tai sivupisteiden liikevaihto- ja tuotto-odotukset eivät toteutuisi Enersensen odotusten mukaisesti. Lisäksi asiakkuuksissa, paikallisissa työvoimamarkkinoissa, poliittisissa olosuhteissa ja lainsäädännössä tapahtuvilla muutoksilla tai toimipisteissä tehtävillä muutoksilla voi olla haitallinen vaikutus Enersensen liiketoimintaan, liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Enersense tiedotti 1.2.2022 saaneensa päätökseen maatuulivoiman hankekehitysyhtiön Megatuuli Oy:n osakekaupan. Megatuuli Oy:n harjoittaman hankekehityслиiketoiminnan ja siihen liittyvien tuottojen tyypillisimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat hankeiden hyväksyttävyyden sekä erityisesti kaavoitusprosesseihin ja lupamenettelyihin liittyvät valitukset, joista saattaa aiheutua viivästyksiä kehitysprojektien läpimenoa tai ne saattavat jäädä kokonaan toteutumatta. Megatuulen toiminta painottuu lisäksi tuulivoimaprojektien alkuvaiheen kehitystyöhön ja kehityshankkeiden toteutukseen, siihen liittyvät tulotukset ja niiden aikataulu ovat riippuvaisia tietyistä keskeisistä yhteistyökumppaneista ja kyseisten kumppaneiden kanssa solmittujen sopimusten jatkuvuudesta, mikä edellyttää muun muassa sitä, että Megatuuli kykenee noudattamaan kyseisiin sopimuksiin sisältyviä velvoitteita.

Enersense-konsernin rahoitussopimus sisältää konsernin omavaraisuusastetta sekä korollisen velan suhdetta käyttökäyttöön mittaavat rahoituskovenantit. Mikäli yhtiö ei pysty toteuttamaan kovenanttiehtoja, rahoittajilla on oikeus muuttaa rahoitussopimuksen ehtoja tai ääritapauksessa irtisanoa rahoitussopimus.

RAHOITUSRISKIEN JA PÄÄOMAN HALLINTA

Enersense altistuu liiketoiminnassaan maksuvalmius-, luotto-, valuutta- ja korkoriskille. Enersensen rahoitusriskiä hallinnan tavoitteena on pienentää rahoitusmarkkinoiden muutoksista johtuvien tekijöiden vaikutusta yhtiön tulokseen, toimintaan ja taserakenteeseen.

Enersensen rahoitushallinto raportoi säännöllisesti konsernin johdolle tunnistetuista rahoitusriskeistä sekä toimenpiteistä, joilla konserni aikoo suojautua mahdollisilta riskeiltä. Konsernin rahoitushallinto tukee myös liiketoiminta-alueita niiden rahoitusriskiä hallinnassa. Liiketoiminta-alueet toimittavat konsernin rahoitushallinnolle ajantasaista informaatiota rahoitusasemastaan ja kassanhallinnasta, jotta rahoitushallinto voi varmistaa tehokkaan rahoituksen-, likviditeetin- ja riskienhallinnan.

LUOTTORISKI

Enersensen luottoriski liittyy asiakkaisiin, joilta konsernilla on avoimia saatavia tai joiden kanssa on solmittu pitkäaikais sopimuksia. Luottoriski voi toteutua siinä tapauksessa, että asiakas ei pysty suoriutumaan sopimusvelvoitteistaan. Enersense tarkistaa merkittävien uusien asiakkaidensa luottotiedot ja maksukyvykkyyden ennen sopimukseen ryhtymistä sekä seuraa aktiivisesti asiakaskuntansa luottokelpoisuutta ja maksukyvykkyyttä. Konserni suojautuu luottoriskiltä myös myymällä myyntisaatavia kolmannelle osapuolelle, joka kantaa luottoriskin ostamiensa myyntisaatavien osalta. Enersenselle ei jää olennaisia intressejä näihin saamisiin. Enersense hallitsee luottoriskiä myös käyttäen ennakkomaksuja ja projektien etupainotteisia maksuohjelmia.

MAKSUVALMIUSRISKI

Enersensen maksuvalmiusriski jakautuu jälleenaikais- ja likviditeettiriskeihin. Jälleenaikaisuusriski liittyy siihen, että Enersensellä ei olisi käytettävissään riittävästi likvidejä varoja erääntyvien lainojen maksamiseksi tai ettei jälleenaikaisuusriskiltä hajauttamalla lainaportfolionsa maturiteettijakaumaa sekä arvioimalla lyhytaikaisen rahoituksen osuutta ja konsernin pitkäaikaista rahoitustarvetta.

Enersense sai 4.5.2021 päätökseen neuvottelut uudesta rahoituskokonaisuudesta, joka koostui kahdesta senior-lainasta sekä useasta pankkitakaus- ja laskurahoituslimiitistä. Osana uutta rahoitusta sovitut senior-lainat sekä pankkitakaukset ovat Enersensen käytettävissä. Senior-lainat ovat molemmat määrältään 6,0 miljoonaa euroa ja ne erääntyvät vuonna 2026. Enersensellä on käytössään yhteissummaltaan 38,5 miljoonan euron laskurahoituslimiitit.

Likviditeettiriskeihin liittyy siihen, että Enersensellä ei olisi käytössään riittävästi likvidejä varoja suoriutuakseen velvoitteistaan. Riittävän likviditeetin ylläpitämiseksi Enersense tekee lyhyen- ja pitkän aikavälin kassaennustetta ja järjestää tarvittaessa lisärahoitusta. Enersense pyrkii jatkuvasti ennakoimaan ja seuraamaan liiketoiminnan rahoituksen tarvetta, jotta Enersensellä olisi riittävästi likvidejä varoja toimintansa rahoittamiseksi sekä velvoitteistaan suoriutumiseksi. Konsernin rahavarat olivat vuoden 2021 lopussa 29,2 (17,7) miljoonaa euroa.

Enersensen taseen rahavarat olivat vuoden 2021 lopussa 29,2 (17,7) miljoonaa euroa. Myyntisaamiset olivat vuoden 2021 lopussa 18,0 (24,2) miljoonaa euroa. Enersensellä ei ollut 31.12.2021 nostettavia rahoituslimiittejä. Enersensellä oli 31.12.2021 pitkäaikaisia rahalaitoslainoja yhteensä 9,4 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia rahalaitoslainoja 2,5 miljoonaa euroa. Lisäksi Enersensellä oli IFRS 16 mukaisia leasing- ja toimitilavelkoja, joista pitkäaikaisia velkoja oli 12,7 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia velkoja 4,6 miljoonaa euroa.

Enersense on myös sopinut osamaksurahoituksesta liittyen ajoneuvojen hankintaan ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoprojektin rahoitukseen. Osamaksuvelasta pitkäaikaista 31.12.2021 oli 0,9 miljoonaa euroa ja lyhytaikaista 0,7 miljoonaa euroa.

Enersense on solminut koronapandemian perusteella myönnettyjä maksujärjestelyjä verohallinnon kanssa vuoden 2021 lopussa 1,1 (2,5) miljoonaa euroa.

Enersensen 4.5.2021 solmiman rahoituksen erityisehtosopimuksen mukaisesti Enersense raportoi rahoittajilleen rahoituskovenantit per 31.12.2021 omavaraisuusasteen ja korollisten velkojen suhteen käyttökatteeseen. Kovenanttirajat per 31.12.2021 olivat omavaraisuusasteelle vähintään 29,0 % ja korolliset velat suhteessa käyttökatteeseen korkeintaan 3,5. Rahoituskovenanttien laskukaavojen mukaisesti Enersensen omavaraisuusaste oli 33,9 % ja korollisten velkojen suhde käyttökatteeseen 1,8 per 31.12.2021.

VALUUTTARISKI

Enersense altistuu valuuttariskeille, joista Ruotsin kruunu on merkittävin ruotsalaisten sivuliikkeiden takia, joissa on valuuttamääräisiä myyntisaamia ja ostovelkoja. Enersensellä ei ole valuuttamääräisiä lainoja. Enersense ei suojaudu aktiivisesti valuuttariskeiltä, koska liiketoiminnan tuotot ja kulut ovat pääsääntöisesti samassa valuutassa, jolloin toteutuu luonnollinen suojaus. Transaktioriski ei ole olennainen.

Yhtiö altistuu translaatoriskille, kun tytäryhtiöiden oma pääoma, liikearvo tai käyvän arvon oikaisu on jonkin muun valuutan kuin emoyhtiön toimintavaluutan määräinen. Yhtiön altistuminen translaatoriskille ei ole merkittävää. Yhtiö ei ole suojaunut translaatoriskiltä.

KORKORISKI

Enersense altistuu toiminnassaan korkoriskille voimassa olevien rahoitussopimuksien muuttuvien korkojen sekä rahoituksen saatavuuden kautta. Muutokset makrotaloudellisessa ympäristössä tai rahoitusmarkkinoiden yleisessä tilanteessa voivat vaikuttaa negatiivisesti rahoituksen saatavuuteen,

hintaan ja muihin ehtoihin. Korkotason nousulla voisi olla olennainen suora vaikutus saatavilla olevan rahoituksen kustannuksiin ja yhtiön olemassa oleviin rahoitussopimuksien kustannuksiin. Enersense ei ole suojautunut korkoriskiltä, koska riskin ei katsota olevan merkittävä nykyisellä korkotasolla.

Enersensellä oli vaihtuvakorkoisia rahalaitoslainoja vuoden 2021 lopussa 11,6 (12,6) miljoonaa euroa. Kiinteäkorkoisen rahoituksen määrä on ollut vähäinen. Korkoherkkyys tilikauden 2021 tulokseen verojen jälkeen olisi ollut 58,0 (63,0) tuhatta euroa, olettaen että korkotasoa nousee 0,5 % kaikkien muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Enersense ei ole esittänyt laskun vaikutusta Euribor-korkojen ollessa negatiivisia.

Yhtiökokoukset

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Enersense International Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 19.3.2021 Porissa poikkeuksellista kokousmenettelyä noudattaen, eduskunnan koronapandemian leviämisen rajoittamiseksi hyväksymän väliaikaisen lain 677/2020 nojalla. Yhtiön osakkeenomistajilla ja heidän asiamiehillään oli mahdollisuus osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää oikeuksiaan ainoastaan äänestämällä ennakkoon sekä esittämällä vastaehdotuksia ja kysymyksiä ennakkoon. Kokoukseen ei ollut mahdollista osallistua paikan päällä.

Yhtiökokouksessa vahvistettiin tilinpäätös tilikaudelta 2020 sekä päätettiin, että tilikauden taseen osoittama tilikauden tulos kirjataan edellisten tilikausien voitto-/tappiotilille, eikä osinkoa makseta tilikaudelta 2020. Lisäksi varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettiin myöntää vastuuvapaus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin kuusi jäsentä ja valittiin Markku Kankaala, Herkko Plit, Petri Suokas, Sari Helander ja Päivi Jokinen uudelle toimikaudelle sekä uudeksi jäseneksi Sirpa-Helena Sormunen. Lisäksi päätettiin, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 3 000 euron suuruinen kuukausipalkkio, hallituksen jäsenille 2 000 euron suuruinen kuukausipalkkio, hallituksen tarkastusvaliokunnan ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajille 700 euron kokouskohtainen palkkio sekä valiokuntien jäsenille 500 euron suuruinen kokouskohtainen palkkio. Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Mauri Eskelinen. Tilintarkastajalle maksetaan palkkio kohtuullisen laskun mukaisesti.

Yhtiökokous päätti lisäksi perustaa pysyvän osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ja vahvistaa nimitystoimikunnalle työjärjestyksen. Nimitystoimikunnan tehtävänä on vuosittain valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle ehdotukset hallituksen jäsenten palkitsemisesta, hallituksen jäsenten lukumäärästä sekä valittavista hallituksen jäsenistä. Toimikunnan päätehtävänä on varmistaa, että hallituksella ja sen jäsenillä on yhtiön tarpeita vastaava riittävä asiantuntemus, osaaminen ja kokemus. Nimitystoimikunta koostuu kolmesta jäsenestä, joista yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa ovat kukin oikeutettuja nimeämään yhden jäsenen. Nimitystoimikunta toimii toistaiseksi, kunnes yhtiökokous toisin päättää. Nimitystoimikunnan jäsenten toimikausi päättyy vuosittain uuden nimitystoimikunnan tultua nimetyksi.

Yhtiökokous valtuutti yhtiökokoukselle tehdyn vastaehdotuksen mukaisesti hallituksen päättämään maksullisesta osakeannista sekä osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta tai kaikkien tai joidenkin edellä mainittujen yhdistelmistä yhdessä tai useammassa erässä seuraavin ehdoin:

Valtuutuksen perusteella voidaan antaa enintään 3 000 000 yhtiön uutta ja/tai hallussa olevaa omaa osaketta (mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella annettavat osakkeet), mikä määrä vastaa noin 31,4 % yhtiön kaikkien osakkeiden lukumäärästä varsinaisen yhtiökokouksen kutsuhetkellä. Hallitukselle annetaan oikeus päättää edellä mainitun valtuutuksen rajoissa kaikista osakeannin sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista. Hallitus valtuutetaan päättämään merkintähinnan merkitsemisestä joko osakepääoman korotukseksi tai kokonaan tai osittain sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Osakeanti ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antaminen voi tapahtua myös suunnatusti osakkeenomistajan etuoikeudesta

poiketen, jos tähän on osakeyhtiölain mukainen yhtiön kannalta painava taloudellinen syy (suunnattu antaminen). Valtuutusta voidaan tällöin käyttää yrityskauppojen tai muiden yhtiön liiketoimintaan kuuluvien investointien rahoittamiseksi, konsernin vakavaraisuuden ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi, kannustinjärjestelmän toteuttamiseksi sekä omistuspohjan laajentamiseksi ja pääomarakenteen kehittämiseksi. Valtuutus kumoaa aikaisemmat käyttämättömät osakeantia sekä optio-oikeuksien ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamista koskevat valtuutukset. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2022 saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta seuraavin ehdoin:

Osakkeita voidaan hankkia ja/tai ottaa pantiksi enintään 950 000 kappaletta. Osakkeet hankitaan Nasdaq Helsinki Oy:n järjestämässä kaupankäynnissä hankintahetken markkinahintaan. Omia osakkeita voidaan hankkia ja/tai ottaa pantiksi muuten kuin osakkeenomistajien omistusten mukaisessa suhteessa (suunnattu hankkiminen ja/tai pantiksi ottaminen). Osakkeiden hankinta ja/tai pantiksi ottaminen alentaa yhtiön vapaata omaa pääomaa. Hallitus päättää, miten osakkeita hankitaan ja/tai otetaan pantiksi. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2022 asti.

YLIMÄÄRÄINEN YHTIÖKOKOUS

Enersense International Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 16.4.2021 Porissa poikkeuksellista kokousmenettelyä noudattaen, eduskunnan koronapandemian leviämisen rajoittamiseksi hyväksymän väliaikaisen lain 677/2020 nojalla. Yhtiön osakkeenomistajilla ja heidän asiamiehillään oli mahdollisuus osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää oikeuksiaan ainoastaan äänestämällä ennakoon sekä esittämällä vastaehdotuksia ja kysymyksiä ennakoon. Kokoukseen ei ollut mahdollista osallistua paikan päällä.

Ylimääräinen yhtiökokous päätti, että hallituksen varsinaisten jäsenten lukumäärä on seitsemän ja että hallituksen uudeksi jäseneksi valitaan Jaakko Eskola. Yhtiön hallitus päätti yhtiökokouksen jälkeen koolle kutsutussa kokouksessaan 16.4. valita Jaakko Eskolan hallituksen puheenjohtajaksi ja Markku Kankaalan varapuheenjohtajaksi.

OSAKKEENOMISTAJIEN NIMITYSTOIMIKUNTA

Enersensen varsinainen yhtiökokous päätti 19.3.2021 perustaa osakkeenomistajien nimitystoimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle, ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle, vuosittain ehdotukset hallituksen jäsenten palkitsemisesta ja lukumäärästä sekä hallitukseen valittavista jäsenistä. Toimikunnan päätehtävänä on varmistaa, että hallituksella ja sen jäsenillä on yhtiön tarpeita vastaava riittävä asiantuntemus, osaaminen ja kokemus.

Nimitystoimikunta koostuu kolmesta jäsenestä, joista yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa ovat kukin oikeutettuja nimeämään yhden jäsenen. Yhtiön hallituksen puheenjohtaja voi toimikunnan pyynnöstä toimia asiantuntijana nimitystoimikunnassa ilman jäsenyyttä tai äänioikeutta. Yhtiön operatiivisen johdon edustajat tai työntekijät eivät voi olla nimitystoimikunnan jäseniä henkilökohtaisesti, mutta voivat osakkeenomistajan ominaisuudessa nimetä jäsenen toimikuntaan.

Osakkeenomistajia edustavien jäsenten nimeämisoikeus on niillä kolmella osakkeenomistajalla, joiden osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä on suurin Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän osakasluettelon mukaan varsinaista yhtiökokousta edeltävän syyskuun ensimmäisenä arkipäivänä. Hallituksen puheenjohtaja pyytää edellä kuvatun osakeomistuksen mukaisesti kolme suurinta osakkeenomistajaa kutakin nimeämään yhden jäsenen nimitystoimikuntaan. Mikäli kahdella tai useammalla osakkeenomistajalla on sama määrä osakkeita ja ääniä eikä kaikkien osakkeenomistajien nimeämä jäsen voida nimittää, asia ratkaistaan arvalla.

Nimitystoimikunta toimii toistaiseksi, kunnes yhtiökokous toisin päättää. Nimitystoimikunnan jäsenten toimikausi päättyy vuosittain uuden nimitystoimikunnan tultua nimetyksi.

Varsinaisen yhtiökokouksen 19.3.2021 täsmäytyspäivän tilanteen mukaisesti yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa, MBÅ Invest Oy, Joensuun Kauppa ja Kone Oy ja Verman Group Oy, valitsivat nimitystoimikunnan jäseniksi Markku Kankaalan (MBÅ Invest Oy), Kyösti Kakkosen (Joensuun Kauppa ja Kone Oy) sekä Janne Vertasen (Verman Group Oy).

Syyskuussa 2021 Enersensen osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimettiin Risto Takkala (MBÅ Invest Oy), Alexander Ehrnrooth (Nidoco AB) ja Kyösti Kakkonen (Joensuun Kauppa ja Kone Oy). Nimitystoimikunta valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen Alexander Ehrnroothin. Hallituksen puheenjohtaja Jaakko Eskola toimii nimitystoiminnan asiantuntijana.

Osinkopolitiikka

Yhtiön tavoitteena on jakaa vähintään 30 % osakekohtaisesta tuloksesta osinkoina. Muun muassa yhtiön tuloskehitys ja -näkömät sekä strategian mukaiset investoinnit orgaaniseen kasvuun tai yritysostojen rahoittamiseen vaikuttavat osinkojen maksamiseen tulevaisuudessa. Myös yhtiön keskeisten rahoittajien kanssa solmima erityisehtosopimus sisältää rajoituksia osingonjaolle siinä tapauksessa, että sen alaisten rahoitussopimusten ehtoja on rikottu, osingonjako johtaa ehtojen rikkoutumiseen tai osingonjako voisi vaarantaa rahoituksen takaisinmaksun.

Vaikka osinkopolitiikan muuttaminen ei ole suunnitteilla, Enersense ei voi taata, että osinkoa tai pääoman palautusta maksetaan tulevaisuudessa, eikä takeita voida myöskään antaa minään tiettyinä vuonna maksettavien osinkojen tai pääoman palautuksen määrästä.

Osingonjakoehdotus tilikaudelta 2021

Enersensen hallitus ehdottaa 4.4.2022 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2021 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,1 (2020: ei osinkoa) euroa osakkeelta eli nykyisellä osakemäärällä yhteensä 1 599 606 euroa. Osinko maksetaan kahdessa erässä.

Ensimmäinen erä 0,05 euroa osakkeelta maksetaan sille, joka on merkitty osingonmaksun täsmäytyspäivänä 6.4.2022 osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään Enersense International Oyj:n osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 6.5.2022.

Toinen erä 0,05 euroa osakkeelta maksetaan marraskuussa 2022. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka on hallituksen myöhemmin päättämänä osingonmaksun täsmäytyspäivänä merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää lokakuulle pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Osingonmaksun täsmäytyspäivän suunnitellaan olevan 1.11.2022 ja osingon maksupäivän aikaisintaan 8.11.2022. Hallitus valtuutetaan tarvittaessa päättämään osingon toiselle maksuerälle uusi osingonmaksun täsmäytyspäivä ja maksupäivä, jos Suomen arvo-osuusjärjestelmän säädökset tai säännöt muuttuvat tai muutoin sitä edellyttävät.

Emoyhtiön jakokelpoiset varat olivat vuoden 2021 lopussa 46 554 137,3 (17 915 483,2) euroa.

Tilikauden päättymisen jälkeen Enersensen taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

OSAKEPÄÄOMA JA OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ

Enersense International Oyj:n osakkeilla käydään kauppaa Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämällä pörssilistalla kaupankäyntitunnuksella ESENSE (ISIN-tunnus FI4000301585). Yhtiöllä oli katsauskauden päättyessä 13 397 729 osaketta, joista kukin osake tuottaa yhden äänen. Yhtiön osakepääoma oli katsauskauden päättyessä 80 000 euroa. Yhtiöllä ei ole hallussa omia osakkeita.

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2021	2020	2019
Osakekannan markkina-arvo EUR	91 640 466	79 246 151	10 586 958
Osakkeenomistajia kauden lopussa	6 957 ^{*)}	1 980	710
Kurssi kauden lopussa EUR	6,84	8,30	1,78
Keskikurssi EUR	8,63	3,23	1,70
Ylin kurssi EUR	12,00	9,00	4,23
Alin kurssi EUR	5,96	1,21	1,12
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa	13 397 729	9 547 729	5 947 729
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa	13 397 729	13 397 729	13 397 729
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kaudella keskimäärin	12 140 606	7 432 975	5 947 729
Osakevaihto, kpl	9 568 586	7 909 569	1 007 665
Vaihtuvuus %	78,81	106,41	16,94

^{*)} Lisäksi mukana yhteisomistuksessa 2 osakkeenomistajaa

10 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2021^{*)}

Osakkeenomistaja	Osakkeiden määrä	% osakkeista
Nidoco AB	2 675 000	19,97
MBÅ Invest Oy	2 253 072	16,82
Joensuun Kauppa ja Kone Oy	1 382 449	10,32
Verman Group Oy ^{**)}	1 343 461	10,03
Taloustieto Incrementum Oy ^{***)}	737 005	5,50
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	569 053	4,25
Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	345 292	2,58
Corporatum Oy	295 244	2,20
Siementila Suokas Oy ^{****)}	240 860	1,80
Holopainen Jussi Samuli	164 500	1,23
Yhteensä	10 005 936	74,68

^{*)} Lähde Euroclear Finland Oy

^{**)} Verman Group Oy:ssä määräysvaltaa käyttävä Janne Vertanen omistaa lisäksi 26 916 osaketta suoraan

^{***)} Taloustieto Incrementum Oy:ssä määräysvaltaa käyttävä Tomi Hyttinen omistaa lisäksi 4 200 osaketta suoraan

^{****)} Siementila Suokas Oy:ssä määräysvaltaa käyttävä Petri Suokas omistaa lisäksi 12 210 osaketta suoraan

Osakeomistuksen jakautuminen 31.12.2021^{*)}

Osakemäärä	Omistajien määrä	% osakkeenomistajista	Osakemäärä	% osakkeista
1–100	2 602	37,40	120 420	0,90
101–500	3 152	45,31	725 768	5,42
501–1 000	636	9,14	493 954	3,69
1001–5000	481	6,91	1 005 332	7,50
5 001–10 000	49	0,70	350 473	2,62
10 001–50 000	25	0,36	644 980	3,66
50 001–100 000	1	0,01	94 644	0,71
100 001–500 000	5	0,07	1 156 762	8,63
500 001–	6	0,09	8 960 040	66,88
Yhteensä	6 957^{**)}	100,0	13 397 729	100,0
Joista hallintarekisteröityjä	9	—	56 998	0,425

^{*)} Lähde Euroclear Finland Oy

^{**)} Lisäksi mukana yhteisomistuksessa 2 osakkeenomistajaa

Osakkeenomistajat sektoreittain 31.12.2021^{*)}

Sektori	Osakkeiden määrä	% osakkeista
Yritykset	6 795 686	50,7
Ulkomaat	2 696 168	20,1
Kotitaloudet	2 658 644	19,8
Julkisyhteisöt	1 025 211	7,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	92 462	0,7
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	72 560	0,5
Hallintarekisteröidyt	56 998	0,4
Yhteensä	13 397 729	100,0

^{*)} Lähde Euroclear Finland Oy

JOHDON OMISTUKSET

Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet, mukaan lukien heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt, omistivat 31.12.2021 yhteensä 459 395 osaketta, mikä on 3,4 % osakkeiden kokonaismäärästä 31.12.2021. Lisäksi hallituksen jäsen Petri Suokas, toimitusjohtaja Jussi Holopainen ja johtoryhmän jäsen Jaakko Leivo omistivat 31.12.2021 lähipiiriyhtiönsä MBÅ Invest Oy:n kautta yhteensä 2 253 072 osaketta, mikä on 16,8 % osakkeiden kokonaismäärästä 31.12.2021.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Yhtiökokouksen hallitukselle tilikauden aikana antamia osakeantivaltuuksia sekä omien osakkeiden hankkimista ja/tai pantiksi ottamista koskevaa valtuutusta on käsitelty aiemmin kohdassa "Yhtiökokoukset 2021". Yhtiökokouksen hallitukselle tilikauden päättymisen jälkeen antamia osakeantivaltuuksia sekä omien osakkeiden hankkimista ja/tai pantiksi ottamista koskevaa valtuutusta on käsitelty kohdassa "Katsauskauden jälkeiset tapahtumat".

OSAKEANNIT

Enersensen hallitus päätti 15.3.2021 toteuttaa osakeannin, jonka myötä 2 075 000 uutta osaketta suunnattiin Nidoco AB:lle, joka on Virala Oy Ab:n täysin omistama tytäryhtiö. Osakeannin myötä Enersense sai uuden merkittävän, pitkäjänteisen ja kokeneen osakkeenomistajan, jolla on vahva osaaminen sekä halu ja kyky tukea Enersensen kasvutarinaa. Osakeanti tehtiin 6.4.2020 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen antaman osakeantivaltuutuksen nojalla.

Osakeannin myötä Enersense keräsi noin 15,0 miljoonan euron bruttovarat, ennen yhtiön maksettavaksi tulevia palkkioita ja kuluja. Yhtiön osakemäärä nousi 2 075 000 osakkeella 11 622 729 osakkeeseen. Osakeannissa tarjotut osakkeet vastasivat noin 21,7 % yhtiön kaikista osakkeista ennen antia ja noin 17,9 % yhtiön kaikista osakkeista osakeannin jälkeen.

Enersensen hallitus päätti lisäksi 22.6.2021 suunnatun osakeannin toteuttamisesta varsinaisen yhtiökokouksen 19.3.2021 antaman valtuutuksen perusteella. Enersense laski osakeannissa liikkeeseen 1 775 000 yhtiön uutta osaketta, mikä vastasi noin 13,2 % yhtiön ulkona olevien osakkeiden kokonaismäärästä osakeannin jälkeen. 516 226 osaketta allokoitiin yksityishenkilöille ja yhteisöille Suomessa (yleisöanti), 1 140 000 osaketta allokoitiin institutionaalisille sijoittajille Suomessa ja soveltuvien lakien mukaan kansainvälisesti (instituutioanti), ja 118 774 osaketta allokoitiin yhtiöön tai sen konserniyhtiöihin merkintäaikana työsuhhteessa olevalle henkilöstölle Suomessa, Virossa, Latviassa, Liettussa, ja Ranskassa sekä yhtiön hallituksen ja johtoryhmän jäsenille (henkilöstöanti).

Yhtiö sai osakeannissa noin 16,0 miljoonan euron bruttovarat ja sen osakkeiden kokonaismäärä nousi 13 397 729 osakkeeseen. Yhtiö sai osakeannissa yli 2 000 uutta osakkeenomistajaa.

Lisätietoa osakeanneista on esitetty yllä mainittuina päivinä julkaistuissa tiedotteissa.

LIPUTUSILMOITUKSET

Enersense vastaanotti vuonna 2021 viisi liputusilmoitusta:

Enersense vastaanotti arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen Janne Vertaselta. Ilmoituksen mukaan Janne Vertasen ja tämän määräysvalta-yhteisöjen osakeomistus Enersensen osakkeiden kokonaismäärästä ja äänimäärästä laski alle 10 %:iin 22.6.2021.

Enersense vastaanotti arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen Verman Group Oy:ltä. Ilmoituksen mukaan Verman Group Oy:n osakeomistus Enersensen osakkeiden kokonaismäärästä ja äänimäärästä laski alle 10 %:iin 22.6.2021.

Enersense vastaanotti arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen MBÅ Invest Oy:ltä. Ilmoituksen mukaan MBÅ Invest Oy:n osakeomistus Enersensen osakkeiden kokonaismäärästä ja äänimäärästä laski 16,8 %:iin 13.9.2021.

Enersense vastaanotti arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen Janne Vertaselta. Ilmoituksen mukaan Janne Vertasen ja tämän määräysvalta-yhteisöjen osakeomistus Enersensen osakkeiden kokonaismäärästä ja äänimäärästä nousi yli 10 %:iin 8.11.2021.

Enersense vastaanotti arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 §:n mukaisen ilmoituksen Verman Group Oy:ltä. Ilmoituksen mukaan Verman Group Oy:n osakeomistus Enersensen osakkeiden kokonaismäärästä ja äänimäärästä nousi yli 10 %:iin 12.11.2021.

Konsernin henkilöstö

Enersensen toiminnot keskittyvät pääasiassa Suomeen, Saksaan, Ranskaan, Isoon-Britanniaan sekä Baltian maihin.

Empower yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen 1.8.2020.

Henkilötyövuosi (keskiarvo ajanjaksolla)

	1-12/2021	1-12/2020	1-12/2019
Smart Industry	769	885	788
Power	156	65	—
Connectivity	345	145	—
International	579	234	72
Muut	93	67	24
Konserni yhteensä	1 942	1 397	884

Hallitus, johto ja tilintarkastaja

Vuoden 2021 varsinainen yhtiökokous päätti 19.3.2021 valita hallituksen jäseniksi uudelleen Markku Kankaalan, Herkko Plitin, Petri Suokkaan, Sari Helanderin ja Päivi Jokisen sekä uudeksi jäseneksi Sirpa-Helena Sormusen. Vuoden 2021 alussa varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka hallitukseen kuului myös Kalervo Rötsä. Järjestäytymiskokouksessaan hallitus valitsi Markku Kankaalan puheenjohtajaksi sekä Herkko Plitin varapuheenjohtajaksi. Ylimääräinen yhtiökokous päätti 16.4.2021 valita hallituksen uudeksi jäseneksi Jaakko Eskolan. Ylimääräisen yhtiökokouksen jälkeen järjestetyssä hallituksen järjestäytymiskokouksessa Jaakko Eskola valittiin hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi ja Markku Kankaala varapuheenjohtajaksi. Hallituksen jäsen Markku Kankaala erosi yhtiön hallituksesta 30.8.2021. Sirpa-Helena Sormunen valittiin 31.8.2021 hallituksen uudeksi varapuheenjohtajaksi.

Enersensen johtoryhmään kuuluivat vuoden 2021 lopussa toimitusjohtaja Jussi Holopainen, talousjohtaja Mikko Jaskari, viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Tommi Manninen, lakiasianjohtaja Johanna Nurkkala, henkilöstöjohtaja Hanna Reijonen, Smart Industry-segmentin liiketoimintajohtaja Jaakko Leivo, Power-segmentin liiketoimintajohtaja ja Connectivity-segmentin vt. liiketoimintajohtaja Juha Silvola sekä International Operations -segmentin liiketoimintajohtaja Margus Veensalu. Enersensen johtoryhmään ovat vuoden 2021 aikana lisäksi kuuluneet yhtiön talousjohtajana 31.8.2021 saakka toiminut Risto Takkala, Smart Industry -segmenttiin kuuluneen Staff Leasing -liiketoiminnan liiketoimintajohtajana 30.6.2021 saakka toiminut Mika Linnamäki, Connectivity-segmentin liiketoimintajohtajana 15.9.2021 saakka toiminut Anna Lindén, henkilöstöjohtajana 24.9.2021 saakka toiminut Maija Kaski sekä Enersense-Empower integraation tukemisesta 28.2.2021 saakka vastannut Mikko Vaahersalo.

Tilintarkastajana on tilikaudella 1.1.–31.12.2021 toiminut KPMG Oy Ab. Päävastuullisena tilintarkastajana tilintarkastusyhteisössä on toiminut Mauri Eskelinen, KHT.

Yhtiökokous 2022

Enersensen vuoden 2022 varsinainen yhtiökokous on määrä pitää 4.4.2022.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin kehitystoiminnan menot liittyvät tuotannollisen tehokkuuden parantamiseen sekä henkilöiden ja prosessien työskentely- ja toimintatapoja tehostamiseen ja yhtenäistämiseen. Tutkimustoimintaa ei ole ollut konsernissa.

Kehitystoiminnan menot olivat vuonna 2021 330,7 (1 043,2) tuhatta euroa ja 0,1 (0,7) prosenttia liikevaihdosta. Kehitystoiminnan menoista kirjattiin tuloslaskelmaan kuluksi 330,7 (0,0) tuhatta euroa ja kehitysmenoja aktivoitiin taseeseen 0,0 (1 043,2) tuhatta euroa. Vuoden 2020 kehitysmenot liittyivät Digin liiketoimintaan ja ne kirjattiin alas vuonna 2021. Tutkimukseen ja kehitykseen investoitiin 0,0 tuhatta euroa (0,0 prosenttia liikevaihdosta) vuonna 2019.

Konsernirakenteen muutokset

Enersense International Oyj:n tytäryhtiö Enersense Services Oyj hankki 1.3.2021 toteutetulla kaupalla omistukseensa lisäosuuden latvialaisesta tytäryhtiöstä Empower SIA:sta.

Empower SIA on voimansiirtoverkkojen ja sähköasemien sekä tuulivoimapuistojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon erikoistunut yhtiö. Yhtiön liikevaihto vuonna 2021 oli noin 12,4 miljoonaa euroa (14,2 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja tilikauden tulos vuonna 2021 noin -0,8 miljoonaa euroa (0,5 miljoonaa euroa vuonna 2020). Empower SIA työllistää noin 210 henkilöä. Toteutetulla kaupalla Enersense Services Oyj hankki yhteensä kymmenen Empower SIA:n osaketta ja kasvatti siten omistuksensa 49 prosentista 59 prosenttiin yhtiön osakekannasta. Osakkeiden kauppahinta oli 0,4 miljoonaa . Kauppahinta on maksettu käteisellä. Kaupassa myyjinä ovat Empower SIA:n toimivaan johtoon kuuluvat kaksi yksityishenkilöä, jotka jatkavat yhtiön palveluksessa ja Empower SIA:n vähemmistöomistajina 41 prosentin omistusosuudella. Lisäosuuden hankinta on kirjattu oman pääoman transaktiona.

Konserni myi Värväämö Oy:n koko osakekannan Citywork Oy:lle kesäkuussa 2021. Kauppahinta koko osakekannasta tulee olemaan vähintään 2,0 miljoonaa euroa ja enintään 3,0 miljoonaa euroa. Kesäkuussa saatiin kauppahintana 0,5 miljoonan euron peruskauppahinta, jota tarkistetaan kauppakirjan ehtojen mukaisesti. Lisäkauppahinta on sidottu Cityworkin rakentamisen tuki- ja henkilöstöpalveluiden liiketoiminnan käyttökatteeseen vuosina 2022 ja 2023. Kauppahinnan enimmäismäärän saavuttamiseen vaikuttaa lisäksi Cityworkin rakentamisen tuki- ja henkilöstöpalveluiden liiketoiminnan ja Värväämö liikevaihto tilikaudella 2021. Värväämö Oy oli osa Smart Industry -segmenttiä.

Enersense Solutions Oy:öön on 30.4.2021 fuusioitu Enersense Technologies Oy, Liability Act Information Office Finland Oy ja Process Communication Finland Oy. Nordic Business Partners Oy on fuusioitu Enersense Works Oy:öön 31.8.2021. Enersense Engineering Oy:lle on perustettu Italiaan sivuliike 28.9.2021.

Enersense osti 4.10. toteutetulla kaupalla merituulivoimaan erikoistuneen Enersense Offshore Oy:n (entinen Pori Offshore Constructions Oy) koko osakekannan. Osakekannan peruskauppahinta oli 1,0 euro, jonka lisäksi mahdollisena lisäkauppahintana maksetaan osuus Enersense Offshore Oy:n vuosien 2022–25 käyttökatteesta (EBITDA) kauppakirjassa sovittujen ehtojen mukaan. Lisäkauppahinnan arvioidaan jäävän alle 1,8 miljoonan euron.

Enersense International Oyj:n tytäryhtiö Enersense Engineering Oy hankki 1.11.2021 toteutetulla kaupalla omistukseensa 10 prosentin vähemmistöosuuden tytäryhtiöstä Enersense HSE Oy, jolloin emoyhtiön omistusosuus nousi 100 prosenttiin.

Ulkomaiset sivuliikkeet

Enersense International Oyj:llä on sivuliike Ruotsissa: Enersense International filial Sweden. c/o Borealis AB, Stenungsund, rek. nro. 516410–2336.

Enersense Works Oy:llä on sivuliike Saksassa: Enersense Works Oy. Blockmacherring 21, 18109 Rostock, rek. nro. 079/147/01567.

Enersense PN Oy:llä (Ent. Empower PN Oy) on sivuliike Ruotsissa: Empower PN filial Sweden, Kungsgatan 56 4tr, 11122 Stockholm. rek.nro 516409–4210. Sivuliikkeen osalta on lopetusprosessi käynnistetty ja arvioidaan saatavan päätökseen viimeistään vuoden 2022 toisen kvartaalin aikana.

Enersense TN Oy:lla (Ent. Empower TN Oy) on sivuliike Ruotsissa: Empower Tele filial Sweden, Frösundaviks allé 15, 16970 Solna. rek.nro 516410–6402. Sivuliikkeen osalta on lopetusprosessi käynnistetty ja arvioidaan saatavan päätökseen viimeistään vuoden 2022 toisen kvartaalin aikana.

Enersense AS:llä on sivuliike Latviassa: Empower AS filial Latvia, Sila iela 1a, Rīga, rek. nro. 40103916578.

Enersense Engineering Oy:llä on sivuliike Italiassa: Enersense Engineering Oy, Viale Monte Santo, 1/3, 20124 Milano, rek. nro. 12021230961.

Lähipiirilainat ja -vastuut sekä lähipiiriliiketoimet

Enersense International Oyj:n lähipiiriin kuuluvat yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä osakkeenomistajat, joilla on huomattava vaikutusvalta yhtiössä. Lähipiiriin kuuluu myös näiden henkilöiden läheiset perheenjäsenet, ja yhteisöt, joissa näillä henkilöillä on joko määräysvalta tai yhteinen määräysvalta. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat yhtiön konserniyhtykset, osakkuusyhtykset ja yhteisyhtykset. Avoimet saldot ja liiketoimet osakkuusyhtyksien ja yhteisyhtyksen kanssa on esitetty liitetiedossa 14. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset.

Enersense International Oyj:llä oli tilikaudella johdon konsulttipalveluja koskeva sopimus konsernin lähipiiriin kuuluvan henkilön määräysvallassa olevan yrityksen kanssa. Sopimus päättyi 28.2.2021. Sopimukseen liittyvien lähipiirin liiketoimien arvo tilikaudella oli 10,0 tuhatta euroa.

Lisäksi Enersense International Oyj:n entinen talousjohtaja Risto Takkala toimi CFO-toimissaan konsulttisopimuksen perusteella. Sopimuksen mukaan Takkala käytti 100 prosenttia työajasta tehtäviinsä konsernin talousjohtajana kiinteää kuukausittaista palkkiota vastaan. Sopimus oli solmittu Enersense Oy:n ja Takkalan omistaman yhtiön kanssa ja se oli voimassa 30.11.2021 asti. Sopimukseen liittyvien lähipiirin liiketoimien arvo tilikaudella oli 245,0 tuhatta euroa.

Edelleen Enersense International Oyj:n virolaisella konserniyhtiöllä Empower AS:llä on vähämerkityksellinen ajoneuvon vuokrasopimus yhtiön lähipiiriin kuuluvan henkilön määräysvallassa olevan yrityksen kanssa. Sopimukseen liittyvien liiketoimien arvo tilikaudella oli 37,0 tuhatta euroa.

Enersense International Oyj tiedotti 8.12.2021 allekirjoittaneensa sopimuksen 13–18 miljoonan euron oman pääoman ehtoista sijoituksesta P2X Solutions Oy:öön ("P2X"). Sijoitus toteutui 14.2.2022 ja Enersensen sijoituksen määräksi tarkentui noin 13 miljoonaa euroa. Enersensen hallituksen jäsen Herkko Plit on ennen järjestelyä yksi P2X:n suurimmista osakkeenomistajista määräysvaltayhtiönsä kautta ja käyttää P2X:ssä yhteistä määräysvaltaa. Sijoituksen toteutuksen yhteydessä Enersense merkitsi P2X:n uusia osakkeita siten, että sen omistusosuus P2X:stä on mahdollisten optioiden jälkeen noin 16,3 %. Sijoituksen yhteydessä yhtiö ja P2X ovat sopineet lisäksi kumppanuusjärjestelystä, jossa yhtiöllä on tietyin sijoitussopimuksen mukaisten, muun muassa hinnoitteluun ja laatutasoon liittyvien, edellytysten täytyessä ensisijaisen kumppanin asema P2X:n Harjavaltaan rakennettavan Suomen ensimmäisen vihreän vedyn tuotantolaitoksen rakennusvaiheen töissä sekä laitoksen valmistuttua sen kunnossapidon ja operoinnin tehtävissä. Yhteistyön arvon arvioidaan olevan noin 7–8 miljoonaa euroa ja se jakautuu pääosin vuosille 2022–2024 jatkuen kunnossapidon ja operoinnin osalta. Ensisijainen kumppanuus koskee mainittujen edellytysten täytyessä myös P2X:n mahdollisia muita tulevia hankkeita, joiden

osalta sopimus kumppanuudesta on solmittu kolmeksi vuodeksi. Osapuolet neuvottelevat yhteistyön tarkemmista ehdoista ja toteutuksesta kevään 2022 aikana.

Hallinnointi

Selvitys Enersensen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja palkitsemisraportti vuodelta 2021 sekä palkitsemispolitiikka on julkaistu hallituksen toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä erillisinä dokumentteina, ja ne ovat lisäksi saatavilla yhtiön verkkosivuilla www.enersense.fi/sijoittajalle.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista 2021

LIIKETOIMINTAMALLI

Enersensen strategia tukee meneillään olevaa yhteiskunnan energiamurrosta, jossa energiantuotanto siirtyy vahvemmin kohti uusiutuvia energialähteitä ja jossa loppukäyttäjät ovat entistä valvetuneempia energiantuotannon vaikutuksesta ympäristöön ja yhteiskuntaan. Puhtaan sähkön tarve kasvaa vauhdilla ja energiansiirtoon, sähköasemiin ja energiavarastoihin investoidaan tuntuvasti kaikkialla maailmassa. Energiamurros tulee jatkossa vaatimaan myös enemmän ajantasaista ja nopeampaa tiedonsiirtoa, mikä puolestaan tulee vaatimaan investointeja tietoliikenneverkkoihin.

Enersense on vähäpäästöisten ja päästöttömien energiaratkaisujen toteuttaja, joka tukee palveluillaan ja osaamisellaan teollisuus-, energia-, tietoliikenne- ja rakennusalan yhtiöiden menestymistä kohti päästötöntä tulevaisuutta. Kestävämpää ja puhtaampaa tulevaisuutta rakentamassa meillä työskentelee noin 2 000 enersenseläistä 40 eri maassa. Osaava ja sitoutunut henkilöstömme on palveluliiketoimintamme kulmakivi.

Enersensen liiketoiminta jakautuu neljään eri liiketoimintasegmenttiin; Power, Connectivity, Smart Industry ja International Operations, jotka kaikki tukevat yhtiön tavoitetta olla vähäpäästöisten ja päästöttömien energiaratkaisujen edelläkävijä. Huomattava osa liiketoiminnastamme edistää yhteiskunnallisia, globaaleja tavoitteita kestävän kehityksen saralla.

Vuonna 2021 käynnistetyssä olennaisuusanalyysissä tunnistettiin Enersenselle olennaisia vastuullisuuden teemoja, jotka edustavat vastuullisuuden kolmea ulottuvuutta: sosiaalista, ekologista ja taloudellista vastuuta. Ihmisistä huolen pitäminen, liiketoiminnan kannattava kasvu sekä energiamurroksen edistäminen ovat Enersenselle olennaisia vastuullisuusteemoja, ja ne ohjaavat konsernimme toimintaa.

Liiketoimintamme ytimessä ovat kestävän energijärjestelmän rakentaminen ja uusiutuvien energiamuotojen tuotannon edistäminen tarjoamiemme palveluiden kautta. Joulukuussa 2021 sovimme sijoituksesta ja kumppanuudesta vihreän vedyn tuotantoyhtiön P2X Solutions Oy:n kanssa. Sijoitus edistää vetytaloutta ja energian varastointia, joka omalta osaltaan turvaa energian saatavuutta siirtyessämme kohti sään aiheuttamille häiriöille altista uusiutuvaa energiantuotantoa. Teollisuussektorilla toimimme kumppanina asiakkaillemme ja uudistamme sektorin toimintaa tehokkaampaan ja kestävämpään suuntaan. Asiakastytyväisyys on korkealla tasolla kaikilla liiketoiminta-alueillamme.

Rakennamme myös yhteiskunnalle kriittistä energia- ja tietoverkkoinfrastruktuuria ja pidennämme rakennetun infrastruktuurin elinkaarta huolto- ja ylläpitotoiminnan avulla. Enersense on merkittävä työllistäjä, jonka ansiosta meillä on myönteinen vaikutus yhteiskuntaan. Työllistämme ihmisiä myös haja-asutusalueille, sillä konsernin kymmenet toimipisteet Suomessa ovat hajautuneet ympäri maan.

Työturvallisuus on Enersensellä ensiarvoisen tärkeää ja teemme päivittäin töitä taataksemme turvallisen työympäristön henkilöstöllemme. Henkilöstön työhyvinvointi ja työkyky sekä osaamisen kehittäminen ovat olennainen osa työkaluttuuriamme. Taloudellinen vastuu tarkoittaa Enersensellä erityisesti kannattavuudesta ja kilpailukyvyistä huolehtimista. Vahva taloudellinen suorituskyky mahdollistaa osaltaan myös ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun kantamisen. Myös konsernin riskienhallinta on olennainen osa taloudellista vastuuta.

Enersensen strategiaan on linjattuna liiketoiminnan yhä voimakkaampi painottuminen vähäpäästöisiin ja päästöttömiin energiatarvikkeisiin, joiden osalta vuodelle 2021 asetettu tavoite oli 55 % ja vuoden toteuma 62 %.

Enersensen arvonluontimalli

PÄÄOMA JA PANOKSET	LIIKETOIMINTA	LUOTU ARVO JA VAIKUTUKSET
<p>TÄRKEIMMÄT PÄÄOMAMME</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 000 ammattilaista palveluliiketoiminnan kulmakivenä • Laaja kumppani- ja asiakasverkosto • Toimintaa yli 40 maassa • Johtava toimija ja vahva markkinapositioni energia-, teollisuus-, tietoliikenne- ja rakennusalalla • Taseen loppusumma 14,7 (115,9) miljoonaa euroa • Omavaraisuusaste 35,6 (15,7) % • Nettovelkaantumisaste 3,6 (52,3) % 	<p>PALVELUT NELJÄLLÄ SEGMENTILLÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Connectivity: Tietoliikenneverkkojen koko elinkaaren vaiheen palvelut: kiinteiden ja langattomien tietoliikenneverkkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito, mobiiliverkon ja kiinteän verkon palvelut sekä niiden toimivuuden varmistaminen. • Power: Energiasektorin koko elinkaaren kattavat palvelut: voimansiirtoverkkojen ja sähköasemien sekä tuulivoimapuistojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, sähköisen liikenteen latausjärjestelmien ja sähkövarastoinnin ratkaisut. • Smart Industry: Asiakkaiden tuotantolaitosten käyttövarmuuden parantamisen ja kunnossapidon tehostamisen palvelut • International Operations: Enersensen kansainväliset toiminnot Baltian maissa, Isoissa-Britanniassa, Saksassa sekä Ranskassa. Segmentin palvelut koostuvat pääosin Connectivity- ja Power - segmenttien tarjoomasta sekä osin Smart Industry -segmentin tarjoomasta. <p>LIIKEVAIHTO, MEUR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Connectivity 45,3 (23,4) • Power 49,1 (18,9) • Smart Industry 85,5 (78,4) • International Operations 59,0 (26,8) <p>KÄYTTÖKATE, MEUR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Connectivity 1,6 (1,5) • Power 2,4 (1,0) • Smart Industry 15,4 (6,2) • International Operations 1,7 (1,7) • Liiketoiminta-alueille kohdistamattomat erät -4,4 (-0,6) 	<p>PALVELUMME LUOVAT YHTEISKUNNALLE JA SIDOSRYHMILLE ARVOA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteiskunnan kriittisten energia- ja tietoverkkoinfrastruktuurin rakentaminen ja elinkaaren pidentäminen ylläpidolla • Kestävän energiajärjestelmän rakentaminen ja uusiutuvan energiantuotannon edistäminen • Energian varastoinnin ja siirtämisen edistäminen omalta osaltaan turvaa energian saatavuutta • Teollisuussektorin ylläpito ja uudistaminen tehokkaampaan ja kestävämpään suuntaan sekä kilpailukyvyyn edistäminen • Merkittävä työllistäjä myös haja-asutusalueilla, kymmeniä toimipisteitä ympäri Suomen • Positiivinen vaikutus yhteiskuntaan työllistämisen kautta • Henkilöstökulut 97,9 (70,0) miljoonaa euroa, josta <ul style="list-style-type: none"> - Palkat ja palkkiot 79,7 (57,8) miljoonaa euroa - Eläke- ja muut henkilösivukulut 18,2 (12,2) miljoonaa euroa - Henkilötyövuosi (keskiarvo ajanjaksolla), koko konserni 1 942 (1 397) • Lisäksi konserni työllisti merkittävän määrän ihmisiä ostettujen alihankintapalvelujen kautta, ostetut ulkopuoliset palvelut 69,2 (46,8) miljoonaa euroa • Yhtiö maksoi yhteisöveroja 433 000 euroa vuonna 2021. • Vähäinen maksetun veron määrä johtuu konsernin aiempien vuosien tappioista, joista konsernille on kertynyt merkittävä verosaatava taseeseen. • Yhtiö on luonut merkittävästi arvoa osakkeenomistajille. • Yhtiön markkina-arvo vuoden 2021 lopussa oli 91,6 (79,3) miljoonaa euroa • Korkea asiakastytytyväisyys kaikissa liiketoimintayksiköissä

IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN

Enersensen vastuullisen toimintatavan ohjeessa (Code of Conduct) määritellään ne yhteiset periaatteet, joita Enersensen työntekijöiden ja johdon tulee noudattaa jokapäiväisessä toiminnassaan. Ohjeet määrittävät lähestymistapamme eettisiin liiketoimintatapoihin, ihmis- ja työoikeuksiin sekä ympäristöarvoihin. Jokaisen Enersensen työntekijän ja johdon tulee aina noudattaa ohjetta sekä sen perusteella annettuja muita ohjeita.

Vastuullisen toimintatavan ohjeen mukaisesti Enersense kunnioittaa kansainvälisesti tunnustettuja ihmis- ja työoikeuksia kaikessa toiminnassaan ja edistää niiden toteutumista. Emme hyväksy ihmis-

ja työoikeuksien loukkauksia missään muodossa. Enersense ei myöskään hyväksy minkäänlaista pakkotyötä tai lapsityövoiman käyttöä.

Kunnioitamme työntekijöiden oikeutta järjestäytyä, liittyä tai olla liittymättä yhdistyksiin ja ammattijärjestöihin sekä neuvotella kollektiivisesti työnantajan kanssa. Kaikkien työntekijöiden tasapuolinen kohtelu on Enersensen keskeisiä periaatteita. Pyrimme edistämään avointa, suoraa ja toisia kunnioittavaa viestintää kaikkien työntekijöiden keskuudessa.

Enersense ei syrji ketään etnisen alkuperän, iän, sukupuolen, perhetilanteen, seksuaalisen suuntauksen, vakaumuksen, toimintarajoitteiden tai poliittisten näkemysten tai muiden vastaavien seikkojen perusteella. Emme myöskään hyväksy minkäänlaista kiusaamista tai ahdistelua, kuten väkivaltaa, seksuaalista häirintää, asiattomia rangaistuksia tai minkäänlaista hyväksikäyttöä. Kaikkien työntekijöiden tulee kohdella muita työntekijöitä arvostaen ja kunnioittaen.

Enersense pyrkii aktiivisesti edistämään vastuullisen toimintatavan ohjeen noudattamista muun muassa koulutuksella ja aktiivisella viestinnällä työntekijöilleen. Jokainen Enersensen työntekijä on vastuussa siitä, että hän perehtyy ohjeeseen ja noudattaa sitä. Enersensen hallitus hyväksyi vastuullisen toimintatavan ohjeen päivityksen vuonna 2021 ja sen jalkauttaminen toteutettiin muun muassa koulutuksin ja sisäisen viestinnän keinoin. Jalkauttamistoimenpiteitä jatketaan muun muassa verkkokoulutuksen kautta vuonna 2022. Jokaisen uuden työntekijän tulee suorittaa vastuullisen toimintatavan ohjeeseen liittyvä verkkokurssi työsuhteen alkaessa.

Enersensessä on lisäksi käytössä whistleblowing-ilmoituspalvelu, joka tarjoaa mahdollisuuden ilmoittaa Enersensen epäilyistä väärinkäytöksistä luottamuksellisesti. Se on tärkeä työkalu riskien vähentämiseksi ja luottamuksen ylläpitämiseksi, koska se auttaa yhtiötä havaitsemaan mahdolliset väärinkäytökset ja reagoimaan niihin varhaisessa vaiheessa.

Enersense edellyttää lisäksi, että sen kaikki toimittajat sitoutuvat noudattamaan Enersensen kulloinkin voimassaolevaa toimittajien vastuullisen toimintatavan ohjetta. Toimittajien ohje sisältää määräykset muun muassa lakien ja sääntöjen noudattamisesta, reilusta kilpailusta, lahjonnan ja korruption kiellosta ja ihmis- ja työoikeuksien kunnioittamisesta sekä ympäristöasioista.

Vuonna 2021 yhtiössä ei tullut esille epäilyksiä ihmisoikeuksien rikkomuksista. Enersensen näkemyksen mukaan sen omassa toiminnassa ei ole merkittäviä ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä riskejä. Mahdolliset ihmisoikeuksiin liittyvät riskit kohdistuvat Enersensen ja sen konserniyhtiöiden toimitusketjuun. Näitä riskejä pyritään minimoimaan valitsemalla yhteistyökumppanit huolellisesti sekä sitouttamalla yhteistyökumppanit Enersensen vastuullisen toimintatavan ohjeisiin.

LAHJONNAN JA KORRUPTION TORJUNTA

Enersense noudattaa ehdotonta nollatoleranssia lahjonnan ja korruption suhteen. Lahjonta ja korruptio on lainvastaista ja voi aiheuttaa Enersenselle ja asianomaisille henkilöille vakavia oikeudellisia seuraamuksia sekä vahingoittaa Enersensen mainetta ja niitä arvoja, joita edustamme.

Enersense ei hyväksy minkäänlaista suoraa tai kolmannen osapuolen tai välikäsiensä kautta tapahtuvaa lahjontaa tai korruptiota missään liiketoiminnassaan. Enersensen henkilöstön ei missään tilanteissa tule itse tai kolmannen osapuolen kautta antaa, luvata tai tarjota rahaa tai mitään muuta arvoa sisältävää etuutta kenellekään tarkoituksenaan oikeudettoman liiketoimintahyödyn tavoittelu tai päätökseen vaikuttaminen, eikä myöskään tässä tarkoituksessa pyytää, hyväksyä tai vastaanottaa rahaa tai muuta arvoa sisältävää etuutta muilta. Liikelahjojen, muistamisten ja kestityksen tarjoamisessa ja vastaanottamisessa tulee noudattaa läpinäkyvyyden, kohtuullisuuden ja riippumattomuuden periaatteita.

Enersense asioi vain hyvämaineisten ja luotettavien yhteistyökumppaneiden kanssa. Selvitämme alihankkijoidemme ja muiden yhteistyökumppaneittemme taustat ja heidän liiketoimintansa ennen yhteistyön aloittamista Enersensen hankintaprosessin mukaisesti.

Enersensen vastuullisen toimintatavan ohje sekä toimittajien vastuullisen toimintatavan ohje sisältävät määräykset lahjonnan ja korruption kiellosta ja näitä ohjeita täydentävät Enersensen lahjonnan ja korruption vastaisia toimia koskevat ohjeet ja periaatteet. Enersense huolehtii kyseisten ohjeiden

täytäntöönpanosta muun muassa koulutuksella ja aktiivisella viestinnällä työntekijöilleen ja toimittajilleen.

Vuonna 2021 yhtiössä ei tullut esille epäilyksiä lahjontaan tai korruptioon liittyen. Enersensen näkemyksen mukaan sen omassa toiminnassa ei ole merkittäviä lahjontaan tai korruptioon liittyviä riskejä. Mahdolliset lahjontaan ja korruptioon liittyvät riskit kohdistuvat Enersensen ja sen konserniyhtiöiden toimitusketjuun. Näitä riskejä pyritään minimoimaan valitsemalla yhteistyökumppanit huolellisesti sekä sitouttamalla yhteistyökumppanit Enersensen vastuullisen toimintatavan ohjeisiin.

YMPÄRISTÖ

Enersense osallistuu energiasektorin elinkaaren kaikkiin vaiheisiin ja uskomme, että palveluillamme on suuri merkitys tällä yhteiskunnan matkalla entistä kestävämpää kehitystä kohti. Enersensen tavoitteena on jatkuvasti parantaa palvelujemme ympäristöystävällisyyttä etsimällä aktiivisesti keinoja, joilla haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan vähentää palvelujen koko elinkaaren aikana.

Enersensen ympäristöjohtaminen, -toiminta ja -valvonta pohjautuvat ISO 14001:2015 -standardin mukaiseen ympäristöjärjestelmään. Vuoden 2021 aikana ympäristöjärjestelmä auditointiin ja ympäristösertifikaatit uusittiin Enersense International Oyj:n, Enersense Oy:n ja Enersense Engineering Oy:n sekä Enersense Services Oyj:n (entinen Empower Oyj), Enersense IN Oy:n (entinen Empower IN Oy), Enersense TN Oy:n (entinen Empower TN Oy) ja Enersense PN Oy:n (entinen Empower PN Oy) osalta. Liikevaihdolla mitattuna 89 % Enersensen toiminnasta kuului ISO 14001:2015 -sertifikaatiin piiriin vuonna 2021. Tavoitteena vuonna 2022 on auditoida lähes koko konsernin toiminta Suomen ja Viron osalta yhteisen ympäristösertifioinnin alle käyttäen samaa akkreditoitua sertifiointielintä.

Seurantavuoden lopulla saatiin myös valmiiksi konsernin uusi ympäristöpolitiikka, joka luo perustan ja peruseriaatteen ympäristön huomioimiselle kaikissa Enersensen toiminnoissa sekä edistää ympäristön kannalta kestävä ja vastuullista toimintaa osana Enersensen liiketoimintaa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti. Poliitiikka linjaa halumme vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia yhteistyössä työntekijöidemme, asiakkaidemme ja toimittajiemme kanssa muun muassa asianmukaisella materiaalien valinnalla ja käytöllä, prosessien tehostamisella sekä minimoimalla toiminnassamme syntyvien jätteen ja päästöjen määrää. Poliitiikan mukaisesti olemme sitoutuneet ympäristöjärjestelmän ja ympäristötoimiemme jatkuvaan parantamiseen.

Enersensen toiminnassa ympäristövaikutukset ja -riskit liittyvät ennen kaikkea kuljetus-, huolto- ja muiden ajoneuvojen päästöjen ilmastovaikutuksiin, jätehuoltoon sekä esimerkiksi kemikaalien säilytykseen. Noudatamme toiminnassamme lainsäädäntöä, ympäristölupia ja muita sovellettavaksi tulevia määräyksiä. Ajoneuvoajoissa ja -kuljetuksissa panostamme logistiikan suunnitteluun sekä vähäpäästöisten ja tehtävään oikein mitoitettujen autojen valintaan. Lajittelemme ja kierrätämme jätteet asianmukaisesti. Edellytämme lain vaatimia toimia jätteen käsittelyssä ja kemikaalien käsittelyssä myös toimittajiltamme.

Enersense pyrkii kaikissa toiminnoissaan edistämään ympäristöystävällisiä ratkaisuja ja optimoimaan ympäristövaikutukset. Tätä strategiaa noudatamme myös ajoneuvojen hankintoihin ja käyttöön liittyvissä päätöksissä. Vuoden 2021 loppupuolella hyväksytyn autopolitiikan mukaan ajoneuvojen hankinnoissa panostetaan päästöjen vähentämiseen sekä energiatehokkuuden parantamiseen. Konsernin autopolitiikassa linjataan, että ajoneuvojen valinnassa suositetaan ensisijaisesti täyssähköautojen hankintaa aina, kun se soveltuu käyttöön, liiketoiminnan olosuhteet huomioiden.

Autohankinnoissa on jo raportointivuonna pyritty valitsemaan mahdollisimman vähäpäästöinen autoluokka, kuitenkin ottaen huomioon myös muut ympäristövaikutuksia aiheuttavat tekijät, kuten tehokkuus, ja tarkastelemaan hankintaa kokonaisuutena. Enersensen autokantaa on uusittu viime vuosien aikana ja hankintatyö jatkuu edelleen. Myös autojen määrä on optimoitu.

Vuonna 2021 Enersensen Suomen toiminnoissa kulutettiin hieman yli 816 tuhatta litraa polttoainetta, pääosin dieseliä, ja autoilusta aiheutui 2171 tonnia hiilidioksidipäästöjä. Hiilidioksidipäästöt Suomen toimintojen liikevaihtoon suhteutettuna olivat 12,4 tonnia CO₂ eqv / miljoona euroa. Tiedot päästömääristä ja päästöjen kehityksestä suhteessa liikevaihtoon eivät ole aiempien vuosien osalta täysin vertailukelpoisia lukuisten konsernissa tapahtuneiden yritysjärjestelyiden vuoksi, joten vertailu vuosien välillä ei ole tarkoituksenmukaista.

Sähkönkulutus oli vuonna 2021 konsernin omien kiinteistöjen sekä oman sähkösopimuksen vuokrakiinteistöjen osalta hiilidioksidivapaata. Näissä toimipisteissä sähkö on 100 %:sesti vesi- ja tuulivoimalla tuotettua uusiutuvaa energiaa ja alkuperämaatakuumerkittyä.

Enersense tarjoaa asiakkailleen palveluita energia-, tietoliikenne- ja rakennusalalla, ja konsernin henkilökunta työskentelee suurelta osin vuokratiloissa tai asiakkaiden toimipisteissä. Tästä toimintamallista johtuen kierrätyksen edistämisen ja jätteen vähentämisen seurantamahdollisuudet ovat rajalliset, sillä jätteen kierrätys- ja loppusijoitustiedot ovat saatavilla vain niistä toimipaikoista, joissa on oma jätehuoltosopimus. Enersensen omilla toimipisteillä jäte on lähinnä purkujätettä sekä talous- ja toimistojätettä, joiden määrä on pientä kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna. Ohjeistusta ja uusia toimintatapoja on kehitetty sekajätteen vähentämiseksi ja jätteen turhan kuljetuksen vähentämiseksi. Isoilla toimipisteillä on käytössä jätehuoltosuunnitelma ja kaikki kierrätyskelpoinen jäte pyritään aina kierrättämään. Enersensen Suomen toimipisteillä jätettä kertyi vuoden 2021 aikana yhteensä 397 tonnia, josta kierrätykseen meni 60 %. Loput jätteestä ohjautui suurimmalta osin muuhun hyötykäyttöön, kuten energiantuotantoon. Suomen toimipisteillä tuotettu jättemäärä oli melko lailla samansuuruinen kuin edellisenä vuonna, mutta kierrätysprosentti kasvoi raportointivuoden aikana viidellä prosenttiyksiköllä.

Vuoden 2021 aikana ei Enersensen toimintaan liittyen tullut ilmi ympäristöpoikkeamia tai -onnettomuuksia.

SOSIAALISET JA HENKILÖSTÖASIAT

Enersensen menestys perustuu osaavaan, sitoutuneeseen ja motivoituneeseen henkilöstöön. Tavoitteenamme on olla työyhteisö, joka tarjoaa hyvän, hyvinvoivan ja turvallisen työympäristön sekä mahdollisuuden osaamisen kehittämiseen ja uuden oppimiseen. Hyvällä henkilöstöjohtamisella ja jatkuvan parantamisen periaatteella haluamme varmistaa, että onnistumme palvelemaan asiakkaitamme laadukkaasti, ja henkilöstöön liittyvät menestystekijät toteutuvat niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikajänteellä.

Henkilöstö ja yhteinen työkuultuuri

Vuonna 2021 käynnistyneen Enersense Way of Working (eWow) -kehityshankkeen tarkoituksena on luoda konsernin laajuinen työkuultuuri; tapa tehdä töitä ja toimia yhdessä. Tavoitteenamme on luoda vahva ja eteenpäin katsova työyhteisö sekä kaikkia enersenseläisiä yhdistävä työkuultuuri, koskien sekä meillä pidempään työskennellyttä henkilöstöä, uusia esimerkiksi yritysostojen kautta tulleita kollegoita että kollegoita eri maissa. Aloitimme loppuvuodesta 2021 konsernin laajuisen arvoprosessin, johon osallistimme koko henkilöstömme. Määrittelemme Enersensen arvot vuoden 2022 alkupuolella, ja niiden on tarkoitus ohjata ja tukea tekemistämme kaikkien sidosryhmien suuntaan. Suunnitelmamme on myös rakentaa arvojemme tueksi johtamisen periaatteet, jotka luovat jatkossa pohjan johtamisemme kehittämislle.

Vuonna 2021 henkilöstön osalta keskityimme yritysjärjestelyn jälkeisiin integraatioihin, koskien erityisesti henkilöstöprosessien kehittämistä ja erilaisten käytäntöjen yhtenäistämistä. Tätä työtä jatkamme myös tulevaisuudessa. Syksyn 2021 aikana käynnistimme myös laajan projektin liittyen yhtiön henkilöstö- ja työturvallisuusjärjestelmien uudistamiseen. Tavoitteenamme on päästä eroon useista eri järjestelmistä ja tukea henkilöstöjohtamisen ja työturvallisuuden käytäntöjä, kehittämistä ja raportointia moderneilla digitaalisilla ja käyttäjälähtöisillä ratkaisuilla.

Työturvallisuus

Työntekijät ovat vahvin voimavaramme, ja tavoitteenamme onkin kehittyä jatkuvasti turvallisemmaksi työyhteisöksi. Pyrimme tarjoamaan turvallisen ja terveellisen työympäristön kaikille työntekijöillemme, urakoitsijoillemme, ja vierailijoille sekä edistämään terveyttä ja turvallisuutta osana Enersensen jokapäiväistä työtä kaikissa projekteissa ja maissa, joissa olemme. Haluamme, että ihmiset voivat hyvin töissä ja jäävät terveenä eläkkeelle.

Tavoitteen saavuttamiseksi keskitämme toimia erityisesti henkilöstöön, työympäristöön, työyhteisöön, prosesseihin ja johtamiseen.

Vuonna 2021 koronapandemian aiheuttamat haasteet olivat edelleen läsnä, ja Enersenselläkin jatkettiin laajasti etätöitä. Tämän vuoksi suuri osa muun muassa asiantuntijoistamme työskentelee tälläkin hetkellä etänä. Työtehtävissä, joissa etätö ei ole mahdollista, on terveysturvallisuuteen kiinnitetty erityistä huomiota ja olemmekin onnistuneet siinä hyvin, sillä koronapandemia ei ole vaikuttanut merkittävästi liiketoimintaamme. Koronatyöryhmämme kokoontuu edelleen säännöllisesti pysyäksemme alati muuttuvan tilanteen tasalla.

Empower-yrityskaupan tuloksena aloitimme integraatiotyöt myös työturvallisuudessa, tarkoituksenamme hyödyntää molempien yritysten parhaita käytäntöjä ja toimintatapoja koko konsernin laajuisesti. Integraation tuloksena muun muassa konsernin keskeisimmät politiikat (mukaan lukien työterveys- ja turvallisuuspolitiikka) päivitettiin ajan tasalle. Samalla tarkasteltiin ja päivitettiin työturvallisuuteen ja muihin ohjeistuksiin liittyviä käytäntöjä ja toimintatapoja, ja tarvittaessa luotiin uusia.

Enersensellä on esimerkiksi käytössä 3-portainen HSE-riskienarviointimalli, jossa työhön liittyvät riskit pyritään arvioimaan toimipiste- ja työtehtäväkohtaisesti sekä ennen työn aloitusta koko konsernin laajuisesti. Työntekijöiden osallistaminen on olennainen osa muun muassa HSE-riskienarviointia ja vaarojen tunnistamista, sillä työntekijämme tuntevat työnsä parhaiten.

Työturvallisuustavoitteiden seuranta

Enersensen LTAF (yli 1 vrk poissaoloon johtaneiden työtapaturmien taajuus) vuonna 2021 oli 10,26 ja TRIF (kaikkien työssä sattuneiden työtapaturmien taajuus) oli 19,14. Tapaturmavakuutuskeskuksen arvion mukaan kaikkien alojen keskiarvon ennustetaan olevan Suomessa vuonna 2021 noin 26,5.

Vuonna 2021 myös työterveyden- ja turvallisuuden johtamisjärjestelmämme sertifiointi uudistettiin ISO 45001:n vaatimusten mukaisesti kaikkien sen piirissä olevien liiketoimintojen osalta. Enersensen liiketoiminnoista 81 % oli kyseisen sertifiointin piirissä vuonna 2021. Vuonna 2022 aiomme laajentaa sertifiointin koskemaan kaikkia Enersensen liiketoimintoja Suomessa ja Virossa.

Työhyvinvointi ja työkyky

Olemme Enersensellä sitoutuneet vastuullisuuteen ja hyvinvoinnin ja terveyden vaalimiseen kaikessa liiketoiminnassamme. Henkilöstömme terveys ja turvallisuus ovat prioriteettimme yhteisessä arjessa jokaisena työpäivänä.

Teemme työkykyjohtamistyötä tavoitteellisesti ja aktiivisesti konsernin Suomen yhtiöissä sisäisten toimijoiden ja toimielinten kesken sekä tiiviissä kumppaninyhteistyössä. Seuraamme toimenpiteiden vaikuttavuutta ja mittareidemme kehitystä tavoitteenamme päästä yhä varhaisemmin kiinni työkykyhaasteisiin. Haluamme kehittää työkykyjohtamista koko työsuhteen elinkaaren aikana. Hyvinvointiin liittyy terveen työn, työyhteisön ja työympäristön osa-alueiden ohella myös työn ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen liittyvät asiat ja kannustaminen terveisiin elämäntapoihin.

Järjestimme vuonna 2021 esimiehilleme Suomessa työkykyasioissa koulutuskokonaisuuden, jossa korostettiin työkykyjohtamisen merkitystä ja tavoitteita sekä käsiteltiin konkreettisia keinoja ja malleja lähiesimiestyössä käytännön työkykyjohtamiseen ja vuorovaikutustilanteisiin. Vahvistamalla esimiestyön roolia varhaisissa työkyvyn tuen prosesseissa voidaan saada aikaan laajasti myönteisiä ja ennaltaehkäiseviä vaikutuksia työhyvinvointiin ja työkykyjohtamiseen.

Koko Suomen henkilöstölle järjestimme vuonna 2021 tietoisuuden sarjan työterveyden asiantuntijoiden kanssa elämäntapojen ja valintojen vaikutuksista terveyteen ja sairauksiin sekä kannustimme parempiin valintoihin esimerkiksi unen, ravinnon, ergonomian ja mielen hyvinvoinnin alueilla.

Seurantavuoden aikana koulutimme esimiehiä myös psykososiaalisten kuormitustekijöiden tunnistamiseen sekä ylikuormitustilanteiden ehkäisyyn. Mielenterveyden haasteita esiintyy meillä vähän yhteiskunnalliseen kehitykseen nähden, mutta olemme varautuneet tähän yhteiskunnassa nousussa olevaan kehitykseen parantamalla ennaltaehkäisevästi mielenterveyspalveluiden varhaista saatavuutta.

Alallemme tyypillisten tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisy ja oireiden varhainen hoito ja juurisyiden huomiointi on meillä erityisen huomion alla. Kaikkiaan työympäristön terveysturvallisuus sekä tehtäväkohtaisesti työn altisteiden (kuten tärinä, säteily, melu) ehkäisy, kartoitus, suojaus ja seuranta kuuluvat erityisen huomion kohteisiimme. Ennaltaehkäisevään työhön kuuluu myös vuosittain perusteellinen työpaikkaselvitystyö. Yhtiöiden yhdistymisten jälkeen jatkamme aloitettua yhtenäisten toimintamallien kehittämis- ja jalkauttamistyötä.

Työhyvinvointi- ja työkykytavoitteiden seuranta

Suomessa yhtiöidemme sairauspoissaoloprosentti (sairauspoissaoloihin käytettyjen työpäivien osuus) vuonna 2021 oli 3,2 % ja terveysprosentti (työntekijöiden osuus, joilla ei lainkaan sairauspoissaoloja) 59 %. Lukujen valossa voidaan todeta, että koronapandemiasta huolimatta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kehitys jatkui seurantavuonna konsernissa myönteisenä.

Mittaamme henkilöstön työtyytyväisyyttä pulssi-tyyppisillä kyselyillä useamman kerran vuodessa ja asioita kehitetään yksiköissä näiden pohjalta. Yritysjärjestelyistä johtuen konsernitasolla ei ole käytettävissä vertailukelpoista eNPS (Employee Net Promoter Score) -mittaria vuoteen 2020 verrattuna. Kokonaisuutena eNPS-pulssimittauksen tulokset kuitenkin kehittivät positiivisesti ja saavutimme edellisvuotta paremmat tulokset. Eri maissa ja yksiköissä voi olla käytössä myös täydentäviä henkilöstötyytyväisyyden mittauksia. Jatkamme henkilöstömittausten käytäntöjen yhdenmukaistamista konsernissa tulevaisuudessa.

Osaaminen ja työssä kehittyminen

Toimintamme ytimessä ja laadukkaan asiakastyön mahdollistajana on osaava henkilöstö. Henkilöstön osaamista kehitetään sekä liiketoimintatarpeiden että kunkin työntekijän työtehtävien edellyttämien tarpeiden mukaisesti. Henkilöstöllä on myös omalla aktiivisuudellaan mahdollisuus vaikuttaa osaamisensa kehittämiseen.

Työssä kehittymisen tavoitteista ja osaamisen kehittämisen tarpeista keskustellaan työntekijöiden kanssa käytävissä säännöllisissä kehitys- ja hyvinvointikeskusteluissa. Tavat, joilla nyt ja tulevaisuudessa tarvittavaa osaamista kulloinkin kehitetään, sovitaan keskusteluissa yhdessä esimiehen ja työntekijän välillä.

Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen on ratkaisevan tärkeää Enersensen operatiivisen toimintakyvyn, asiakkaille toimitettavien palveluiden laadun, sekä henkilöstön hyvinvoinnin ja turvallisuuden varmistamiseksi. Huolehdimme henkilöstöme työtehtäviin liittyvien osaamis- ja pätevyysvaatimusten täyttämistä sekä ylläpitämisestä. Liiketoiminnan tarpeiden näkökulmasta osaamisen kehittämisessä pääpaino on lakisääteisissä ja luvanvaraisissa koulutuksissa, sekä esimiestyön kehittämisessä. Koulutusten lisäksi työtehtävissä tarvittavaa osaamista on mahdollista kehittää myös muun muassa työssäoppimisen, verkko-oppimisen sekä tiedonjakamisen kautta. Osaamista syventämällä ja laajentamalla on mahdollista edistää myös sisäistä liikkuvuutta ja uramahdollisuuksia konsernin sisällä.

Konsernitasoisesti olemme tunnistanee henkilöstöme osaamisen systemaattisen johtamisen kriittiseksi tekijäksi tulevaisuuden menestyksen kannalta, ja tulemmekin panostamaan siihen seuraavien vuosien aikana.

Riskit ja niiden hallinta

Enersensen henkilöstöön ja sosiaalisiin asioihin liittyviä riskejä arvioidaan osana Enersensen riskienhallintaprosessia. Pääasialliset riskit liittyvät Enersensen kykyyn rekrytoida, kouluttaa ja motivoida pätevää henkilöstöä ja pitää heitä palveluksessaan, mikä on edellytyksenä Enersensen kilpailukyvyllä ja strategian toteuttamiselle. Lisäksi riskit liittyvät Enersensen kykyyn hallita ja estää työtaturmia.

Riskien hallitsemiseksi keskitämme toimia erityisesti henkilöstöön, työympäristöön, työyhteisöön, prosesseihin ja johtamiseen edellä kuvatulla tavalla. Panostamme henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja kehitämme jatkuvasti rekrytointi- ja johtamisprosessejamme muun muassa työntekijätyytyväisyyskyselyjen tulosten perusteella. Työturvallisuuden osalta katsauskauden aikana

päivitettiin käytäntöjä ja toimintatapoja, ja tarvittaessa luotiin uusia minkä lisäksi käytössä on muun muassa 3-portainen HSE-riskienarviointimalli, jossa työhön liittyvät riskit pyritään arvioimaan toimipiste- ja työtehtäväkohtaisesti sekä ennen työn aloitusta koko konsernin laajuisesti.

TÄRKEIMMÄT MUUT KUIN TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

EU-taksonomian raportointi

EU-taksonomiaan kuuluu kuusi ympäristötavoitetta, joista tänä raportointivuonna raportoidaan kahdesta, eli ilmastonmuutoksen hillinnästä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. Taksonomiassa luokitellaan taloudelliset toimet, jotka ovat linjassa näiden ympäristötavoitteiden kanssa, ja voidaan näin ollen luokitella kestäviksi.

Enersensen strategia tukee meneillään olevaa yhteiskunnan energiamurrosta, ja kestävästä energijärjestelmän rakentaminen on liiketoimintamme ytimessä. EU-taksonomiakelpoisiksi tunnistetut toimet kuuluvat Enersensellä yhtä lukuun ottamatta energiasektorin piiriin. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestävien taloudellisten toimien osuus oli yhteensä 39 % Enersensen liikevaihdosta vuonna 2021. Raportointivuonna konsernin liikevaihdosta 93,6 miljoonaa euroa on EU-taksonomiakelpoista. Ei-taksonomiakelpoinen osuus liikevaihdosta on yhteensä 61 % eli 145,6 miljoonaa euroa.

Power-liiketoiminta-alueen liikevaihdosta 100 %, 49,1 miljoonaa euroa, on EU-taksonomiakelpoista. Näihin palveluihin kuuluvat High Voltage Line (HVL)- rakennus ja kunnossapito, sähköasemien rakennus ja kunnossapito, HVL- ja sähköasemien suunnittelu, tuulivoiman rakennus, käyttö ja kunnossapito, sähköautojen latauspisteet, jakeluverkon sähkömittareiden asennus sekä sähkövarastojen kunnossapito.

Smart Industry -liiketoiminta-alueen liikevaihdosta 2,1 %, 1,8 miljoonaa euroa, on EU-taksonomiakelpoista. Näihin palveluihin kuuluu vesivoiman käyttö ja kunnossapito.

International Operations -liiketoiminta-alueen osalta 72,3 %, 42,7 miljoonaa euroa, liikevaihdosta on EU-taksonomiakelpoista. Näihin palveluihin kuuluvat HVL- rakennus ja kunnossapito, Medium and Low Voltage Line (MLV)- rakennus ja kunnossapito, sähköasemien rakennus ja kunnossapito sekä HVL-, MLV- ja sähköasemien suunnittelu.

Enersensen Connectivity-liiketoiminta-alue tuottaa palveluita tietoliikenneverkkojen kaikissa elinkaaren vaiheissa, mukaan lukien esim. 5G-hankkeet, jotka parantavat energiatehokkuutta. Connectivity-segmentin toimintaa ei katsota EU-taksonomiakelpoiseksi.

Enersensen kestävästä kehitystä edistävät toiminnot on esitetty tarkemmin alla olevassa taulukossa.

LIIKETOIMINTA-ALUE	TUOTEKATEGORIA	KUVAUS	AKTIVITEETTI
Power			
	HVL rakennus	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	HVL kunnossapito	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	Sähköasemien rakennus	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	Sähköasemien kunnossapito	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	HVL - ja sähköasemien suunnittelu	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	Tuulivoiman rakennus	Sähköntuotanto tuulivoimalla	4,3
	Tuulivoiman käyttö ja kunnossapito	Sähköntuotanto tuulivoimalla	4,3
	Sähköautojen latauspisteet	Vähähiilisen tieliikenteen ja julkisen liikenteen mahdollistava infrastruktuuri	6,15
	Jakeluverkon sähkömittareiden	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	Sähkövarastojen kunnossapito	Sähkön varastointi	4,10
Connectivity			
Smart Industry			
	Vesivoiman käyttö ja kunnossapito	Sähköntuotanto vesivoimalla	4,5
International Operations			
	HVL rakennus	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	HVL kunnossapito	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	MLV rakennus	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	MLV kunnossapito	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	Sähköasemien rakennus	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	Sähköasemien kunnossapito	Sähkön siirto ja jakelu	4,9
	HVL ja MLV suunnittelu	Sähkön siirto ja jakelu	4,9

EU-taksonomiakelpoinen ja ei-kelpoinen osuus liikevaihdosta, koko konserni

EUR tuhatta

Liikevaihto, koko konserni	239 110
Taksonomiakelpoisen liiketoiminnan osuus	93 564
Taksonomiakelpoisen liiketoiminnan osuus, %	39
Ei-taksonomiakelpoisen liiketoiminnan osuus	145 546
Ei-taksonomiakelpoisen liiketoiminnan osuus, %	61

Enersensellä oli hyvin vähäisessä määrin pääoma- ja toimintamenoja, jotka koskivat ympäristön kannalta kestäviin toimintoihin liittyviä omaisuuseriä tai prosesseja. Näiden arvioitu osuus oli 0 % pääoma- ja toimintamenoista.

Liikevaihto on laskettu Enersensen projektiseurannan kautta, jossa projektit ovat selkeästi yksilöityjä eikä samaa liikevaihtoerää ole käytetty kuin kerran. EU-taksonomiakelpoinen liikevaihto-osuus on laskettu jakamalla taksonomiakelpoinen liikevaihto Enersense konsernin raportoidulla kokonaisliikevaihdolla.

Taksonomian kriteerit ja raportointilaajuus voivat muuttua tulevinä vuosina, joten luvut eivät välttämättä ole vertailukelpoisia raportointijaksojen välillä.

Tunnusluvut

Tunnusluvut

	1-12/2021	1-12/2020	1-12/2019
Liikevaihto (1000 EUR)	239 110	147 460	58 057
Käyttökate (1000 EUR)	16 639	9 775	52
Käyttökate %	7,0	6,6	0,1
Liikevoitto (1000 EUR)	6 834	4 780	-965
Liikevoitto %	2,9	3,2	-1,7
Kauden tulos (1000 EUR)	3 973	2 379	-1 371
Omavaraisuusaste %	35,6	15,7	30,8
Nettovelkaantumisaste %	3,6	52,3	64,8
Oman pääoman tuotto %	8,3	19,3	-17,7
Osakekohtainen tulos EUR	0,35	0,27	-0,21
Osakekohtainen oma pääoma EUR	3,7	2,4	1,2
Osakekohtainen osinko EUR	0,1	—	—
Osinko tuloksesta prosentteina	31,2	—	—
Efektiivinen osinkotuotto prosentteina	1,5	—	—
Hinta / voittosuhte	32,1	27,4	-21,2

Empower-yrityskaupan myötä siirtyneiden liiketoimintojen luvut sisältyvät konsernin lukuihin alkaen elokuusta 2020.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERIAATTEET

Käyttökate (EBITDA)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Käyttökate liikevaihdosta (%)	=	Käyttökate / liikevaihto x 100
Liikevoitto (EBIT)	=	Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot – materiaalit ja palvelut – henkilöstökulut – liiketoiminnan muut kulut + osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta – poistot ja arvonalentumiset
Liikevoitto liikevaihdosta (%)	=	Liikevoitto / liikevaihto x 100
Tilikauden voitto (tappio) liikevaihdosta (%)	=	Tilikauden voitto (tappio) / liikevaihto x 100
Omavaraisuusaste	=	Oma pääoma / taseen loppusumma – saadut ennakot x 100
Nettovelkaantumisaste	=	Korolliset velat – rahat ja pankkisaamiset / oma pääoma x 100
Oman pääoman tuotto (%)	=	Tilikauden voitto / oma pääoma keskimäärin tilikauden aikana x 100
Osakekohtainen tulos (EUR)	=	Tilikauden tulos / osakkeiden määrä keskimäärin
Keskikurssi	=	Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto / Vaihdetuttujen osakkeiden keskimääräinen lukumäärä tilikaudella
Osakekannan markkina-arvo	=	(Osakkeiden lukumäärä - omat osakkeet) x tilinpäätöspäivän pörssikurssi
Osakevaihto	=	Tilikauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä
Vaihtuvuus (%)	=	Osakevaihto (kpl) x 100 / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kaudella keskimäärin
Osakekohtainen oma pääoma	=	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa
Osakekohtainen osinko	=	Osinko per osake / tulos per
Osinko tuloksesta prosentteina	=	(Osinko per osake / tulos per osake) x 100
Hinta / voittosuhte, P/E	=	Osakekurssi tilikauden päättyessä / tulos per osake
Efektiivinen osinkotuotto	=	(Osinko per osake / osakekurssi tilikauden päättyessä) x 100

Tilinpäätös

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

EUR tuhatta	Liitetieto	1–12/2021	1–12/2020
Liikevaihto	3	239 110	147 460
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	4	2 060	302
Valmistus omaan käyttöön		-35	461
Liiketoiminnan muut tuotot	4	10 514	1 804
Materiaalit ja palvelut	5	-115 011	-59 327
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	6	-97 898	-69 973
Poistot ja arvonalentumiset	7	-9 806	-4 995
Liiketoiminnan muut kulut	8	-22 196	-11 019
Osuus pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien osakkuusyhtiöiden tuloksesta	14	95	67
Liikevoitto (-tappio)		6 834	4 780
Rahoitustuotot	9	41	50
Rahoituskulut	9	-3 334	-1 972
Rahoitustuotot ja -kulut		-3 294	-1 921
Voitto (tappio) ennen veroja		3 540	2 859
Tuloverot	10	433	-480
Tilikauden voitto (tappio)		3 973	2 379
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka saatetaan tulevaisuudessa siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot		382	-367
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspoijaisten työsuhteen jälkeisten veloitteiden uudelleen määrittäminen	6	-117	-42
Tilikauden muut laajat tuloksen erät verovaikutus huomioiden		265	-409
Tilikauden laaja tulos		4 238	1 970
Tilikauden voiton (tappion) jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		4 301	2 039
Määräysvallattomien omistajien osuus tuloksesta		-328	340
Tilikauden voitto (tappio)		3 973	2 379
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		4 566	1 630
Määräysvallattomille omistajille		-328	340
Tilikauden laaja tulos		4 238	1 970
Emoyhtiön omistajille kuuluva osakekohtainen tulos			
Laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos	19	0,35	0,27

Konsernin laajaa tuloslaskelmaa on luettava yhdessä sitä koskevien liitetietojen kanssa.

KONSERNIN TASE

EUR tuhatta	Liitetieto	1-12/2021	1-12/2020
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	11	26 154	26 376
Muut aineettomat hyödykkeet	11	18 591	13 566
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	12, 13	21 706	18 784
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	14	1 564	1 467
Lainasaamiset	14	—	150
Myynti- ja muut saamiset	16	3 919	960
Laskennalliset verosaamiset	10	1 096	570
Pitkäaikaiset varat yhteensä		73 032	61 873
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	15	6 513	3 566
Myyntisaamiset	16	21 501	24 184
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	10	48	158
Muut saamiset	16	16 449	8 439
Rahavarat	17	29 166	17 694
Lyhytaikaiset varat yhteensä		73 677	54 041
Varat yhteensä		146 709	115 914
Oma pääoma ja velat			
Oma pääoma			
Osakepääoma	18	80	80
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	18	43 794	15 602
Vararahasto	18	313	313
Muuntoerot	18	17	-363
Kertyneet voittovarot	18	95	-1 794
Tilikauden voitto (tappio)	18	4 301	2 039
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		48 599	15 877
Määräysvallattomat omistajat		1 064	1 768
Oma pääoma yhteensä		49 664	17 645
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Lainat	21	10 095	3 717
Vuokrasopimusvelat	21	12 825	5 517
Verohallinnon maksujärjestely	20	—	518
Muut velat	23	2 206	12
Laskennalliset verovelat	10	1 469	—
Työsuhde-etuuksista johtuvat veloitteet	6	545	435
Varaukset	22	852	481
Pitkäaikaiset velat yhteensä		27 992	10 680
Lyhytaikaiset velat			
Lainat	21	3 072	14 224
Vuokrasopimusvelat	21	4 427	3 473
Saadut ennakot	23	7 203	3 607
Ostovelat	23	14 758	16 530
Verohallinnon maksujärjestely	20	963	1 926
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	10	28	257
Muut velat	23	37 985	45 980
Varaukset	22	618	1 592
Lyhytaikaiset velat yhteensä		69 054	87 589
Velat yhteensä		97 046	98 269
Oma pääoma ja vieras pääoma yhteensä		146 709	115 914

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

		1-12/2021	1-12/2020
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto (tappio)		3 973	2 379
Oikaisut:			
Poistot ja arvonalentumiset	7	9 806	4 995
Voitot ja tappiot tytäryhtiöiden myynnistä		-1 760	—
Voitot ja tappiot osakkuusyhtiöiden myynnistä		—	-220
Voitot ja tappiot aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynnistä		-222	-75
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta (tappiosta)	14	-95	-67
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot ja -kulut	9	3 294	1 921
Tuloverot	10	-433	480
Muut oikaisut		-11 758	-129
Oikaisu yhteensä		-1 169	6 905
Käyttöpääoman muutokset:			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	16	-4 829	-2 628
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	23	-9 050	-956
Vaihto-omaisuuden muutos	15	-2 615	-873
Varausten muutos		—	-950
Saadut korot		43	50
Maksetut korot		-1 379	-871
Muut rahoituserät		-1 957	-932
Tuloverot	10	1 376	-258
Liiketoiminnan nettorahavirta		-15 608	1 866
Investointien rahavirrat			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	11	-1 406	-1 217
Käyttöomaisuuden myynnit		15 170	—
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankituilla rahavaroilla	2	-151	12 966
Tytäryritysten myynti, vähennettynä myytyillä rahavaroilla		281	—
Lisäsjoitukset osakkuusyhtiöihin	14	-104	—
Osakkuusyhtiöiden myynnit	14	—	633
Osakkuusyhtiöille annettujen lainojen nostot		100	-150
Osakkuusyhtiöille annettujen lainojen takaisinmaksut		—	443
Saadut suoritukset pankin talletustileiltä		600	—
Maksut pankin talletustileille	16	-3 053	-600
Saadut osingot osakkuusyhtiöistä		102	—
Investointien nettorahavirta		11 539	12 075
Rahoituksen rahavirta			
Osakkeiden liikkeeseenlasku	18	28 218	7 312
Lainojen nostot	20	14 964	1 539
Lainojen takaisinmaksut	20	-22 898	-4 288
Vähemmistöosuuksien hankinta vähennettynä hankituilla rahavaroilla	20	-257	—
Vuokrasopimusvelkojen maksut	20	-4 485	-2 112
Rahoituksen nettorahavirta		15 541	2 451
Rahavarojen nettomuutos		11 472	16 391
Rahavarat tilikauden alussa		17 694	1 276
Valuuttakurssien muutosten vaikutukset rahavaroihin		—	26
Rahavarat tilikauden lopussa		29 166	17 694

Konsernin rahavirtalaskelmaa on luettava yhdessä sitä koskevien liitetietojen kanssa.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma

EUR tuhatta	Osake- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallattomat osakkeen omistajat	Pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2021	80	15 602	313	-363	245	15 877	1 768	17 645
Tilikauden voitto/ tappio	—	—	—	—	4 301	4 301	-328	3 973
Muut laajan tuloksen erät	—	—	—	—	—	—	—	—
Muuntoerot	—	—	—	382	—	382	—	382
Etuuspohjaisten velvoitteiden uudelleen määrittäminen	—	—	—	—	-117	-117	—	-117
Tilikauden laaja tulos yhteensä	—	—	—	382	4 184	4 566	-328	4 238
Tapahtumat osakkeenomistajien kanssa:	—	—	—	—	—	—	—	—
Osakeanti	—	28 192	—	—	—	28 192	—	28 192
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa	—	—	—	—	18	18	-377	-359
Henkilöstöanti	—	—	—	—	150	150	—	150
Muut erät	—	—	—	-2	-203	-203	—	-203
Tapahtumat osakkeenomistajien kanssa yhteensä	—	28 192	—	-2	-35	28 156	-377	27 780
Oma pääoma 31.12.2021	80	43 794	313	17	4 394	48 599	1 064	49 664

Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma

EUR tuhatta	Osake- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallattomat osakkeen omistajat	Pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2020	80	8 290	313	4	-1 324	7 363	-314	7 050
Tilikauden voitto/tappio	—	—	—	—	2 039	2 039	340	2 379
Muut laajan tuloksen erät:	—	—	—	—	—	—	—	—
Muuntoerot	—	—	—	-367	—	-367	—	-367
Etuuspohjaisten velvoitteiden uudelleen	—	—	—	—	-42	-42	—	-42
Tilikauden laaja tulos yhteensä	—	—	—	-367	1 996	1 630	340	1 970
Tapahtumat	—	—	—	—	—	—	—	—
Osakeanti	—	7 312	—	—	—	7 312	—	7 312
Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa	—	—	—	—	-428	-428	373	-54
Määräysvallattomien osuus yritysten yhteenliittymistä	—	—	—	—	—	—	1 369	1 369
Tapahtumat osakkeenomistajien kanssa yhteensä	—	7 312	—	—	-428	6 884	1 742	8 626
Oma pääoma 31.12.2020	80	15 602	313	-363	245	15 877	1 768	17 645

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Konsernin perustiedot

Enersense International Oyj (emoyhtiö tai yhtiö) yhdessä sen tytäryhtiöiden kanssa (Enersense tai konserni) on päästöttömien energiaratkaisujen toteuttaja, joka on vahvasti mukana tukemassa vallitsevaa energiamurrosta ja mahdollistamassa päästötöntä yhteiskuntaa. Enersense tarjoaa kestäviä ratkaisuja ja välittää osaamista pohjoismaisille ja kansainvälisille teollisuus-, energia-, tietoliikenne- ja rakennusalan yhtiöille, ja on mukana mahdollistamassa asiakkaiden menestyksellistä siirtymää kohti päästötöntä tulevaisuutta.

Enersense International Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Pori, Suomi ja sen rekisteröity osoite on Konepajanranta 2, 28100 Pori. Enersense International Oyj:n osakkeilla käydään kauppaa Nasdaq Helsinki Oy:n ylläpitämällä pörssilistalla kaupankäyntitunnuksella ESENSE.

Enersense International Oyj:n hallitus on hyväksynyt tämän konsernitilinpäätöksen julkistettavaksi. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavilla Enersensen verkkosivuilla osoitteessa www.enersense.fi/sijoittajalle.

Laatimisperusta

Enersensen konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionissa hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2021 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niistä annettuja SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpitoja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

IFRS-tulkintakomitea antoi huhtikuussa 2021 lopullisen agendapäätöksen pilvipalvelujärjestelyiden konfigurointi- ja räätälöintimenojen kirjanpitokäsittelystä (IAS 38 Aineettomat hyödykkeet). Tässä agendapäätöksessä tulkintakomitea tarkasteli, kirjaako asiakas IAS 38-standardia soveltaen sovelluksen konfiguroinnista ja räätälöinnistä aineettoman hyödykkeen, ja mikäli aineetonta hyödykettä ei kirjata, kuinka asiakas kirjaa kyseiset konfigurointi- ja räätälöintimenot. IFRIC:n agendapäätöksillä ei ole voimaantuloaikaa, joten niitä odotetaan sovellettavan niin pian kuin mahdollista. Koska konsernilla on käytössään pilvipalvelujärjestelyitä, se on analysoinut sitä, onko tällä agendapäätöksellä vaikutusta pilvipalveluiden käyttöönottomienoihin sovellettuihin laatimisperiaatteisiin. Analysointi on tehty konsernissa syksyn 2021 aikana, ja vaikutukset on otettu huomioon takautuvasti vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Vaikutukset olivat vähäisiä.

Useat uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinnat tulevat voimaan vasta myöhemmin kuin 1.1.2021 alkavilla tilikausilla, eikä niitä ole sovellettu tätä konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Konserni ei odota näillä olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, jollei laatimisperiaatteissa ole muuta mainittu. Konsernitilinpäätös esitetään tuhansina euroina.

Tilinpäätöksessä esitetyt luvut on pyöristetty. Tästä johtuen, yksittäisten lukujen yhteenlaskettu määrä ei välttämättä vastaa esitettyä kokonaismäärää.

Vertailutieto on esitetty tilikauden luvun jälkeen suluissa.

Ulkomaanrahan määräisten erien muuntaminen

Toimintavaluutta ja esittämisvaluutta

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on Enersense International Oyj:n toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat muunnetaan toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Valuuttakurssivoitot ja -tappiot, jotka syntyvät ulkomaan rahanmääräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen saamisten ja velkojen muuttamisesta, kirjataan yleensä tulosaikutteisesti. Ne kirjataan omaan pääomaan, jos erät ovat osa ulkomaiseen yksikköön tehtyä nettosijoitusta. Tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot esitetään tuloslaskelmassa vastaavissa erissä liikevoiton yläpuolella. Rahoituseriin liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot esitetään tuloslaskelmassa rahoituskuluissa.

Konserniyritykset

Esittämisvaluutasta poikkeavaa toimintavaluutta käyttävien konserniyritysten tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi käyttäen kauden keskipäivän kurssia ja taseet käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Kaikki tuloksen ja taseen muuntamisesta aiheutuvat valuuttakurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Ulkomaisiin yksikköihin tehdyistä nettosijoituksista johtuvat valuuttakurssierot kirjataan konsernitilinpäätöstä laadittaessa muihin laajan tuloksen eriin. Kun ulkomainen toiminto myydään, siihen liittyvät valuuttakurssierot siirretään tulosaikutteisiksi osaksi myyntivoittoa tai -tappiota.

Toiminnan jatkuvuus

Tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen, koska Enersensen johdon harkinnan mukaan toiminnan jatkuvuuteen ei liity olennaista epävarmuutta. Konsernin toiminnan tulevaisuuden kehitykseen vaikuttavat erityisesti mm. konsernin tuloskehitys, pääomaa sitovien hankkeiden rahoituksen saatavuus sekä likviditeetin riittävyys. Konsernin johto on tehnyt arvioita yhtiöiden tulevista liikevaihtoista, käyttökatteista, investoinneista, rahoitustilanteesta sekä käyttöpääomatarpeista. Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta liikearvo. Vuoden 2020 lakisääteisessä tilinpäätöksessä kerrottu merkittävä epävarmuustekijä Yhtiön kyvystä jatkaa toimintaansa on poistunut ja Yhtiön johto arvioi käyttöpääoman riittävän Yhtiön kasvusuunnitelman mukaisen toiminnan jatkamiseksi tilinpäätöspäivästä seuraavaksi 12 kuukaudeksi.

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUS ENERSENSEN JA SEN LIIKETOIMINTAAN

Edelleen leviävällä koronapandemiolla voi olla sekä suoria että välillisiä vaikutuksia Enersensen liiketoimintaan. Vaikutukset tulevat suoraan ja epäsuorasti koko yhteiskunnan kokeman epävarmuuden kautta. Koronapandemian vaikutukset Enersenselle ovat vuonna 2021 olleet pääasiassa projektien viivästymisiä, keskeytymisiä tai siirtymisiä, matkustusrajoituksista johtuvia viiveitä ja haasteita erityisesti ulkomailla toteutettavissa projekteissa, ulkomailta tulevien materiaalihankintojen ja alihankinnan estymistä tai viivästymistä, sekä yhtiön oman tai alihankintaketjun henkilöstön sairastumisista tai karanteeneista johtuvia haasteita.

Koronapandemia voi jatkuessaan yhä vaikuttaa teollisuuden hankepäätöksiin ja hankkeiden toimintaketjuihin sekä viivästyttää aloituspäätöksiä tai meneillään olevia projekteja. Lisäksi koronapandemia voi vaikuttaa työntekijöiden halukkuuteen ja mahdollisuuteen matkustaa, mikä korostaa myös työntekijöiden saatavuuteen liittyvää riskiä. Koronapandemia on jo vaikuttanut merkittävästi maailmantalouden ja globaalien rahoitusmarkkinoiden epävarmuuteen, ja pandemia voi pitkittyessään johtaa syvempään tai pitkäaikaisempaan maailmanlaajuiseen taantumiseen tai lamaan.

Tämä puolestaan voisi vaikuttaa negatiivisesti tietynlaisiin investointeihin ja yleisesti vähentää Enersensen liiketoimintamahdollisuuksia.

Vastaavasti Enersensen asiakkaiden heikompi luottamus talouteen ja asiakkaiden vähentynyt taloudellinen aktiivisuus voivat vaikuttaa tulevaisuudessa negatiivisesti Enersensen liikevaihtoon, rahavirtoihin ja maksuvalmiuteen. Mikäli koronapandemia pitkittyy tai rajoituksia tiukennetaan entisestään, julkisella ja yksityisellä sektorilla toimivien Enersensen asiakkaiden taloudellisen aseman heikentyminen voi johtaa Enersensen palveluiden kysynnän heikentymiseen, myynnin odotettua hitaampaan kehitykseen sekä sen palveluiden hintojen laskuun.

Koronapandemian täysiä vaikutuksia maailmantalouteen, Enersensen toiminta-alueen talouksien tilanteeseen sekä Enersensen liiketoimintaan ja sen asiakkaisiin (mukaan lukien vaikutusten ajoitusta, kestoja ja laajuutta) on vaikea ennustaa etenkin siksi, että pandemiatilanne ja siihen perustuvat julkishallinnon päätökset ja toimenpiteet muuttuvat nopeasti.

Enersense pyrkii varmistamaan henkilöstönsä terveyden ja turvallisuuden monenlaisilla toimenpiteillä, mukaan lukien matkustamisen rajoittaminen ja etätyöskentely mahdollisuuksien mukaan, ja koronapandemiatilannetta seurataan tarkasti Enersensen perustaman koronatyöryhmän toimesta.

Koronaviruspandemian täysiä vaikutuksia (mukaan lukien vaikutusten ajoitusta, kestoja ja laajuutta) maailmantalouteen, Enersensen toiminta-alueen talouksien tilanteeseen sekä Enersensen liiketoimintaan ja sen asiakkaisiin on vaikea ennustaa etenkin siksi, että pandemiatilanne ja siihen perustuvat julkishallinnon päätökset ja toimenpiteet muuttuvat nopeasti.

Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Liite	Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut
1. Yrityshankinnat	Aineettomien hyödykkeiden arvostaminen
2. Liikevaihto ja liiketoiminta-alueet	Liikevaihdon kirjaaminen
6. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	Etuuspoijaisten velvoitteiden vakuutusmatemaattiset oletukset
10. Tuloverot	Tuloverojen kirjaaminen ja laskennallisen verosaamisen kirjaaminen verotuksellisista tappioista
11. Aineettomat hyödykkeet	Arvon alentumistestaus
13. Vuokrasopimukset	Vuokra-ajan määrittäminen ja lisäluoton koron määrittäminen
14. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	Osakkuusyhtiöiden luokittelu
21. Lainat	Osakkeiden ostovelvoitteesta kirjattu rahoitusvelka
22. Varaukset	Varauksen määrän ja ajoituksen arviointi
24. Konsernirakenne	Konserniyhtiöiden luokittelu

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti vaatii johtoa tekemään kirjanpidollisia arvioita ja harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettävien varojen ja velkojen sekä tilikausilta esitettävien tuottojen ja kulujen määriin. Arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut perustuvat johdon parhaaseen tietämykseen, aiempaan kokemukseen ja odotuksiin tulevista tapahtumista. Arvioihin ja harkintaan perustuviin ratkaisuihin perustuvien tapahtumien toteutuneet tulokset voivat erota arvioiduista. Lisäksi johto joutuu käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa. Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut esitetään seuraavissa liitetiedoissa:

2. YRITYSHANKINNAT

Pori Offshore Constructions Oy:n hankinta

Päästöttömien energiaratkaisujen toteuttajan Enersense International Oyj:n Smart Industry -segmenttiin kuuluva tytäryhtiö Enersense Works Oy on 4.10.2021 toteutetulla kaupalla ostanut Pori Offshore Constructions Oy:n koko osakekannan.

Suomalaisen Pori Offshore Constructions Oy:n liiketoiminta pohjautuu merituulivoiman ja uusiutuvan energian tuotteisiin. Yhtiön aineettomat oikeudet ja osaaminen toteuttaa vaativia teräs- ja korkeapaineputkistokokonaisuuksia mahdollistavat Enersensen nousemisen uusiutuvan energian tuotantoprojektien arvoketjussa asennuspalveluista kokonaistoimittajaksi. Yrityskaupan myötä Enersenselle avautuu uusia liiketoimintamahdollisuuksia myös muun muassa biovoiman sekä kaasu-, vety- ja vesivoimahankkeiden osalta.

Osakekannan peruskauppahinta on 1,0 euro, jonka lisäksi mahdollisena lisäkauppahintana maksetaan osuus Pori Offshore Constructions Oy:n vuosien 2022–25 käyttökatteesta (EBITDA) kauppakirjassa sovittujen ehtojen mukaan. Lisäkauppahinnan arvioidaan jäävän alle 1,8 miljoonan euron.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Pori Offshore Constructions Oy:n hankinnasta syntynyt rahavirran määrä:

EUR tuhatta	
Maksettu kauppahinta	—
Hankitut rahavarat	15
Rahavirta	15

Hankitut nettovarot ja kaupasta syntynyt liikearvo on esitetty taulukossa alhaalla:

EUR tuhatta	
Varat	
Pitkäaikaiset varat	
Muut aineettomat hyödykkeet	8 817
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	9 964
Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset	—
Muut osakkeet	—
Myynti- ja muut saamiset	—
Laskennalliset verosaamiset	—
Pitkäaikaiset varat yhteensä	18 781
Lyhytaikaiset varat	
Vaihto-omaisuus	382
Myyntisaamiset	318
Muut saamiset	291
Rahavarat	15
Lyhytaikaiset varat yhteensä	1 007
Varat yhteensä	19 788
Velat	
Pitkäaikaiset velat	
Lainat	789
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvat veloitteet	—
Laskennalliset verovelat	1 750
Varaukset	119
Pitkäaikaiset velat yhteensä	2 658
Lyhytaikaiset velat	
Lainat	2 371
Saadut ennakot	1 446
Ostovelat	1 570

Muut velat	2 196
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	—
Varaukset	679
Lyhytaikaiset velat yhteensä	8 262
Velat yhteensä	10 920
Nettovarat	8 868
Määräysvallattomien omistajien osuudet	—
Kauppahinta	-1 583
Negatiivinen liikearvo	-7 285

Yksilöitävissä olevien aineettomien hyödykkeiden käypä arvo oli hankintahetkellä 8,8 miljoonaa euroa, sisältäen 8,8 miljoonaa euroa teknologiaan perustuvia aineettomia hyödykkeitä.

Yksilöitävissä olevien aineellisten hyödykkeiden arvo oli hankintahetkellä 10,0 miljoonaa euroa, sisältäen 8,0 miljoonan käypään arvon arvostetun kiinteistön.

Jäännösarvona määritellyn negatiivisen liikearvon määrä on 7,3 miljoonaa euroa. Hankittujen varojen ja velkojen käypien arvojen nettosumma ylitti hankintamenon. IFRS 3 -säännösten mukaisesti hankittujen varojen ja velkojen määrät on arvioitu uudelleen. Koska vielä toisenkin tarkastelukerran jälkeen hankinnassa syntyi voitto, se tuloutetaan välittömästi, koska IFRS 3:n mukaan negatiivista liikearvoa ei voida esittää taseessa. Negatiivisen liikearvon tuloutus on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin. Ennen yritystoa Enersense määritteli merkittävimiksi reunaehdoiksi yrityskaupan toteutumiseksi kiinteistön myynti ja takaisinvuokraussopimuksen yhtiön tavoittelemalla hinnoilla sekä aineettomien oikeuksien siirtymisen omistusmuutoksen yhteydessä. Aineettoman omaisuuden osalta Enersense teetti ulkopuolisella asiantuntijalla arvioin aineettoman omaisuuden arvosta. Lopputuloksena kiinteistön ostaja takaisinvuokraussopimukseen nettiarvo sekä aineettoman omaisuuden arvo ylitti merkittävästi yrityskaupan hinnan. Enersense Offshore oy:n yhdistyminen Enersense konserniin tuo synergiahyötyjä, taloudellista tukea, osaamista sekä mahdollistaa hankitun yhtiön toiminnan kääntämisen kannattavaksi.

Transaktion liittyvät kulut 0,2 miljoonaa euroa sisältyvät konsernin tuloslaskelman liiketoiminnan muihin kuluihin ja liiketoiminnan nettokassavirtaan rahoituslaskelmalla.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmällä. Tytäryrityksen hankinnasta suoritettava vastike muodostuu luovutettujen varojen käyvästä arvosta.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittavat yksilöitävissä olevat varat sekä vastattaviksi otettavat yksilöitävissä olevat velat ja ehdolliset velat arvostetaan alun perin hankinta-ajankohdan käypään arvoon muutamia harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankitussa yrityksessä kirjataan määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuutta hankitun yrityksen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta.

Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi toteutuessaan ja esitetään tuloslaskelmassa liiketoiminnan muissa kuluissa lukuun ottamatta välittömästi oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskusta johtuvia menoja, jotka vähennetään omasta pääomasta.

Määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankitussa yrityksessä ja hankitusta yrityksestä aiemmin omistetun osuuden hankinta-ajankohdan käypä arvo ylittävät hankitun yksilöitävissä olevan nettovarallisuuden käyvän arvon, kirjataan liikearvoksi.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Aineettomien hyödykkeiden arvostaminen

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittavat nettovarat arvostetaan käypään arvoon. Enersensen johto on käyttänyt harkintaa määritellään yksilöitävissä olevien aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon

hankintahetkellä sekä määritellessään kyseisten omaisuuserien poistoajan. Enersense Offshore oy:n hankinnan yhteydessä kirjattiin aineettomia hyödykkeitä, joiden arvonmäärityksessä käytettiin tämän tyyppisten aineettomien oikeuksien arvostukseen erikoistunutta asiantuntijayhteisöä. Johto uskoo, että käytetyt arviot ja oletukset ovat riittävän luotettavia käyppien arvojen määrittämistä varten.

3. LIIKEVAIHTO JA LIIKETOIMINTA-ALUEET

Enersensen toimitusjohtaja (ylin operatiivinen päätöksentekijä, CODM) seuraa konsernin tulosta seuraavien liiketoiminta-alueiden pohjalta, jotka ovat myös konsernin raportoitavat segmentit: Smart Industry, Power, Connectivity ja International Operations. Toimitusjohtaja käyttää liiketoiminnan tuloksen arviointiin pääasiassa liikevaihtoa ja käyttökatetta.

Smart Industry -liiketoiminnassa Enersense auttaa asiakkaita tuotantolaitosten käyttövarmuuden parantamisessa ja kunnossapidon tehostamisessa. Enersense kehittää digitaalisia ratkaisuja tuottavuuden parantamiseen ja vastaa pitkäaikaisten asiakkaiden tuotantolaitosten kokonaiskunnossapidosta ja käyttövarmuudesta. Enersense tuottaa jokaiseen projektivaiheeseen tarvittavaa erikoisosaamista, kuten resurssi- ja urakointipalveluita sekä alihankintaketjun.

Power -liiketoiminnassa Enersense auttaa asiakkaita toteuttamaan energiamurrosta energiasektorin koko elinkaaren kattavilla palveluilla. Näihin kuuluvat voimansiirtoverkkojen ja sähköasemien sekä tuulivoimapuistojen suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito. Lisäksi liiketoiminta toimittaa ratkaisuja sähköisen liikenteen latausjärjestelmiin sekä sähköön varastointiin.

Connectivity -liiketoiminnassa Enersense auttaa asiakkaita toimittamaan mobiili- ja kiinteän verkon palveluita sekä varmistamaan niiden toimivuuden. Enersense on mukana tietoliikenneverkkojen kaikissa elinkaaren vaiheissa ja vastaa kiinteiden ja langattomien tietoliikenneverkkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta.

International Operations -liiketoiminnassa Enersense tarjoaa energiasektorin ja mobiili ja kiinteän verkon palveluita Baltiassa sekä teollisuuden käyttö- ja kunnossapitopalveluita Saksassa, Ranskassa ja Isonsa-Britanniassa.

Liiketoiminta-alueille kohdistamattomissa erissä ja eliminoinneissa esitetään seuraavien toimintojen kuluja: konsernin talous, ICT, hankinta, henkilöstö, laki, laatu ja viestintä.

Liikevaihto liiketoiminta-alueittain

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Smart Industry	85 499	78 371
Power	49 143	18 916
Connectivity	45 318	23 419
International Operations	58 999	26 754
Liiketoiminta-alueille kohdistamattomat erät	152	—
Yhteensä	239 110	147 460

Enersensen liikevaihto koostuu pääasiassa palveluista, projekteista ja resurssoinnista pohjoismaissa ja kansainvälisesti toimivista teollisuus-, energia- ja tietoliikennealan yhtiöistä. Enersensen palveluissa asiakas samanaikaisesti saa ja kuluttaa Enersensen palveluista koituvat hyödyt sitä mukaa kuin Enersense palvelua tuottaa, Enersense parantaa omaisuuserää, joka on asiakkaan määräysvallassa tai Enersensen palveluista syntyy omaisuuserä, jolla ei ole Enersenselle vaihtoehtoista käyttöä ja Enersensellä on oikeus saada maksu tarkasteluhetken mennessä tuotetuista palveluista. Pääosa Enersensen myyntituotoista kirjataan ajan kuluessa. Enersensellä oli vuonna 2021 kaksi yksittäistä asiakasta, joiden osuus konsernin liikevaihdosta oli yli 10 %. Näiltä asiakkailta kirjatun liikevaihdon kokonaismäärä oli 57,1 miljoonaa euroa.

Liikevaihdon maantieteellinen jakautuminen kohdemaan mukaan

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Suomi	177 229	111 671
Muut maat	61 881	35 789
Yhteensä	239 110	147 460

Jäljellä oleville suoritevelvoitteille kohdistettu transaktiointa

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Tulouttamaton transaktiointa	46 678	56 751
Seuraavana vuonna tuloutettava	35 920	46 218
Myöhemmin tuloutettava	10 758	10 532

Tulouttamaton transaktiointa vastaa tilikauden lopussa kokonaan tai osittain täyttämättä oleville suoritevelvoitteille kohdistettua yhteenlaskettua transaktiointa. Tulouttamaton transaktiointa tuloutetaan seuraavien 1-3 vuoden kuluessa.

Käyttökate (EBITDA) liiketoiminta-alueittain

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Smart Industry ^{*)}	15 388	6 208
Power	2 426	1 002
Connectivity	1 559	1 475
International Operations	1 672	1 730
Eliminoinnit ja liiketoiminta-alueille kohdistamattomat erät	-4 405	-640
Yhteensä	16 639	9 775

^{*)} Väräämä Oy:n myyntivoitto 1,8 miljoonaa euroa sekä Enersense Offshore Oy:n negatiivisen liikearvon tuloutus 7,3 miljoonaa euroa sisältyvät Smart Industry liiketoiminta-alueen käyttökatteeseen.

Käyttökate (EBITDA) täsmäytys liikevoittoon

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Käyttökate	16 639	9 775
Poistot ja arvonalentumiset	-9 806	-4 995
Liikevoitto	6 834	4 780

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja velat

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ^{*)}	5 257	5 488
Sopimukseen perustuvat velat (saadut ennakot) ^{**)}	7 203	3 607

^{*)} Lisätietoja liitetiedossa 16. Myyntisaamiset ja muut saamiset

^{**)} Lisätietoja liitetiedossa 23. Ostovelat ja muut velat

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät sisältävät projektitoimituksiin liittyvää myyntiä, jota ei ole vielä laskutettu.

Pitkäaikaisten varojen maantieteellinen jakauma

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Suomi	65 696	55 488
Muut maat	6 239	5 003
Yhteensä^{*)}	71 936	60 491

*) Taseen pitkäaikaiset varat vähennettynä laskennallisilla verosaamisilla ja pitkäaikaisilla rahoitusvaroilla. Lisätietoja liitetiedoista 10. Tuloverot ja 20. Rahoitusriskien ja pääoman hallinta.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Myyntituottojen tulouttaminen

Enersense soveltaa IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista standardin viisiportaista tuloutusmallia liikevaihdon kirjaamiseen. Myyntituotto kirjataan siihen määrään, joka odotetaan saatavan asiakkaalta vastikkeena tuotteen tai palvelun luovuttamisesta. Myyntituotto kirjataan, kun palvelua tai tavaraa koskeva määräysvalta siirretään asiakkaalle, joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohta.

Enersensen liikevaihto koostuu palveluista, projekteista ja resurssoinnista. Enersense tekee asiakkaan kanssa sopimuksen, josta molempien osapuolien oikeudet ja velvoitteet käyvät ilmi. Suurempien asiakkaiden kanssa Enersense voi tehdä puitesopimuksen, joka yhdessä tilauksen ja tilausvahvistuksen kanssa muodostaa IFRS 15 mukaisen sopimuksen ja pienempien asiakkaiden kanssa tilaus ja tilausvahvistus muodostavat sopimuksen.

Enersensen palvelusopimuksissa ja resurssointipalveluissa asiakas tyypillisesti samanaikaisesti saa ja kuluttaa Enersensen tuottamaa palvelua sitä mukaa kuin sitä tuotetaan. Enersense soveltaa IFRS 15 standardin käytännön apukeinoa, jonka mukaan yhteisö tulouttaa määrän, jonka se on oikeutettu laskuttamaan, mikäli yhteisöllä on oikeus saada asiakkaalta vastike rahamääränä, joka suoraan vastaa yhteisön tarkasteluhetken mennessä tuottaman suorituksen arvoa asiakkaalle.

Projekteissa sekä muissa sovituisissa kokonaistoimituksissa, joissa Enersense luo tai parantaa asiakkaan määräysvallassa olevaa omaisuuserää tai, joissa Enersensellä ei ole vaihtoehtoista käyttöä tuotetulle omaisuuserälle ja Enersensellä on oikeus saada maksu tuotetusta suoritteesta, mukaan lukien syntyneet menot ja kohtuullinen kate, myyntituotto kirjataan ajan kuluessa. Suoritevelvoitteen täyttämistä määritetään tyypillisesti toteutuneiden kulujen perusteella kokonaiskustannuksista. Projektiennusteita, arvioitua kokonaistuottoa ja kuluja arvioidaan jokaisena raportointipäivänä.

Asiakassopimukset saattavat sisältää muuttuvia vastikkeita, kuten sanktioita, bonuksia tai alennuksia. Muuttuvien vastikkeiden vaikutus arvioidaan sopimuskohtaisesti ja myyntituotto kirjataan siihen määrään, johon Enersense on oikeutettu ja on erittäin todennäköistä, että merkittävää peruutusta kertyneiden kirjattujen myyntituottojen määrään ei jouduta tekemään.

Liiketoiminta-alueet

Liiketoiminta-alueet on määritetty sen informaation perusteella, jota Enersensen ylin operatiivinen päätöksentekijä (CDOM) seuraa resurssien kohdistamiseksi ja liiketoiminta-alueiden tuloksellisuuden arvioimiseksi. Enersense arvioi liiketoiminta-alueiden tuloksellisuutta liikevaihtoon ja käyttökatteeseen (EBITDA) perustuen. Tämän lisäksi Enersense seuraa asiakastytyväisyyttä, tilauskantaa ja työturvallisuutta liiketoiminta-alueittain. Enersense määrittää käyttökatteen liikevoittona ennen poistoja ja arvonalentumisia. Liikevoitto määritetään tilikauden voittona (tappiona) lisättyinä tuloveroilla ja rahoitustuottojen ja -kulujen nettovaikutuksella. Enersensen toimitusjohtaja arvioi konsernin ja liiketoiminta-alueiden taloudellista tulosta ja taloudellista asemaa ja tekee strategisia päätöksiä. Toimitusjohtaja on Enersensen ylin operatiivinen päätöksentekijä.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Liikevaihdon kirjaaminen

Odotettujen myyntituottojen ja -kulujen sekä valmiusasteen mittaaminen vaatii arvioita. Osana arviointia, johto ottaa huomioon keskeiset sopimusveloitteet, projektin aikataulun, tunnistetut riskit ja mahdollisuudet sekä muutokset tuottojen ja kulujen arvioissa. Toteutuneet kulut saattavat erota ennustetuista hinnankorotusten, viivästysten tai tarvittavien lisämateriaalien ja työn johdosta. Tehtyjä arvioita tarkastellaan jokaisena raportointipäivänä ja mahdolliset muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, kun muutos toteutuu. Lähtökohtaisesti, toteutuneet tuotot ja kulut eroavat arvioituista.

4. LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Liiketoiminnan muina tuottoina esitetään muun muassa tuotot hallinto- ja ravintolapalveluista ja käyttöomaisuuden myyntivoitot. Värväämö Oy:n myynnistä kirjattiin 30.6.2021 1,8 miljoonan euron myyntivoitto konsernissa. Enersense Offshore oy:n edullisesta hankinnasta kirjattiin 1.10.2021 7,3 miljoonaa euroa negatiivisen liikearvon tuloutuksesta.

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Negatiivisen liikearvon tuloutus	7 285	—
Tytäryhtiön myyntivoitto konsernissa	1 760	—
Saadut avustukset	450	538
Tuotot hallintopalveluista	313	442
Osakkuusyhtiöiden myyntivoitot	—	220
Tuotot ravintolapalveluista	235	181
Taseesta poiskirjatut ostovelat	—	115
Myyntivoitot aineellisista käyttö-omaisuushyödykkeistä	222	75
Kilpailukieltokorvaus	—	70
Muut tuotot	250	163
Yhteensä	10 515	1 804

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset kirjataan tulosvaikutteisesti kausille, joille niitä kattamaan tarkoitetut menot on kirjattu, kun on kohtuullisen varmaa, että avustuksiin liittyvät ehdot täytetään ja avustukset tullaan saamaan. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenosta. Tulosvaikutus kirjataan hankitun omaisuuserän pienentyneiden poistojen muodossa. Enersense-konsernin tytäryhtiö on saanut tilikauden 2021 aikana koronapandemiaan liittyvää valtion kustannustukea yhteensä 450 tuhannella eurolla.

5. MATERIAALIT JA PALVELUT

Materiaaleihin ja palveluihin sisältyvät tilikauden aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot, varastojen muutos ja ulkopuoliset palvelut. Enersensen ostot muodostuvat kunnossapidon ja tuotantolaitosten huollossa käytettävistä välineistä, esikäsitellyistä teräsvalmisteista, maanrakennusmateriaaleista, mekaanisista laitteista, teräs- ja putkitarvikkeista sekä voimansiirtoverkkojen, sähkö- ja tuulivoimaloiden varaosista. Ulkopuolisiin palveluihin sisältyy pääasiassa digi- ja mobiilipalveluiden, sähkö- ja automaatioasennuksen, maankaivuun, suunnittelun, tarkastuksen ja vuokratyövoiman alihankintakuluja.

EUR tuhatta	1–12/2021	1–12/2020
Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot	-45 780	-12 536
Varastojen muutos	16	-115
Ulkopuoliset palvelut	-69 247	-46 676
Yhteensä	-115 011	-59 327

6. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

Enersense konsernissa on noin 2 000 työntekijää, yhteensä 40 maassa. Alla on esitetty työntekijöille ja johdolle myönnetty henkilöstöetuudet sekä etuus pohjaiset velvoitteet. Johtoryhmän jäsenille ja toimitusjohtajille sekä hallituksen jäsenille myönnetty henkilöstöetuudet esitetään liitetiedossa 26. Lohiipiiri.

Työsuhde-etuudet

EUR tuhatta	1–12/2021	1–12/2020
Palkat ja palkkiot	-79 676	-57 760
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-11 171	-7 361
Eläkekulut - etuus pohjaiset järjestelyt	-8	-4
Muut henkilöstökulut	-7 043	-4 848
Yhteensä	-97 898	-69 973

Henkilötyövuosi (keskiarvo ajanjaksolla)

	1–12/2021	1–12/2020
Henkilötyövuosi (keskiarvo ajanjaksolla)	1 942	2 336

Etuus pohjaiset järjestelyt

Konsernilla on Suomessa etuus pohjaisia ryhmäeläkevakuutuksia, jotka on vakuutettu henkivakuutusyhtiössä (Mandatum Life ja OP). Ryhmäeläkevakuutuksen etuus pohjaisia osia ovat loppupalkkaan perustuva vanhuuseläke ja hautausavustus sekä eläkkeelle maksettava vuotuinen indeksikorotus.

Vakuutuksen piirissä on 92 henkilöä, joista 8 on edelleen työsuhteessa konserniin. Työnantaja voi joutua maksamaan vakuutusmaksuja ryhmäeläkevakuutuksiin, jos vakuutuksen varat eivät riitä kattamaan edunsaajille luvattuja etuuksia.

Ryhmäeläkevakuutusten varat perustuvat työnantajan maksamiin vakuutusmaksuihin ja niille saatuihin tuottoihin. Vuotuinen vakuutusmaksu määritetään perustuen vuotuisen uuteen eläkekarttumaan ja vuotuisiin eläkkeiden indeksikorotuksiin

Etuus pohjaisiin velvoitteisiin sisältyvät riskit

Muutokset joukkovelkakirjojen tuotoissa

Jos diskonttokoron perustana olevien joukkovelkakirjojen tuotot muuttuvat, niin konserni voi joutua muuttamaan diskonttokorkoa. Tämä vaikuttaa sekä etuus pohjaiseen nettovelkaan että muihin laajan tuloksen eriin kirjattavaan uudelleen määrittämisestä johtuvaan erään.

Inflaatio

Ryhmäeläkevakuutusten eläkkeet ovat sidoksissa inflaation kehitykseen ja inflaation kasvu kasvattaa etuus pohjaista velvoitetta.

Odotettavissa oleva elinikä

Konsernin etuus pohjaiset velvoitteet liittyvät sekä työikäisiin että eläkeläisiin. Odotettavissa oleva eliniän nousu voi täten kasvattaa eläkevelvoitetta.

Etuus pohjaiset järjestelyt taseessa

EUR tuhatta	2021	2020
Velvoitteet etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä	1 561	1 654
Etuus pohjaisiin järjestelyihin kuuluvat varat	-1 016	-1 219
Yhteensä	545	435

Etuus pohjaisten velvoitteiden nykyarvon muutos

EUR tuhatta	2021	2020
Etuus pohjainen velvoite 1.1.	1 654	—
Liiketoimintojen yhdistämiset	—	1 582
Korkokulu	6	5
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	8	4
Maksetut eläkkeet	-68	-46
Vakuutusmatemaattiset (voitot) tappiot	6	109
Etuus pohjainen velvoite 31.12.	1 606	1 654

Etuus pohjaisiin järjestelyihin kuuluvien varojen käyvän arvon muutos

EUR tuhatta	2021	2020
Etuus pohjaiset varat 1.1.	1 219	—
Liiketoimintojen yhdistämiset	—	1 197
Korkotuotot	5	4
Maksetut eläkkeet	-68	-46
Varojen voitto (tappio)	-108	56
Työnantajan suorittamat maksut	14	8
Etuus pohjaiset varat 31.12.	1 062	1 219

Tuloslaskelmaan kirjatut erät

EUR tuhatta	2021	2020
Työsuoritukseen perustuva meno	-8	-4
Nettokorko	-1	-1
Yhteensä	-9	-5

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut uudelleen määrittämisestä johtuvat vaikutukset

EUR tuhatta	2021	2020
Voitto (tappio) eläkejärjestelyn varoista	-108	56
Voitto (tappio) eläkejärjestelyn velvoitteista - taloudellisten oletusten muutos	-6	-108
Voitto (tappio) eläkejärjestelyn velvoitteista - kokemuseräiset tarkistukset	—	-1
Yhteensä	-114	-53

Järjestely on IAS 19.8:n mukainen hyväksyttävä vakuutus, eikä järjestelyn varojen tarkempaa erittelyä ole mahdollista laatia.

Enersense arvioi vakuutusmaksujen etuus pohjaisiin järjestelyihin olevan 23 tuhatta euroa vuonna 2021. Etuus pohjaisten velvoitteiden duraation painotettu keskiarvo on 18 vuotta.

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset

Oletus	2021	2020
Diskonttokorko (%)	1,0	0,4
Eläkkeiden korotus (%)	1,6	1,6
Inflaatio (%)	2,1	1,3
65-vuotiaiden eliniän odote (vuosia):		
Mies	21	21
Nainen	25	25

Herkkyysanalyysi (yksittäisen oletuksen muutoksen vaikutus etuus pohjaiseen velvoitteeseen)

EUR tuhatta	2021	2020
Eläkkeiden korotuksen muutos:		
0,5 % nousu	123	129
0,5 % lasku	-111	-116
Diskonttokoron muutos:		
0,5 % nousu	-130	-136
0,5 % lasku	148	155

Kuvattu herkkyysanalyysi perustuu esitetyn oletettaman muutokseen, kun samalla muut oletettamat pysyvät ennallaan. Todellisuudessa näin ei todennäköisesti tapahdu, vaan muutos yhdessä olettamassa saattaa myös vaikuttaa muiden oletettamien muuttumiseen. Laskettaessa etuus pohjaisen eläkevelvoitteen herkkyyttä merkittäville aktuaarisille olettamille, on käytetty samaa laskentatapaa kuin taseeseen kirjattua eläkevelvoitetta laskettaessa.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Maksupohjaiset eläkejärjestelyt

Maksupohjaisissa järjestelyissä maksut suoritetaan vakuutusyhtiölle tai muulle vastaavalle taholle, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Suoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee.

Etuus pohjaiset järjestelyt

Konsernilla on etuus pohjaisia eläkejärjestelyitä Mandatum Lifessä ja OP-Henkivakuutuksessa, joihin konserni maksaa vakuutusmaksuja eläketurvan rahoittamiseksi.

Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät, jotka sisältävät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, kirjataan välittömästi taseeseen muiden laajan tuloksen erien kautta sinä kautena, kun ne syntyvät. Uudelleenmäärittämisestä johtuvia erä ei siirretä tulosaikutteisiksi myöhemmillä tilikausilla. Aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan tulosaikutteisesti käyttäen aiempaa seuraavista päivämääristä:

- suunnitelman muuttamisen tai supistamisen päivä
- päivä, jona konserni kirjaa asiaan liittyvät IAS 37:n mukaiset uudelleenjärjestelykustannukset tai työsuhteen päättymiseen liittyvät etuudet. Nettokorko lasketaan soveltamalla diskonttokorkoa etuus pohjaisesta järjestelystä johtuvaan nettovelkaan tai -varaun. Konserni kirjaa seuraavat etuus pohjaisesta järjestelystä johtuvat nettomääräisen velan muutokset konsernituloslaskelmaan:

- työsuoritukseen perustuvat menot, jotka kattavat kauden työsuoritukseen perustuvat menot, aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot, veloitteen supistamisesta tai täydentämisestä johtuvat voitot ja tappiot kirjataan työsuhte-etuuksista johtuviin kuluihin
- nettokorkomenot tai -tulot kirjataan rahoituskuluihin.

Konsernin etuuspohjaiseen järjestelyyn liittyvät veloitteet ja niihin liittyvät työsuoritukseen perustuvat menot on laskettu käyttämällä ennakoitua etuus-oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvä velvoite on etuuspohjaisen veloitteen tilinpäätöspäivän arvo, josta vähennetään järjestelyn varojen käypä arvo. Diskonttokorko on määritetty käyttämällä Bloomberg € EU Corporate-tuottokäyrää. Etuuteen liittyvän veloitteen arvioitu kesto on otettu huomioon. Markkinapohjaiset inflaatio-odotukset on määritetty käyttämällä inflaatioon sidottuja swappeja euroalueella.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Etuuspohjaisten veloitteiden vakuutusmatemaattiset oletukset

Eläkevelvoitteiden laskennassa tarvitaan vakuutusmatemaattisia oletuksia (esimerkiksi diskonttokorko ja inflaatio-oletus), joiden määrittäminen edellyttää johdon harkintaa. Käytetyt oletukset saattavat poiketa toteutuvista tuloksista olennaisesti muun muassa markkinaolosuhteissa tapahtuvista muutoksista johtuen. Näiden oletusten muutokset vaikuttavat eläkevelan ja tulevien eläkekulujen määrään.

7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Aineettomat hyödykkeet		
Asiakassuhteet	-966	-405
Kehittämismenot	-694	-152
Aineettomat oikeudet	-61	-25
Muut aineettomat hyödykkeet	-963	-913
Yhteensä	-2 684	-1 496
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet ^{*)}	-12	-5
Rakennukset ja rakennelmat	-2 814	-1 580
Koneet ja kalusto	-3 343	-1 674
Muut aineelliset hyödykkeet	-119	-78
Yhteensä	-6 288	-3 337
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin		
Muut aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	-800	-114
Aineelliset hyödykkeet	-	-
Koneet ja kalusto	-33	-49
Yhteensä	-833	-162
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-9 805	-4 995

^{*)} Poistot maa-alueista koskevat vuokrattuja maa-alueita

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Poistot kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisena vaikutusaikana. Aineelliset käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan taloudellisena vaikutusaikana tai sitä lyhyempänä vuokra-aikana. Jos Enersense on kohtuullisen varma ostooption käyttämisestä, käyttöoikeusomaisuuserän poistoaikana käytetään omaisuuserän taloudellista vaikutusaikaa.

Poistoajat

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	
Rakennukset ja rakennelmat	10–30 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–5 vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Asiakassuhteet	10 vuotta
Kehittämismenot	3–5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5–10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	1–10 vuotta

Odotettavissa olevia taloudellisia vaikutusaikoja tarkistetaan jokaisena raportointi kauden päättymispäivänä, ja jos ne poikkeavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoajoja muutetaan vastaavasti.

8. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Liiketoiminnan muina kuluina esitetään muun muassa kulut ostetuista hallintopalveluista, toimitilakulut, ICT-ohjelmisto- ja -laitteet sekä vapaaehtoiset henkilöstökulut. Muut kulut sisältävät muun muassa tilintarkastus- ja asiantuntijapalkkioita, toimistokuluja sekä luottotappiokuluja. Vapaaehtoiset henkilösivukulut -erässä esitetään henkilökunnan työkyky-, virkistys-, koulutus- ja harrastustoimintaan liittyvät kulut.

EUR tuhatta	1–12/2021	1–12/2020
ICT-ohjelmisto- ja -laitteet	-5 624	-2 237
Ostetut hallintopalvelut	-1 011	-2 101
Vapaaehtoiset henkilöstösivukulut	-7 043	-983
Ajoneuvokulut	-2 418	-852
Lainopilliset, muu konsultointi	-457	-846
Markkinointikulut	-426	-548
Toimitilakulut	-891	-484
Yritysjärjestelyihin liittyvät muut kulut	-1 571	-324
Matkakulut	-86	-202
Muut kulut	-2 669	-2 441
Yhteensä	-22 196	-11 019

Enersense International Oyj:n yhtiökokous valitsee vuosittain konsernin tilintarkastajan. Vuoden 2021 yhtiökokouksessa tilintarkastajaksi valittiin KPMG Oy Ab.

Tilintarkastajien palkkiot

EUR tuhatta	1–12/2021	1–12/2020
Tilintarkastuspalvelut	-435	-225
Muut palvelut	-1 050	-173
Veroneuvonta	-19	-27
Yhteensä	-1 504	-425

Tilintarkastajien palkkiot sisältävät konsernin kunkin yhtiön tilintarkastajalle maksetut palkkiot.

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut Enersense-konsernin yhtiöille tilikaudella 2020 olivat yhteensä 1 069 (200) tuhatta euroa. Palvelut koostuivat veroneuvonnasta 19 (27) tuhatta euroa ja muista palveluista 1 050 (173) tuhatta euroa. Muut palvelut käsittivät pääasiassa yritysjärjestelyihin ja yhtiön pääläsiirtymään liittyviä neuvonantajapalveluja.

9. RAHOITUSTUOTOT JA KULUT

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Rahoitustuotot		
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot	41	50
Yhteensä	41	50
Rahoituskulut		
Korkokulut osamaksuveloista	-47	-162
Korkokulut muista lainoista	-2 250	-812
Korkokulut vuokrasopimus-veloista	-361	-151
Valuuttakurssitappiot	-62	-1
Palkkiokulut	-615	-846
Yhteensä	-3 335	-1 972
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	-3 294	-1 921

Korkokulut muista lainoista sisältävät pääasiassa lainojen korkokuluja, takausprovisioita, factoring korkoja ja palkkioita sekä viivästyskorkokuluja. Palkkiokulut sisältävät jälleenrahoitukseen liittyviä kertaluontoisia järjestelypalkkioita 374 tuhatta euroa sekä muita rahoitukseen liittyviä palkkioita. Uudesta rahoitusjärjestelystä lisätietoa liitetiedossa 21. Lainat.

10. TULOVEROT

Tuloverokulut koostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verokulusta ja laskennallisesta verokulusta.

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot yhteensä	-143	-433
Aiempiä tilikausia koskevat oikaisut	17	1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot yhteensä	-127	-433
Laskennallisten verosaamisten muutos	560	322
Laskennallisten verovelkojen muutos	—	-370
Laskennallinen verokulu/hyöty		
Tuloverot	433	-480

Konsernin tuloslaskelmaan merkityn verokulun ja Suomen verokannalla (20 % kaikilla tilikausilla) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma on esitetty alla:

Tuloverokulun täsmäytys alustavaan laskennalliseen määrään nähden

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Tulos ennen veroja	3 540	2 859
Verot laskettuna Suomen verokannalla 20 %	-708	-572
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavien verokantojen vaikutus	19	9
Vähennyskelvottomien kulujen vaikutus	-226	-75
Verovapaiden tulojen vaikutus	1 331	6
Laskennallisten verosaamisten arvostus	—	149
Aiempiä tilikausia koskevat oikaisut	17	1
Muut oikaisut	—	3
Tuloverot	433	-480

Laskennalliset verosaamiset ja -velat

EUR tuhatta	1.1.	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Liiketoimintojen yhdistämiset	31.12.
2021					
Laskennalliset verosaamiset					
Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	328	605	—	—	933
Eläkeveloitteet	87	1	—	—	88
Vahvistetut tappiot	2 330	—	—	715	3 045
Vuokrasopimukset	6	8	—	—	14
Saamisten arvonalentumiset	100	—	—	—	100
Muut erät	26	-87	—	—	-61
Yhteensä	2 877	527	—	715	4 118
Laskennallisten verojen netottaminen	2 307				3 022
Laskennalliset verosaamiset, netto	570				1 096
Laskennalliset verovelat					
Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-2 266	33	—	-1 750	-3 983
Vuokrasopimukset	—	-9	—	—	-9
Muut erät	-41	—	—	-458	-499
Yhteensä	-2 307				-4 491
Laskennallisten verojen netottaminen	2 307			715	3 022
Laskennalliset verovelat, netto	—				-1 469

Merkittävimmät väliaikaiset erot kirjanpidon ja verotuksen välillä liittyvät Enersense Offshore Oy:n hankinnassa kirjattuihin aineettomiin hyödykkeisiin. Enersense Offshore Oy:n hankintaa kuvataan liitetiedossa 2. Yrityshankinnat. Konsernilla on vahvistettuja tappioita, joista on kirjattu 3 045 tuhatta euroa laskennallista verosaamista. Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen perustuu ensisijaisesti siihen, että on käytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikaiset erot voidaan hyödyntää.

EUR tuhatta	1.1.	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Liiketoimintojen yhdistämiset	31.12.
2020					
Laskennalliset verosaamiset					
Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1	-35	—	362	328
Eläkeveloitteet	—	-1	11	77	87
Vahvistetut tappiot	603	328	—	1 400	2 330
Vuokrasopimukset	1	4	—	—	6
Saamisten arvonalentumiset	97	—	—	3	100
Muut erät	—	26	—	—	26
Yhteensä	703	322	11	1 841	2 877
Laskennallisten verojen netottaminen					
	-17	—	—	—	2 307
Laskennalliset verosaamiset, netto	685				570
Laskennalliset verovelat					
Aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-17	-364	—	-1 885	-2 266
Vuokrasopimukset	—	—	—	—	—
Muut erät	—	-6	—	-35	-41
Yhteensä	-17	-370	—	-1 920	-2 307
Laskennallisten verojen netottaminen					
	17				2 307
Laskennalliset verovelat, netto	—				—

EUR tuhatta	Käyttämättömät tappiot		Kirjatut laskennalliset verosaamiset		Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Vanhentuu 5-10 vuoden kuluttua	133 590	99 255	3 045	2 330	26 718	17 646
Yhteensä	133 590	99 255	3 045	2 330	26 718	17 646

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Tuloverot

Kauden verokuluna tai -tuottona esitetään kauden verotettavasta tulosta kunkin maan tuloverokannan perusteella maksettava vero oikaistuna väliaikaisista eroista johtuvien laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutoksilla. Verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan perustuen vallitseviin verokantoihin maissa, joissa konserni toimii.

Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi jos ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan.

Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, kun siihen on lakiin perustuva oikeus ja kun suoritus on tarkoitus toteuttaa nettomääräisesti tai saaminen ja velka on tarkoitus realisoida samanaikaisesti.

Laskennalliset verot

Laskennalliset verot kirjataan varojen ja velkojen konsernitilinpäätökseen sisältyvien kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallista veroa ei kirjata liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta tai varojen ja velkojen alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon.

Laskennalliset verot määritetään niiden verokantojen (ja -lakien) perusteella, jotka on säädetty tai käytännössä hyväksytty raportointikauden loppuun mennessä ja joita odotetaan sovellettavan, kun kyseinen laskennallinen verosaaminen realisoituu tai laskennallinen verovelka suoritetaan.

Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa on käytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikaiset erot voidaan hyödyntää.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan silloin, kun kauden verotettavaan tuloon perustuvien verosaamisten ja -velkojen vähentämiseen toisistaan on lakiin perustuva oikeus, ja kun laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Tuloverojen kirjaaminen

Tuloslaskelman verokulu muodostuu tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot merkitään tuloslaskelmaan, paitsi milloin ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattaviin eriin. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjen verokantojen perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Johto arvioi veroilmoituksissa otettuja kantoja tilanteissa, joissa verolainsäädäntö jättää tilaa tulkinnoille. Tällaisissa tilanteissa kirjattavat verovelat perustuvat johdon arvioihin. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa, joten lopullisen veron määrään liittyy epävarmuutta.

Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen verotuksellisista tappioista

Johdon harkintaa tarvitaan määrittäessä sitä missä määrin laskennallisia verosaamisia voidaan kirjata. Konsernin johto on käyttänyt harkintaa päättäessään kirjataanko laskennallista verosaamista käyttämättömistä verotuksellisista tappioista tai käyttämättömistä verohyvityksistä.

Kirjaaminen tehdään siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyverotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot sekä käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää.

Tulevaisuuden verotettavien voittojen arvioiminen perustuu Enersensen strategiaan, ennusteisiin ja epävarmuuksien arviointiin. Enersensen johto seuraa konsernin taloudellista asemaa ja arvioi tulevaa kehitystä kuukausittain. Verotuksellisista tappioista ja käyttämättömistä hyvityksistä kirjattujen laskennallisten verosaamisten määrää arvioidaan jokaisena raportointikauden päättymispäivänä.

11. AINEETOMAT HYÖDYKKEET

EUR tuhatta	Liikearvo	Asiakas- suhteet	Kehittämisen- menot	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä
2021							
Hankintameno 1.1.	26 376	9 660	2 119	127	2 213	737	14 856
Liiketoimintojen yhdistämiset	—	—	—	67	8 750	—	8 817
Lisäykset	—	—	30	2	—	591	622
Vähennykset	-222	-13	-291	-1	-425	-215	-945
Siirrot erien välillä	—	—	991	—	—	-991	—
Valuuttakurssierot	—	—	—	-2	—	—	-2
Hankintameno 31.12.	26 154	9 647	2 848	193	10 538	122	23 349
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	—	-405	-255	-32	-597	—	-1 289
Poistot	—	-966	-694	-61	-963	—	-2 684
Vähennykset	—	—	16	1	—	—	17
Siirrot erien välillä	—	—	—	—	—	—	—
Valuuttakurssierot	—	—	—	—	—	—	—
Arvonalentumiset	—	—	-789	—	-12	—	-800
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	—	-1 371	-1 721	-92	-1 572	—	-4 757
Kirjanpitoarvo 1.1.	26 376	9 255	1 864	95	1 616	737	13 567
Kirjanpitoarvo 31.12.	26 154	8 276	1 127	101	8 966	122	18 592

Muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääasiassa yrityshankinnoissa yksilöidyistä asiakassuhteista, kehittämismenoista ja aineettomista hyödykkeistä. Lisätietoja yrityshankinnoista on liitetiedossa 2. Yrityshankinnat.

IFRS-tulkintakomitea antoi huhtikuussa 2021 lopullisen agendapäätöksen pilvipalvelujärjestelyiden konfigurointi- ja räätälöintimenojen kirjanpitokäsittelystä (IAS 38 Aineettomat hyödykkeet). Tässä agendapäätöksessä tulkintakomitea tarkasteli, kirjaako asiakas IAS 38-standardia soveltaen sovelluksen konfiguroinnista ja räätälöinnistä aineettoman hyödykkeen, ja mikäli aineetonta hyödykettä ei kirjata, kuinka asiakas kirjaa kyseiset konfigurointi- ja räätälöintimenot. IFRIC:n agendapäätöksillä ei ole voimaantuloa, joten niitä odotetaan sovellettavan niin pian kuin mahdollista. Koska konsernilla on käytössään pilvipalvelujärjestelyitä, se on analysoinut sitä, onko tällä agendapäätöksellä vaikutusta pilvipalveluiden käyttöönottoihin sovellettuihin laatimisperiaatteisiin. Analysointi on tehty konsernissa syksyn 2021 aikana, ja vaikutukset on otettu huomioon takautuvasti vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Vaikutukset olivat vähäisiä.

EUR tuhatta	Liikearvo	Asiakas- suhteet	Kehittämis- menot	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä
2020							
Hankintameno 1.1.	4 244	—	227	43	107	17	395
Liiketoimintojen yhdistämiset	22 133	9 660	1 275	88	2 459	660	14 142
Lisäykset	—	—	320	—	73	224	616
Vähennykset	—	—	-100	-3	-333	253	-181
Arvonalentumiset	—	—	—	—	-114	—	-114
Siirrot erien välillä	—	—	397	—	20	-418	—
Valuuttakurssierot	—	—	—	-2	—	—	-2
Hankintameno 31.12.	26 376	9 660	2 119	127	2 213	737	14 856
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	—	—	-128	-9	-29	—	-166
Poistot	—	-405	-152	-25	-931	—	-1 496
Vähennykset	—	—	25	3	344	—	372
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	—	-405	-255	-32	-597	—	-1 290
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 244	—	99	34	78	17	229
Kirjanpitoarvo 31.12.	26 376	9 255	1 864	95	1 615	737	13 566

Liikearvon arvonalentumistestaus

Johto seuraa liikearvoa liitetiedossa 3. määriteltyjen neljän liiketoimintasegmentin tasolla. Konsernissa testataan vuosittain, ovatko liikearvon perusteet edelleen olemassa ja niiden mukaisesti ennustetut rahavirrat kerrytettävissä. Laskelmissa käytettävät rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymään budjettiin ja sitä seuraavan neljän vuoden ennusteeseen.

Ennustejakson jälkeinen ajanjakso on määritelty ekstrapoloimalla rahavirrat käyttämällä testaushetkellä arvioitua todennäköistä vuotuista kasvua.

Arvonalentumistestauksen yhteydessä konserni on analysoinut testauksen tulosten herkkyyttä keskeisten oletusten muutoksille. Testaustulokset ovat herkimpiä muutoksille käyttökate-ennusteissa (EBITDA-ennuste) ja diskonttokoroissa. Johdon arvion mukaan mikään jokseenkin mahdollinen muutos diskonttokorossa tai tuottotasossa ei aiheuttaisi sitä, että testattavien liikearvojen kirjanpitoarvot ylittäisivät kerrytettävissä olevat rahamäärät missään testatuista liiketoimintasegmenteissä.

Käyttöarvon laskennassa käytetyt oletukset testausajankohdittain:

	Liikevaihdon kasvu, ennustejakso	Terminaalikasvu oletus	Liikevoitto-% terminaaliarvo	Ennustettu liikevoitto-% terminaaliarvo	Diskonttaus korko ennen veroja
31.12.2021					
Smart Industry	12,2 % - 17,9%	1,0 %	4,0 % - 9,7%	9,6 %	10,0 %
Power	6,9 % - 20,9%	1,0 %	1,8 % - 4,9%	4,8 %	10,0 %
Connectivity	0,9 % - 4,0%	1,0 %	-0,4 % - 4,2%	4,2 %	10,0 %
International operations	-5,4 % - 21,0%	1,0 %	-0,3 % - 3,0%	3,0 %	10,0 %
31.12.2020					
Smart Industry	-15,1 % - 6,0%	1,0 %	6,7 % - 7,8%	7,1%	9,7%
Power	4,0 % - 25,2%	1,0 %	-1,4 % - 4,4%	1,1%	9,5%
Connectivity	-13,2 % - 13,7%	1,0 %	-4,1 % - 8,4%	3,4%	9,6%
International operations	2,0 % - 67,6%	1,0 %	2,8 % - 3,8%	3,3%	10,5%

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Liikearvo

Liikearvo syntyy tytäryritysten hankinnan yhteydessä, kun luovutettu vastike ylittää hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Liikearvo kirjataan taseen aineettomiin hyödykkeisiin hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta se testataan arvonalentumisen varalta vuosittain tai tätä useammin, jos tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat mahdolliseen arvon alentumiseen.

Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut asiakassopimukset kirjataan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Niiden taloudellinen vaikutusaika on rajallinen, joten ne merkitään taseeseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappiolla.

Kehittämismenot

Kehittämismenot, jotka välittömästi johtuvat yksilöitävissä olevien ja ainutlaatuisten, konsernin määräysvallassa olevien omaisuuserien suunnittelusta, testauksesta ja toteutuksesta, merkitään taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi seuraavien kriteerien täytyessä:

- aineettoman hyödykkeen valmiiksi saattaminen on teknisesti toteutettavissa niin, että se voidaan ottaa käyttöön tai myydä
- konsernilla on aikomus saattaa aineeton hyödyke valmiiksi ja käyttää sitä tai myydä se
- konserni pystyy käyttämään tai myymään aineettoman hyödykkeen
- konserni pystyy osoittamaan, miten aineeton hyödyke tulee kerryttämään todennäköistä taloudellista hyötyä
- konsernilla on käytettävissä riittävästi teknisiä, taloudellisia ja muita voimavaroja kehittämistyön loppuunsaattamiseen ja aineettoman hyödykkeen käyttämiseen tai myymiseen, ja
- konserni pystyy määrittämään luotettavasti aineettoman hyödykkeen kehittämisvaiheessa aiheutuvat menot.

Kehittämismenoihin aktivoidaan välittömät menot sisältävät kehittämisestä aiheutuvat suorat henkilöstömenot, asianmukaisen osuuden niihin liittyvistä yleismenoista ja suorat hankinnat.

Aktivoidut kehittämismenot kirjataan taseen aineettomiin hyödykkeisiin hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi.

Aineettomat oikeudet ja muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet ja muut aineettomat hyödykkeet kirjataan taseeseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Enersense Offshore oy:n hankinnan yhteydessä kirjattiin aineettomia hyödykkeitä käypään arvoon. Yksilöitävissä olevien aineettomien hyödykkeiden käypä arvo oli hankintahetkellä 8,8 miljoonaa euroa, sisältäen 8,8 miljoonaa euroa teknologiaan perustuvia aineettomia hyödykkeitä. Käyvän arvon arvioinnissa käyettiin ulkopuolista asiantuntijaa. Teknologiaan perustuvat aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen osalta, tai sitä useammin, jos tapahtumat tai olosuhteiden muutokset antavat viitteitä mahdollisesta arvon alentumisesta.

Aineettomien hyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

- Asiakassuhteet: 10 vuotta
- Kehittämismenot: 3–5 vuotta
- Aineettomat oikeudet: 5–10 vuotta
- Muut aineettomat hyödykkeet: 1–10 vuotta
- Teknologiaan perustuvat hyödykkeet: taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton

Arvon alentuminen

Liikearvosta, sekä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, ei kirjata poistoja. Niille tehdään arvonalentumistesti vuosittain tai sitä useammin, jos tapahtumat tai olosuhteiden muutokset antavat viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta. Muut aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet testataan arvonalentumisen varalta aina, kun tapahtumat tai olosuhteiden muutokset viittaavat siihen, ettei kirjanpitoarvoa vastaavaa rahamäärää mahdollisesti saada kerrytetyksi.

Määrä, jolla omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän, kirjataan arvonalentumistappiona. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla tai sen käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Omaisuuserät ryhmitellään arvonalentumisen arviointia varten alimmille tasoille, joilla kertyy pitkälti muiden omaisuuserien tai omaisuuseräryhmien rahavirroista riippumattomia yksilöitävissä olevia rahavirtoja (rahavirtaa tuottavat yksiköt).

Jokaisen raportointikauden lopussa tulee tarkastella, onko omaisuuserän, lukuun ottamatta liikearvoa, arvonalentuminen syytä peruuttaa. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei perueteta myöhemmillä kausilla.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Arvonalentumistestaus

Konsernin johto on arvioinut yrityshankinnoista kirjattujen asiakassuhteiden taloudellista vaikutusaikaa. Vaikutusajat arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja oikaistaan tarvittaessa.

Aineellisten hyödykkeiden mahdollinen arvonalentuminen testataan, kun on viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut (arvioidaan vähintään jokaisen raportointikauden lopussa). Arvonalentumistesti perustuu laskelmiin, joissa määritellään rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on sen käyttöarvo. Käyttöarvolaskelmat perustuvat diskontattuihin rahavirtoihin, joita omaisuuserän arvioidaan kerryttävän.

Alla on kuvattu keskeiset käyttöarvolaskelmiin liittyvät arviot ja hankinta:

- Vastaisten rahavirtojen ennustaminen – nämä perustuvat viimeisimpiin johdon hyväksymiin, viiden vuoden ajanjakson kattaviin ennusteisiin ja kuvastavat odotuksia, jotka koskevat myyntituottojen kasvua, liiketoiminnan kuluja, käyttökateprosenttia (EBITDA-%), investointeja ja rahavirtoja ja perustuvat aikaisempaan kokemukseen ja johdon odotuksiin markkinoilla tulevaisuudessa tapahtuvista muutoksista
- Kyseisiin rahavirtoihin sovellettavat diskonttauskorot – käytetyt ennen veroja määritetyt diskonttauskorot ovat pääomakustannusten painotettu keskiarvo, joka on määritetty tarkasteluhetkellä markkinoilta saatujen syöttötietojen perusteella ja oikaistu rahavirtaa tuottavan yksikön erityisten riskien huomioon ottamiseksi. Oikaistu verojen jälkeen määritetty diskonttauskorko muutetaan ennen veroja määritetyksi koroksi kullekin rahavirtaa tuottavalle yksikölle perustuen verokantaan, jota sovelletaan siellä, missä rahavirtaa tuottava yksikkö toimii.
- Odotettavissa olevat pitkän aikavälin kasvuvauhdit – viiden vuoden ajanjakson jälkeiset rahavirrat extrapoloidaan arvioituja kasvuvauhteja käyttäen. Kasvuvauhdit perustuvat kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön odotettavissa olevalle pitkän aikavälin tuloksellisuudelle markkinoilla, joilla ne toimivat ja ne vastaavat energiaratkaisujen markkinoiden keskimääräisiä pitkän aikavälin kasvuvauhteja.

Arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut saattavat muuttua taloudellisten ja toiminnallisten olosuhteiden muuttuessa. Toteutuvat rahavirrat voivat näin ollen poiketa ennusteista ja tästä voi aiheutua muutoksia arvonalentumistappioiden kirjaamiseen tulevilla kausilla.

Liikearvon kirjanpitoarvoa pienennetään, jos sen kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvioitu kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvon alentuminen kirjataan tuloslaskelmaan, jos rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei perueteta myöhemmällä kaudella.

Muut aineettomat hyödykkeet testataan arvioimalla kunkin yksittäisen omaisuuserän kerrytettävissä oleva rahamäärä tai jos tämä ei ole mahdollista, sen rahavirtaa tuottavan yksikön, johon omaisuuserä kuuluu, kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat alin taso, jolle omaisuuserät on ryhmitelty ja joka kerryttää erikseen yksilöitävissä olevia rahavirtoja.

Koronaviruspandemian vaikutukset on otettu huomioon ennakoitujen rahavirtojen määrittämisessä. Enersensen johto on arvioinut olevan epätodennäköistä, että mikään muutos keskeisissä oletuksissa saisi aikaan sen, että rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittäisi sen kerrytettävissä olevan rahamäärän.

12. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

EUR tuhatta	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset työt	Yhteensä
2021						
Hankintameno 1.1.	143	8 861	13 810	294	69	23 177
Liiketoimintojen yhdistämiset	3 763	3 763	2 014	308	116	9 964
Lisäykset	9	6 571	6 727	38	97	13 442
Yritysmyynnit	—	—	-108	-2	—	-109
Vähennykset	-3 556	-4 295	-5 863	-366	-180	-14 259
Siirrot erien välillä	—	11	—	—	—	11
Valuuttakurssierot	—	—	—	—	—	—
Hankintameno 31.12.	359	14 910	16 580	273	102	32 225
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-5	-2 183	-2 191	-14	—	-4 393
Poistot	-12	-2 814	-3 285	-119	—	-6 230
Vähennykset	—	—	83	53	—	137
Arvonalentumiset	—	-7	-25	—	—	-33
Siirrot erien välillä	—	—	—	—	—	—
Valuuttakurssierot	—	—	—	—	—	—
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-17	-5 004	-5 418	-80	—	-10 519
Kirjanpitoarvo 1.1.	126	3 857	8 392	214	69	12 658
Kirjanpitoarvo 31.12.	342	9 906	11 163	193	102	21 705

EUR tuhatta	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset työt	Yhteensä
2020						
Hankintameno 1.1.	5	2 349	1 417	2	—	3 773
Liiketoimintojen yhdistämiset	138	5 545	11 511	354	178	17 727
Lisäykset	—	906	1 045	9	3	1 963
Vähennykset	—	—	-333	-71	-106	-510
Siirrot erien välillä	—	60	169	—	-5	224
Valuuttakurssierot	—	—	—	—	—	—
Hankintameno 31.12.	143	8 861	13 810	294	69	23 177
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	—	-603	-545	—	—	-1 148
Poistot	-5	-1 580	-1 674	-78	—	-3 337
Vähennykset	—	—	260	64	—	324
Arvonalentumiset	—	—	-49	—	—	-49
Siirrot erien välillä	—	—	-183	—	—	-183
Valuuttakurssierot	—	—	—	—	—	—
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-5	-2 183	-2 191	-14	—	-4 393
Kirjanpitoarvo 1.1.	5	1 746	872	2	—	2 625
Kirjanpitoarvo 31.12.	138	6 677	11 619	280	69	18 784

Käyttöoikeusomaisuuserät sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Lisätietoja käyttöoikeusomaisuuseristä on liitetiedossa 13. Vuokrasopimukset. Tilikauden 2021 lisäykset liittyvät pääasiassa rakennusten ja rakennelmien ja koneiden ja kaluston uusiin vuokrasopimuksiin.

Myynti- ja takaisinvuokraus

Konserni toteutti autojen myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelyn kesäkuussa 2021. Aiemmin ollut käyttöomaisuuserä 5,4 miljoonaa euroa poistui taseesta ja sen sijaan kirjattiin käyttöoikeusomaisuuserä 3,4 miljoonaa euroa. Taseeseen kirjattiin vuokrasopimusvelka 3,8 miljoonaa euroa. Myynti- ja takaisinvuokrausjärjestelyn myyntivoittoa kirjattiin 0,3 miljoonaa euroa kesäkuussa 2021 liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Konserni toteutti kiinteistön myynti- ja takaisinvuokraus -järjestelyn lokakuussa 2021. Aiemmin ollut käyttöomaisuuserä 8,0 miljoonaa euroa poistui taseesta ja sen sijaan kirjattiin käyttöoikeusomaisuuserä 3,7 miljoonaa euroa. Taseeseen kirjattiin vuokrasopimusvelka 3,7 miljoonaa euroa. Myynti- ja takaisinvuokraus -järjestelystä ei tullut kirjattavaa myyntivoittoa.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Maa-alueet kirjataan taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin alkuperäiseen hankintamenuun. Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet kirjataan taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin poistoilla vähennettyyn hankintamenuun. Hankintamenuun luetaan hyödykkeiden hankinnasta välittömästi aiheutuvat menot. Poistot lasketaan tasapoistoina hyödykkeen arvioidulle taloudelliselle vaikutusajalle.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

- Rakennukset 10–30 vuotta
- Koneet ja laitteet 3–15 vuotta
- Muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet 3–5 vuotta

Omaisuserien jäännösarvot ja taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, ja niitä muutetaan tarvittaessa. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva arvioitu rahamäärä, kirjanpitoarvo alennetaan kerrytettävissä olevaa

rahamäärää vastaavaksi välittömästi. Myyntivoitot ja -tappiot määritetään vertaamalla myyntituloa kirjanpitoarvoon, ja ne merkitään tuloslaskelmaan. Arvonlaskenta on esitetty liitetiedossa 11. Aineettomat hyödykkeet.

13. VUOKRASOPIMUKSET

Enersense vuokraa pääasiassa toimitiloja, asuntoja, henkilö-, paketti- ja kuorma-autoja sekä työkaluja. Toimitilojen ja asuntojen sopimukset ovat tyypillisesti toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia. Ajoneuvojen ja työkalujen sopimukset ovat tyypillisesti määräaikaista. Sopimukset voivat sisältää jatkamis- ja päättämisoptioita. Pääosaan toimitilojen vuokrasopimuksista liittyy indeksikorotusehtoja, jotka on tyypillisesti sidottu kuluttajahintaindeksiin tai kiinteistön ylläpidon kustannusindeksiin. Näitä ei oteta huomioon vuokrasopimusvelassa ennen kuin ne toteutuvat.

Taseessa esitetään seuraavat vuokrasopimuksiin liittyvät määrät:

EUR tuhatta	31.12.2021	31.12.2020
Maa-alueet	130	133
Rakennukset ja rakennelmat	9 736	6 515
Ajoneuvot	6 792	2 222
Muut	—	74
Yhteensä	16 658	8 944
Vuokrasopimusvelat		
Lyhytaikaiset	4 427	3 473
Pitkäaikaiset	12 825	5 517
Yhteensä	17 251	8 990

Vuokrasopimusvelkojen maturiteetti on esitetty liitetiedossa 20. Rahoitusriskien ja pääoman hallinta.

Tuloslaskelma sisältää seuraavat vuokrasopimuksiin liittyvät määrät:

EUR tuhatta	1–12/2021	1–12/2020
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot ^{*)}		
Maa-alueet	-12	-5
Rakennukset ja rakennelmat	-2 732	-1 549
Ajoneuvot	-1 693	-519
Muut	—	-8
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot yhteensä	-4 423	-2 082
Korkokulut ^{**)}	-361	-151
Lyhytaikaisiin vuokra-sopimuksiin liittyvät kulut ^{***)}	-1 103	-795
Arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut ^{***)}	-1 374	-676
Vuokrasopimuksista aiheutuva lähtevä rahavirta yhteensä	-7 261	-3 704

^{*)} Sisältyvät tuloslaskelmassa erään Poistot.

^{**)} Sisältyvät tuloslaskelmassa erään Rahoituskulut.

^{***)} Sisältyvät tuloslaskelmassa erään Muut kulut.

Enersense on sitoutunut toimitila- ja autovuokrasopimuksiin, jotka alkavat seuraavalla tilikaudella 2022.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Enersense arvioi sopimuksen syntymisajankohtana sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen. Sopimus on vuokrasopimus tai siihen sisältyy vuokrasopimus, jos se antaa oikeuden yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan tietyksi ajanjaksoksi vastiketta vastaan. Enersense kirjaa vuokrasopimuksesta, jossa se toimii vuokralle ottajana, käyttöoikeusomaisuuserän ja vastaavan

vuokrasopimusvelan vuokrasopimuksen alkamisajankohtana. Alkamisajankohdaksi katsotaan se hetki, jolloin vuokrasopimuksen kohdeomaisuuserä on vuokralle ottajan käytettävissä.

Enersense arvostaa vuokrasopimusvelan sopimuksen alkamisajankohtana diskonttaamalla odotettavissa olevat vuokramaksut nykyarvoon. Vuokrasopimusvelan arvostukseen sisällytettäviin maksuihin huomioidaan kiinteät maksut, indeksiin tai muuhun hintatasoon perustuvat maksut, jäännösarvotakuiden määrät, joiden odotetaan tulevan Enersensen maksettavaksi sekä osto-option toteutusmäärä, jos sen käyttö on kohtuullisen varmaa. Rangaistusmaksut vuokrasopimuksen päättämisestä sisällytetään vuokrasopimusvelan arvostukseen, jos vuokra-ajassa on otettu huomioon, että Enersense käyttää päättämisoption.

Enersense diskonttaa vuokramaksut käyttäen vuokrasopimuksen sisäistä korkoa. Jos tämä korko ei ole helposti määritettävissä, käytetään vuokralle ottajan lisäluoton korkoa, eli korkoa, jonka Enersense joutuisi maksamaan lainatessaan vastaavaksi ajaksi ja vastaavanlaisin vakuuksin rahat, jotka tarvitaan käyttöoikeusomaisuuserän arvoa vastaavan omaisuuserän hankkimiseksi vastaavanlaisessa taloudellisessa ympäristössä. Vuokrasopimusvelan korkokulu esitetään liiketoiminnan rahavirrassa.

Vuokrasopimuksen alkamisajankohdan jälkeen, vuokrasopimusvelka arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuun. Vuokrasopimusvelan määrä määritetään uudelleen, kun vuokramaksuissa tapahtuu muutos esimerkiksi indeksimuutosten seurauksena, sopimuksessa olevien optioiden käyttöä arvioidaan uudelleen tai muiden vuokrasopimusmuutosten huomioon ottamiseksi. Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan hankintamenuun, joka sisältää vuokrasopimusvelan alkuperäisen määrän, ennen sopimuksen alkamisajankohtaa maksetut vuokrat, alkuvaiheen välittömät menot ja ennallistamismenot. Käyttöoikeusomaisuuseristä tehdään poistot yleensä tasaerinä omaisuuserän taloudellisena vaikutusaikana tai sitä lyhyempänä vuokra-aikana. Jos Enersense on kohtuullisen varma, osto-option käyttämisestä, käyttöoikeusomaisuuserän poistoaikana käytetään omaisuuserän taloudellista vaikutusaikaa. Lisätietoja poistoista on liitetiedoissa 12. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.

Enersense soveltaa standardin lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisten omaisuuserien vuokrasopimuksia koskevia helpotuksia. Lyhytaikainen vuokrasopimus on sopimus, jonka vuokra-aika on 12 kuukautta tai alle. Arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä ovat muun muassa työkalut ja ICT-laitteet. Maksut näistä sopimuksista kirjataan kuluksi tasaerinä. Enersense ei erota muita kuin vuokrasopimuskomponentteja vuokrasopimuskomponenteista toimitilojen, asuntojen ja autojen vuokrasopimuksissa.

Enersensellä ei ole merkittävää toimintaa vuokralle antajana.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Vuokra-ajan määrittäminen

Enersensen vuokrasopimukset voivat olla toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia tai ne voivat sisältää jatkamistai päättämisoptioita. Enersense ottaa huomioon vuokra-ajan määrittämisessä kaikki ne tosiseikat ja olosuhteet, joista syntyy taloudellinen kannustin vuokrasopimuksen jatkamiseen. Näitä ovat esimerkiksi, omaisuuserän tarpeellisuus Enersensen liiketoiminnalle, vuokraohteeseen tehdyt perussparannukset ja mahdolliset korvaavan omaisuuserän vuokraamiseen liittyvät kulut. Vuokra-aika arvioidaan uudelleen, kun tapahtuu merkittävä tapahtuma tai olosuhteiden muutos.

Lisäluoton koron määrittäminen

Konserni määrittää vuokrasopimusten lisäluoton koron käyttäen lähtökohtana rahalaitosten kanssa solmittujen lainojen korkoja ja lisäksi huomioiden IFRS 16 -vaatimusten mukaisesti, että käytettävä korko huomioi vuokrasopimusten alkamisajankohdan, vuokra-ajan, kohteiden ja toimintaympäristön vaikutukset.

14. PÄÄOMAOSUUSMENETELMÄLLÄ KÄSITELTÄVÄT SIJOITUKSET

Alla on esitetty tiedot Enersensen osakkuus- ja yhteisyrityksistä.

Yrityksen nimi	Rekisteröintimaa	Omistusosuus %	
		31.12.2021	31.12.2020
Empower 4Wind OÜ	Viro	60,0 %	60,0 %
Suomi Teline Oy	Suomi	25,0 %	25,0 %
Yrittäjien Voima Oy	Suomi	40,0 %	40,0 %
Harku Sindi JV OÜ	Viro	50,0 %	50,0 %

Empower 4Wind OÜ on virolainen tuuliturbiinien huolto- ja korjauspalveluja tuottava yhtiö. Suomi-Teline Oy on suomalainen rakennustelineiden toimittaja. Yrittäjien Voima Oy on suomalainen osakeyhtiö, jonka toimialana on sähkön ja muun energian hankkiminen osakkeenomistajille. Yrittäjien Voima Oy omistaa osuuden Voimaosakeyhtiö SF:stä, joka puolestaan omistaa osuuden Fennovoima Oy:stä.

Harku Sindi JV OÜ on virolainen yhtiö, joka on rakentanut voimajohtoa Viroon. Tällä hetkellä yhtiö ei ole aktiivinen.

Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen osakkuusyhtiöiden ja yhteisyrityksen tuloksesta on kirjattu liikevoiton yläpuolelle, koska niiden katsotaan olevan strategisia omistuksia ja olennainen osa Enersensen liiketoimintaa.

Alla on esitetty yhteenveto osakkuus- ja yhteisyritysten taloudellisesta informaatiosta. Esitetyt luvut vastaavat kyseisten osakkuus- ja yhteisyritysten tilinpäätöksissä esitettyjä lukuja, eivät Enersensen osuutta.

	Varat	Velat	Liikevaihto	Tilikauden tulos
2021				
Empower 4Wind OÜ	1 586	273	2 682	230
Suomi Teline Oy	5 061	4 567	5 938	-171
Yrittäjien Voima Oy	1 294	7	7	—
Harku Sindi JV OÜ	2 376	2 373	—	—
2020				
Empower 4Wind OÜ	1 537	283	2 477	169
Suomi Teline Oy	4 616	3 950	6 413	46
Yrittäjien Voima Oy	1 036	—	11	-2
Harku Sindi JV OÜ	7 680	7 677	—	—

Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

Osakkuus- ja yhteisyritysten kirjanpitoarvo	2021	2020
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 467	905
Liiketoimintojen yhdistäminen	—	699
Lisäykset	104	—
Vähennykset	—	-204
Osuus tilikauden tuloksesta	-7	67
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 564	1 467

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

Tavaroiden ja palvelujen myynti	2021	2020
Tavaroiden ja palvelujen myynti	157	2
Tavaroiden ja palvelujen ostot	3	-103
Korkotuotot	13	64

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

Avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa	2021	2020
Lainasaamiset	150	150
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3 449	4 553

Pääomainsaamisten pääasialliset ehdot

Pääomainsaajan pääoma voidaan palauttaa ja maksaa korkoa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman kaikkien pääomainsaajien määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän. Lain mukaisesti pääomainsaaja on vakuudeton. Sopimukset pääomainsaajista on tehty kirjallisesti.

Enersensellä oli 150,0 tuhannen euron pääomainsaaminen Suomi Teline Oy:ltä 31.12.2021 (31.12.2020). Lainan korko on 8,0 % vuodessa ja korko sekä pääoma maksetaan kerralla takaisin 31.12.2023 osakeyhtiölain sallimissa rajoissa.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Osakkuusyrittys

Osakkuusyrittys ovat yritykset, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa eikä yhteistä määräysvaltaa. Yleensä tämä perustuu osakeomistukseen, joka tuottaa 20–50 % äänivallasta. Osakkuusyrittysiin tehdyt sijoitukset kirjataan alun perin hankintameno, ja sen jälkeen ne käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin osuus hankinnan jälkeisistä voitoista tai tappioista merkitään tuloslaskelmaan, ja sen osuus hankinnan jälkeisistä muun laajan tuloksen muutoksista kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Sijoituksen kirjanpitoarvoa oikaistaan vastaavasti. Jos konsernin osuus osakkuusyrittysen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, ei kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita kirjata, paitsi jos konsernilla on oikeudellisia tai tosiasiallisia velvoitteita osakkuusyrittysiin liittyen tai se on suorittanut maksuja osakkuusyrittysten puolesta. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrittysten tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistusosuuden mukaisesti ja on esitetty konsernin tuloslaskelmassa osana liikevoittoa. Jokaisen raportointikauden lopussa ratkaistaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että osakkuusyrittyseseen tehdyn sijoituksen arvo on alentunut.

Yhteisyrittys

Yhteisyrittys ovat yritykset, joissa osapuolilla, joilla on yhteinen määräysvalta, on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen. Osuudet yhteisyrittysissä kirjataan konsernitaseeseen alun perin hankintameno, ja sen jälkeen ne käsitellään pääomaosuusmenetelmällä.

Pääomainsaamiset

Pääomainsaamiset kirjataan alun perin käypään arvoon. Tämän jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintameno käyttäen efektiivisen koron menetelmää, koska pääomainsaamisten rahavirrat koostuvat yksinomaan pääoman ja korkojen maksusta ja Enersensen niihin liittyvä liiketoimintamalli on rahavirtojen kerääminen. Pääomainsaamisten arvonalentuminen lasketaan käyttäen kolmivaiheista mallia. Mikäli lainasaamisen luottoriski on todettu alhaiseksi tai sen luottoriski ei ole merkittävästi

lisääntynyt, lainasaaminen on vaiheessa 1, jolloin arvonalentuminen kirjataan 12 kuukauden odotetun luottotappion perusteella. Mikäli luottoriski on merkittävästi kasvanut, siirretään saaminen vaiheeseen 2.

KESKEISET HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT

Osakkuusyhtiöiden luokittelu

Empower 4Wind OÜ

Johto käyttää harkintaa arvioidessaan, onko sillä määräysvalta, yhteinen määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta alle 100% omistamissaan yrityksissä. Huolimatta enemmistöomistuksesta, Empower 4Wind OÜ:n on käsitelty yhteisyrityksenä osakkeenomistajien yksimielisyyteen perustuvan päätöksentekomenettelyn vuoksi. Päätöksenteosta on sovittu Empower 4Wind OÜ:n osakassopimuksessa.

15. Vaihto-omaisuus

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Aineet ja tarvikkeet	2 238	1 892
Keskeneräinen työ	3 557	1 673
Ennakkomaksut	718	—
Yhteensä	6 513	3 565

Tilikaudella Enersense on kirjannut kuluksi vaihto-omaisuuden hankintamenona 45 764 (59 327) tuhatta euroa. Kulu esitetään tuloslaskelman erässä Materiaalit ja palvelut. Tilikaudella vaihto-omaisuuteen tehtiin 24 (35) tuhannen euron arvonalennus. Arvonalentumiskirjauksia ei ole peruutettu tilikauden aikana (2020: ei peruutuksia).

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään joko FIFO (first-in, first-out) tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen vaihto-omaisuuden luonteesta riippuen. Aineiden ja tarvikkeiden hankintameno sisältää ostohinnan sekä kuljetuskustannukset. Keskeneräinen työ sisältää välittömät palkat ja muut sosiaalikulut sekä osuus keskeneräiseen työhön liittyvistä yleiskustannuksista. Nettorealisointiarvo tarkoittaa tavanomaisessa liiketoiminnassa toteutuvaa arvioitua myyntihintaa, josta on vähennetty arvioidut myynnin toteutumiseksi tarvittavat menot.

16. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

EUR tuhatta	31.12.2021	31.12.2020
Pitkäaikaiset		
Pantattu tili	875	600
Myyntisaamiset	—	62
Muut saamiset	2 052	298
Yhteensä	2 927	960
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	18 064	19 631
Factoroidut myyntisaamiset	—	4 552
Muut rahoitusvarat ^{*)}	2 177	1 539
Muut saamiset	1 849	216
Siirtosaamiset	12 372	6 684
Yhteensä	34 462	32 623
Siirtosaamisten olennaiset erät		
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	5 257	5 488
Ennakkomaksut	7 097	1 058
Muut	18	138
Yhteensä	12 372	6 684

*) Enersense on antanut tilipantteja rahoittajilleen sitoumustensa vakuudeksi. Enersensen pitkäaikainen pantattu tili 0,9 miljoonaa euroa on panttina sitoumuksen voimassaoloajan. Pantatuista tileistä 2,2 miljoonaa euroa oli lyhytaikaisia pantteja, joiden sopimusveloitteet päättyvät tilikauden 2022 aikana.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Konsernin rahoitusvarat koostuvat myyntisaamisista, muista rahoitussaaamisista, rahavaroista (ks. liitetieto 17. Rahavarat) sekä lainasaamisista (ks. liitetieto 14. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset). Nämä luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviin rahoitusvaroihin koska näitä rahoitusvaroja pidetään sopimusperusteisten rahavirtojen keräämiseksi ja niiden rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja koron maksua. Konsernin rahoitusvarat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Lainasaamiset ja muut saamiset kirjataan alun perin käypään arvoon. Myyntisaamiset kirjataan alun perin transaktiohintaan. Korkotuotot sisältyvät rahoitustuottoihin. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, kun oikeudet sen rahavirtoihin ovat lakanneet tai ne on siirretty toiselle osapuolelle ja olennainen osa omistukseen liittyvistä riskeistä ja eduista on siirretty toiselle osapuolelle. Voitto tai tappio, joka syntyy kirjattaessa omaisuuserä pois taseesta, kirjataan tulosaikutteisesti ja esitetään rahoituskuluissa.

Factoring

Myyntisaamisten kirjanpitoarvoon sisältyy saamia, joita koskee factoring-järjestely. Tämän järjestelyn mukaisesti Enersense on siirtänyt asianomaiset myyntisaamiset factoring-yhtiölle käteisvaroja vastaan, eikä se pysty myymään tai panttaamaan kyseisiä saamia. Silloin kun maksujen myöhästymiseen liittyvä riski ja luottoriski ovat jääneet Enersenselle, siirretyt myyntisaamiset on edelleen merkitty kokonaisuudessaan konsernin taseeseen. Factoring-sopimuksen mukaisesti maksettava määrä esitetään vakuudellisena lainana. Konsernin näkemyksen mukaan liiketoimintamalli, jonka mukaan saamia pidetään rahavirtojen keräämistä varten, soveltuu yhä näihin saamiin, ja näin ollen ne edelleen arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon.

Enersensellä on myös factoring-järjestelyitä, joissa myyntisaamisten olennaiset riskit ja edut on siirretty factoring-yhtiölle. Tällaiset myyntisaamiset ovat taseessa vain hetken ennen myyntiä, ja ne arvostetaan käypään arvoon tulosaikutteisesti.

Näiden käypä arvo ei perustu havainnoitavissa oleviin syöttötietoihin, jolloin niiden käypä arvo on käyvän arvon hierarkian tasolla 3. Käypä arvo ei olennaisesti eroa alkuperäisestä hankintamenuosta. Käyvän arvon hierarkia on kuvattu liitteessä 21. Lainat. Käyvän arvon muutos esitetään muissa tuotoissa tai kuluissa, ja factoringin rahoituskulut esitetään rahoituskuluissa.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Rahoitusvaroihin liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot arvioidaan ennakoivasti.

Myyntisaamisten ja asiakassopimuksiin perustuvien omaisuuserien arvostamiseen sovelletaan yksinkertaistettua mallia, jonka mukaan luottotappio kirjataan myyntisaamisen tai asiakassopimuksiin perustuvan omaisuuserän koko voimassaoloajalta odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella. Enersense on määrittänyt odotettavissa olevat luottotappioasteet eri ikäisille myyntisaamisille ikäjakauman mukaisesti huomioiden saamisten erityispiirteet ja riskit. Odotettavissa olevan luottotappion määrä perustuu johdon parhaaseen arvioon ennakoitavista laiminlyönneistä. Luottotappiomalli huomioi asiakkaiden aikaisemman maksukäyttäytymisen sekä käytettävissä olevat tulevaisuuden ennusteet (kuten koronavirusepidemian kehittyminen) ja niiden mahdollinen vaikutus asiakkaiden luottoluokitukseen ja maksukäyttäytymiseen, sekä mahdolliset vakuudet ja luottovakuutukset.

Saamiset kirjataan lopullisina luottotappioina pois taseesta, kun niistä ei voida kohtuudella odottaa saatavan maksua. Viitteitä siitä, ettei maksua voida kohtuudella odottaa, ovat muun muassa velallisen kyvyttömyys tehdä konsernin kanssa maksusuunnitelmaa ja konkurssin todennäköisyys.

Rahoitusvarojen luottoriskiä sekä luottoriskin hallintaa sekä myyntisaamisten varausmatriisia kuvataan liitetiedossa 20. Rahoitusriskien ja pääoman hallinta.

17. RAHAVARAT

EUR tuhatta	31.12.2021	31.12.2020
Rahat ja pankkisaamiset	29 166	17 694

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Rahavarat muodostuvat käteisvaroista ja vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista.

18. OMA PÄÄOMA

EUR tuhatta	31.12.2021	31.12.2020
Osakepääoma	80	80
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	43 794	15 602
Vararahasto	313	313
Muuntoerot	17	-363
Kertyneet voittovarot	95	-1 794
Tilikauden voitto (tappio)	4 301	2 039
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	48 599	15 877
Määräysvallattomien omistajien osuudet	1 064	1 768
Oma pääoma yhteensä	49 663	17 645

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta on vähennetty listautumisannin kulujen määrä 2 854 tuhatta euroa.

Osakemäärä

Kpl	2021	2020
Osakemäärä 1.1.	9 547 729	5 947 729
Suunnattu osakeanti	3 850 000	3 600 000
Osakemäärä 31.12.	13 397 729	9 547 729

Osakepääoma

Enersense International Oyj:llä on yksi osakesarja. Yksi osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Enersense International Oyj:n osakepääoma 31.12.2021 on 80 000 euroa (31.12.2020 80 000 euroa) ja osakkeiden lukumäärä 31.12.2021 oli 13 397 729 kappaletta (31.12.2020: 9 547 729 ja 1.1.2020: 5 947 729). Enersense International Oyj:n osake on noteerattu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla ja osakkeet kuuluvat Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiöllä ei ole hallussa omia osakkeita. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää osakeyhtiölain mukaisesti osakkeiden merkintähinnan, ellei yhtiö nimenomaisesti ole päättänyt toisin.

Enersense hallitus päätti 15.3.2021 toteuttaa osakeannin, jonka myötä 2 075 000 uutta osaketta suunnattiin Nidoco AB:lle. Osakeannin myötä yhtiö keräsi noin 15,0 miljoonan euron bruttovarat, ennen yhtiön maksettavaksi tulevia palkkioita ja kuluja. Merkintähinta suoritettiin 15.3.2021 ja se kirjattiin kokonaisuudessaan yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Enersensen hallitus päätti 22.6.2021 suunnatun osakeannin toteuttamisesta listasiirron yhteydessä. Osakkeita laskettiin liikkeelle 1 775 000 uutta osaketta. Merkintähinta 16,0 miljoonaa euroa sekä osakeantiin liittyvät kulut 2,8 miljoonaa kirjattiin kokonaisuudessaan yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Enersensen hallitus päätti 22.6.2021 henkilöstöannista. Henkilöstöannissa merkittiin yhteensä 118 774 uutta osaketta. Merkitsijöiden maksama merkintähinta 973 tuhatta euroa on kirjattu sijoitetun oman pääoman rahastoon, ja yhtiön merkitsijöille myöntämä alennus 150 tuhatta euroa on kirjattu työsuhde-etuuksiista aiheutuviin kuluihin ja kertyviin voittorahoihin.

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.

Muuntoerot

Ulkomaisen tytäryrityksen tilinpäätöksen muuntamisesta aiheutuvat muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kerrytetään erilliseen oman pääoman rahastoon. Kertynyt määrä siirretään tulosvaikutteiseksi, kun nettosijoituksesta luovutaan.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Uusien osakkeiden liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat menot esitetään omassa pääomassa saatujen maksujen vähennyksenä.

19. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	1-12/2021	1-12/2020
Osakekohtainen tulos		
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto (tappio)	4 301	2 039
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	12 131	7 423
Osakekohtainen tulos (euroa)	0,35	0,27

Enersensellä ei ollut tilikausilla 2021 ja 2020 instrumentteja, joilla olisi ollut laimentava vaikutus osakekohtaiseen tulokseen.

Enersense hallitus päätti 15.3.2021 toteuttaa osakeannin, jonka myötä 2 075 000 uutta osaketta suunnattiin Nidoco AB:lle. Osakeannin myötä yhtiö keräsi noin 15,0 miljoonan euron bruttovarat, ennen yhtiön maksettavaksi tulevia palkkioita ja kuluja. Merkintähinta suoritettiin 15.3.2021 ja se kirjattiin kokonaisuudessaan yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Enersensen hallitus päätti 22.6.2021 suunnatun osakeannin toteuttamisesta listasiirron yhteydessä. Osakkeita laskettiin liikkeelle 1 775 000 uutta osaketta. Merkintähinta 16,0 miljoonaa euroa sekä osakeantiin liittyvät kulut 2,8 miljoonaa kirjattiin kokonaisuudessaan yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Enersensen hallitus päätti 22.6.2021 henkilöstöannista. Henkilöstöannissa merkittiin yhteensä 118 774 uutta osaketta. Merkitsijöiden maksama merkintähinta 973 tuhatta euroa on kirjattu sijoitetun oman pääoman rahastoon, ja yhtiön merkitsijöille myöntämä alennus 150 tuhatta euroa on kirjattu työsuhde-etuuksiista aiheutuviin kuluihin ja kertyviin voittorahoihin.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Osakekohtainen tulos (EPS) lasketaan jakamalla emoyhtiön omistajille kuuluva tulos tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan samalla perusteella kuin laimentamaton, paitsi että siinä otetaan huomioon konsernin mahdolliset sitoumukset uusien osakkeiden liikkeeseen laskemiseen tulevaisuudessa.

20. RAHOITUSRISKIEN JA PÄÄOMAN HALLINTA

Enersense altistuu liiketoiminnassaan maksuvalmius-, luotto-, valuutta- ja korkoriskille. Enersensen rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää rahoitusmarkkinoiden muutoksista johtuvien tekijöiden vaikutusta yhtiön tulokseen, toimintaan ja taserakenteeseen.

Enersensen rahoitushallinto raportoi säännöllisesti konsernin johdolle tunnistetuista rahoitusriskeistä sekä toimenpiteistä, joilla konserni aikoo suojautua mahdollisilta riskeiltä. Konsernin rahoitushallinto tukee myös liiketoiminta-alueita niiden rahoitusriskien hallinnassa. Liiketoiminta-alueet toimittavat konsernin rahoitushallinnolle ajantasaista informaatiota rahoitusasemastaan ja kassanhallinnasta, jotta rahoitushallinto voi varmistaa tehokkaan rahoituksen-, likviditeetin- ja riskienhallinnan.

Luottoriski

Enersensen luottoriski liittyy asiakkaisiin, joilta konsernilla on avoimia saatavia tai joiden kanssa on solmittu pitkäaikais sopimuksia. Luottoriski voi toteutua siinä tapauksessa, että asiakas ei pysty suoriutumaan sopimusvelvoitteistaan. Enersense tarkistaa merkittävien uusien asiakkaidensa luottotiedot ja maksukyvykkyyden ennen sopimukseen ryhtymistä sekä seuraa aktiivisesti asiakaskuntansa luottokelpoisuutta ja maksukyvykkyyttä.

Konserni suojautuu luottoriskiltä myös myymällä myyntisaatavia kolmannelle osapuolelle, joka kantaa luottoriskin ostamiensa myyntisaatavien osalta. Enersenselle ei jää olennaisia intressejä näihin saamisiin. Enersense hallitsee luottoriskiä myös käyttäen ennakkomaksuja ja projektien etupainotteisia maksuohjelmia. Lisäksi konsernilla on käytössään luottovakuutus osalle saamisista. Luottovakuutus kattaa 90% vakuutettujen saamisten luottoriskistä.

Myyntisaamiset ja sopimukseen perustuvat omaisuuserät

Myyntisaamiset merkitään taseeseen alkuperäiseen laskutusarvoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämistä varten myyntisaamiset ja sopimukseen perustuvat omaisuuserät on ryhmitelty yhteisten luottoriskiominaisuuksien ja maksun viivästymisen perusteella. Odotettujen tappioiden malli perustuu varausmatriisiin, jossa odotetut luottotappiot lasketaan soveltamalla historiallisesti toteutuneita luottotappioita sekä liiketoimintajohdon arvioita tulevasta kehityksestä avoimien myyntisaamisten eri maturiteettijakaumiin. Odotettu luottotappiovaraus kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Enersense kirjaa myyntisaamiset pois taseesta lopullisina luottotappioina, kun perintä on osoittautunut tuloksettomaksi. Lopullinen luottotappiokirjaus tehdään esimerkiksi silloin kun perintäkumppani antaa luottotappiosuosituksen tai velallinen hakeutuu konkurssiin tai maksuvaikeuksissa olevan asiakkaan kanssa ei päästä sopuun maksusuunnitelmasta.

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät liittyvät laskuttamattomiin keskeneräisiin töihin ja ovat riskimainaisuuksiltaan samanlaisia kuin samantyyppisistä sopimuksista johtuvat myyntisaamiset. Tämän vuoksi Enersensen johto on olettanut, että ei-erääntyneiden myyntisaamisten odotettavissa oleva tappioaste on kohtuullisen lähellä sopimukseen perustuvien omaisuuserien tappioastetta.

Luottotappiovaraus

	Ei viivästynyt	Alle 30 päivää viivästynyt	30-60 päivää viivästynyt	61-90 päivää viivästynyt	Yli 90 päivää viivästynyt	Yhteensä
31.12.2021						
Odotettavissa oleva luottotappioaste	—	—	—	—	—	
Bruttomääräinen kirjanpito	14 521	1 671	207	2	397	16 796
Luottotappiovarauksen määrä	—	-1	-3	—	-53	-57
Nettomääräinen kirjanpitoarvo	14 521	1 670	204	1	344	16 739

	Ei viivästynyt	Alle 30 päivää viivästynyt	30-60 päivää viivästynyt	61-90 päivää viivästynyt	Yli 90 päivää viivästynyt	Yhteensä
31.12.2020						
Odotettavissa oleva luottotappioaste	— %	1 %	3 %	3 %	14 %	
Bruttomääräinen kirjanpito	21 372	1 346	568	374	650	24 310
Luottotappiovarauksen määrä	—	-9	-16	-12	-89	-126
Nettomääräinen kirjanpitoarvo	21 372	1 337	551	362	561	24 184

Luottotappiovarauksen täsmäytys

	1-12/2021	1-12/2020
Luottotappiovaraus 1.1.	126	112
Kaudella tulosvaikutteiseksi kirjattu luottotappiovarauksen muutos	173	61
Tilikauden aikana lopullisiksi luottotappioiksi perimiskelvottomina kirjatut saamiset	-242	-47
Luottotappiovaraus 31.12.	57	126

Lainasaamisista kirjattu luottotappiovaraus

Enersensellä oli lainasaamisia 150 tuhatta euroa 31.12.2021 (31.12.2020 153 tuhatta euroa), jotka koostuivat pitkäaikaisista pääomalainasaamisista osakkuusyhtiöiltä. Enersensen johdon arvion mukaan lainasaamisten luottoriski ei ole lisääntynyt, eikä odotettu luottotappio ole olennainen. Lainojen suoritus odotetaan saatavan sovitun maksuaikataulun mukaisesti. Enersensen johto seuraa lainasaatavien takaisinmaksun todennäköisyyttä ja niistä tehdään luottotappiovaraus, mikäli varaukselle on aihetta. Pääomalainasaamisten määrät ja pääasialliset ehdot on kerrottu liitteessä 14. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset.

Rahavarat ja muut talletukset on sijoitettu vakavaraisiin pankkeihin, eikä yhtiö katso niihin sisältyvän olennaista luottoriskiä. Nämä ovat erittäin likvidejä sijoituksia eikä niistä ole kirjattu odotettuja luottotappioita.

Maksuvalmiusriski

Enersensen maksuvalmiusriski jakautuu jälleenrahoitus- ja likviditeettiriskeihin. Jälleenrahoitusriski liittyy siihen, että Enersensellä ei olisi käytettävissään riittävästi likvidejä varoja erääntyvien lainojen maksamiseksi tai ettei jälleenrahoitusta olisi järjesteltävissä suotuisilla ehdoilla. Enersense pyrkii

suojautumaan jälleenrahoitusriskiltä hajauttamalla lainaportfolionsa maturiteettijakaumaa sekä arvioimalla lyhytaikaisen rahoituksen osuutta ja konsernin pitkäaikaista rahoitustarvetta.

Enersense sai 4.5.2021 päätökseen neuvottelut uudesta rahoituskokonaisuudesta, joka koostui kahdesta senior-lainasta sekä useasta pankkitakaus- ja laskurahoituslimiitistä. Osana uutta rahoitusta sovitut senior-lainat sekä pankkitakaukset ovat Enersensen käytettävissä. Senior-lainat ovat molemmat määrältään 6,0 miljoonaa euroa ja ne erääntyvät vuonna 2026. Enersensellä on käytössään yhteissummaltaan 38,5 miljoonan euron laskurahoituslimiitit.

Likviditeettiriski liittyy siihen, että Enersensellä ei olisi käytössään riittävästi likvidejä varoja suoriutuakseen velvoitteistaan. Riittävän likviditeetin ylläpitämiseksi Enersense tekee lyhyen- ja pitkän aikavälin kassaennustetta ja järjestää tarvittaessa lisärahoitusta. Enersense pyrkii jatkuvasti ennakoimaan ja seuraamaan liiketoiminnan rahoituksen tarvetta, jotta Enersensellä olisi riittävästi likvidejä varoja toimintansa rahoittamiseksi sekä velvoitteistaan suoriutumiseksi.

Rahoituksen lähteet

Enersensen taseen rahavarat olivat vuoden 2021 lopussa 29,2 (17,7) miljoonaa euroa. Myyntisaamiset olivat vuoden 2021 lopussa 18,0 (24,2) miljoonaa euroa. Enersensellä ei ollut 31.12.2021 nostettavia rahoituslimiittejä. Enersensellä oli 31.12.2021 pitkäaikaisia rahalaitoslainoja yhteensä 9,2 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia rahalaitoslainoja 2,4 miljoonaa euroa. Lisäksi Enersensellä oli IFRS 16:n mukaisia leasing- ja toimitilavelkoja, joista pitkäaikaisia velkoja oli 12,8 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia velkoja 4,4 miljoonaa euroa.

Enersense on myös sopinut osamaksurahoituksesta liittyen ajoneuvojen hankintaan ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoprojektin rahoitukseen. Osamaksuvelasta pitkäaikaista 31.12.2021 oli 0,9 miljoonaa euroa ja lyhytaikaista 0,7 miljoonaa euroa.

Enersense on solminut koronapandemian perusteella myönnettyjä maksujärjestelyjä verohallinnon kanssa vuoden 2021 lopussa 1,1 (2,5) miljoonaa euroa.

Rahoitusvelkojen maturiteetit

EUR tuhatta	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat yhteensä	Kirjanpito-arvo
31.12.2021								
Lainat lukuun ottamatta osamaksuvelkoja	2 661	2 598	2 681	2 591	1 930	458	12 918	11 590
Osamaksuvelat	350	656	573	—	—	—	1 579	1 577
Verohallinnon maksujärjestelyt	822	182	—	—	—	—	1 004	963
Vuokrasopimusvelat	5 154	4 663	4 474	1 748	691	5	16 736	16 817
Ostovelat ja muut velat ^{*)}	25 585	5	—	—	—	—	25 590	25 590
Yhteensä	34 572	8 103	7 728	4 339	2 621	463	57 827	56 536

*) Ei sisällä seuraavia muita kuin rahoitusvelkoja (lukuunottamatta ALV-velkoja), kuten työsuhde-etuksiin liittyviä velkoja tai jaksotuksia.

Näiden määrä ilmenee liitteestä 23. Ostovelat ja muut velat

EUR tuhatta	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat yhteensä	Kirjanpito-arvo
31.12.2020								
Lainat lukuun ottamatta osamaksuvelkoja	12 877	83	—	—	—	—	12 960	12 561
Osamaksuvelat	1 769	1 634	1 897	241	9	—	5 551	5 380
Verohallinnon maksujärjestelyt	1 974	531	—	—	—	—	2 505	2 443
Vuokrasopimusvelat	3 680	2 924	2 274	288	156	149	9 471	8 990
Ostovelat ja muut velat ^{*)}	32 078	6	—	—	—	—	32 078	32 078
Yhteensä	52 378	5 178	4 171	529	165	149	62 565	61 452

*) Ei sisällä seuraavia muita kuin rahoitusvelkoja (lukuunottamatta ALV-velkoja), kuten työsuhde-etuuksiin liittyviä velkoja tai jaksotuksia.

Näiden määrä ilmenee liitteestä 23. Ostovelat ja muut velat.

Yllä olevassa taulukossa olevat luvut ovat diskonttaamattomia sisältäen korkomaksut ja muut sopimusperusteiset maksut velkojalle.

Markkinariski

Valuuttariski

Enersense altistuu valuuttariskeille, joista Ruotsin kruunu on merkittävin ruotsalaisten sivuliikkeiden takia, joissa on valuuttamääräisiä myyntisaamisia ja ostovelkoja. Enersensellä ei ole valuuttamääräisiä lainoja. Enersense ei suojaudu aktiivisesti valuuttariskeiltä, koska liiketoiminnan tuotot ja kulut ovat pääsääntöisesti samassa valuutassa, jolloin toteutuu luonnollinen suojaus. Transaktioriski ei ole olennainen.

Yhtiö altistuu translaatoriskille, kun tytäryhtiöiden oma pääoma, liikearvo tai käyvän arvon oikaisu on jonkin muun valuutan kuin emoyhtiön toimintavaluutan määräinen. Yhtiön altistuminen translaatoriskille ei ole merkittävää. Yhtiö ei ole suojautunut translaatoriskiltä.

Korkoriski

Enersense altistuu toiminnassaan korkoriskille voimassa olevien rahoitussopimusten muuttuvien korkojen sekä rahoituksen saatavuuden kautta. Muutokset makrotaloudellisessa ympäristössä tai rahoitusmarkkinoiden yleisessä tilanteessa voivat vaikuttaa negatiivisesti rahoituksen saatavuuteen, hintaan ja muihin ehtoihin. Korkotason nousulla voisi olla olennainen suora vaikutus saatavilla olevan rahoituksen kustannuksiin ja yhtiön olemassa oleviin rahoitussopimusten kustannuksiin. Enersense ei ole suojautunut korkoriskiltä, koska riskin ei katsota olevan merkittävä nykyisellä korkotasolla.

Enersensellä oli vaihtuvakorkoisia rahalaitoslainoja vuoden 2021 lopussa 11,6 (12,6) miljoonaa euroa. Kiinteäkorkoisen rahoituksen määrä on ollut vähäinen. Korkoherkyys tilikauden 2021 tulokseen verojen jälkeen olisi ollut 58,0 (63,0) tuhatta euroa, olettaen että korkotaso nousee 0,5 % kaikkien muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Enersense ei ole esittänyt laskun vaikutusta Euribor-korkojen ollessa negatiivisia.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat arvostusryhmittäin

	31.12.2021			31.12.2020	
	Liite-tieto	Jaksotettuun hankintamenoon	Käypään arvoon tulos-vaikutteisesti	Jaksotettuun hankintamenoon	Käypään arvoon tulos-vaikutteisesti
Rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset varat					
Lainasaamiset	14	150	—	150	—
Pantattu tili	16	875	—	600	—
Muut saamiset		1 500			
Myyntisaamiset	16	552	—	62	—
Pitkäaikaiset varat yhteensä		3 077	—	812	—
Lyhytaikaiset varat					
Myyntisaamiset	16	18 064	—	19 631	—
Factoroidut myyntisaamiset - rahoituslainojen vakuudeksi pantatut	16	—	—	2 230	—
Factoroidut myyntisaamiset - taseesta pois kirjattavat	16	—	—	1 539	2 322
Muut rahoitusvarat	16	4 076	—	1 539	—
Rahavarat	17	29 166	—	17 694	—
Lyhytaikaiset varat yhteensä		51 306	—	41 094	—
Varat yhteensä		54 383	—	41 906	2 322
Rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset velat					
Lainat	21	10 095	—	9 233	—
Ostovelat	23	5	—	6	—
Pitkäaikaiset velat yhteensä		10 099	—	9 239	—
Lyhytaikaiset velat					
Lainat	21	3 072	—	17 697	—
Ostovelat ja muut velat	23	21 813	—	18 964	—
Lyhytaikaiset velat yhteensä		24 885	—	36 661	—
Yhteensä		34 984	—	45 900	—

Rahoitukseen liittyvien velkojen täsmäytyslaskelma

	Lainat	Vuokrasopimusvelat	Yhteensä
Velat 1.1.2020	3 778	2 065	5 843
Liiketoimintojen yhdistämiset	16 911	7 676	24 587
Rahoituksen rahavirrat			
Lainojen nostot	1 539	—	1 539
Lainojen takaisinmaksut	-4 288	-2 112	-6 400
Hankinnat - vuokrasopimukset	—	1 361	1 361
Velat 31.12.2020	17 940	8 990	26 930
Liiketoimintojen yhdistämiset	3 160	752	3 912
Rahoituksen rahavirrat			
Lainojen nostot	14 964	—	14 964
Lainojen takaisinmaksut	-22 898	-4 485	-27 383
Hankinnat - vuokrasopimukset	—	11 994	11 994
Velat 31.12.2021	13 166	17 251	30 418

Pääoman hallinta

Enersensen pääoman hallinnan tarkoituksena on varmistaa osakkeen omistajien sijoittamalle pääomalle korkea tuotto sekä tukea yhtiön liiketoimintaa optimaalisen pääomarakenteen avulla. Enersensen johto ja hallitus seuraavat konsernin vakavaraisuutta ja nettovelkaantumistasetta kuukausittain. Enersense vaikuttaa pääomarakenteeseensa keräämällä oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta sekä ohjaamalla investointeja ja liiketoimintaan sitoutuvaa käyttöpääomaa.

Enersensen lainoihin liittyy kovenanttiehtoja yhtiön vakavaraisuudesta sekä velanhoitokyvystä. Kovenantit lasketaan IFRS-tilinpäätöskäytännön mukaisista luvuista ja ne raportoidaan rahoittajille neljännesvuosittain.

Kovenantit ovat yhdenmukaiset johdon seuraamien tunnuslukujen kanssa.

Enersense täytti vakavaraisuuteen ja velanhoitokykyyn liittyvät kovenanttiehdot 31.12.2021 ja on vahvistanut kovenanttien arvot rahoittajille. Enersense arvioi täyttävänsä rahoitussopimuksensa kovenanttiehdot myös tilikauden 2022 aikana kaikkina mittausajankohtina.

Kovenantit

	Kovenanttiarvo 31.12.2021	31.12.2021	Kovenanttiarvo 31.12.2020	31.12.2020
Rahoitussopimusten kovenantit				
Omavaraisuusaste	>29,0 %	33,9 %	>35,0%	14,5 %
Korolliset velat *) / käyttökate	<3,5	1,8	<2,5	2,5

*) Korollisissa veloissa ei huomioida factoring-velkoja

21. LAINAT

EUR tuhatta	31.12.2021 Kirjanpitoarvo	31.12.2020 Kirjanpitoarvo
Pitkäaikaiset lainat		
Lainat	9 189	—
Osamaksuvelat	906	3 717
Vuokrasopimusvelat	12 825	5 517
Pitkäaikaiset lainat yhteensä	22 919	9 233
Lyhytaikaiset lainat		
Pankkilainat	2 400	11 000
Osamaksuvelat	671	1 663
Vuokrasopimusvelat	4 427	3 473
Factoringvelat	1	1 561
Lyhytaikaiset lainat yhteensä	7 714	17 697
Yhteensä	30 418	26 930

Lyhytaikaisten pankkilainojen käypä arvo vastaa niiden kirjanpitoarvoa, koska ne ovat vaadittaessa maksettavia. Enersense on arvioinut, että myös muiden rahoitusvelkojen käypä arvo vastaa olennaisesti niiden kirjanpitoarvoa, koska velat ovat markkinaehtoisia ja diskonttauksen vaikutus on epäolennainen. Lainojen korkoprosentit ovat välillä 2,25–3,5 %. Pankkilainojen käyvän arvon hierarkiataso on 3, koska niiden käyvät arvot eivät perustu havainnoitavissa oleviin syöttötietoihin.

Hierarkian tasot ovat seuraavat:

Taso 1: Toimivilla markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevien rahoitusinstrumenttien (kuten julkisesti noteerattujen johdannaisten ja osakkeiden) käyvät arvot perustuvat raportointikauden lopun noteerattuihin markkinahintoihin ja luokitellaan tasolle 1.

Taso 2: Jos kaikki instrumentin käyvän arvon määrittämiseen tarvittavat merkittävät syöttötiedot ovat havainnoitavissa, mutta hinta ei kuitenkaan tule suoraan toimivilta markkinoilta, instrumentti luokitellaan tasolle 2.

Taso 3: Jos yksi tai useampi merkittävä syöttötieto ei perustu havainnoitavissa olevaan markkinatietoon, instrumentti luokitellaan tasolle 3.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Enersensen lainat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon kirjattaviin rahoitusvelkoihin. Lainat kirjataan alun perin käypään arvoon, josta on vähennetty transaktiomenot. Myöhemmin lainat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon. Saadun määrän (vähennettynä transaktiomenoilla) ja takaisinmaksettavan määrän välinen erotus merkitään tuloslaskelmaan efektiivisen koron menetelmällä laina-ajan kuluessa. Lainalmiiteistä maksettavat palkkiot kirjataan lainaan liittyvinä transaktiomenoina siltä osin kuin limiitin käyttäminen osaksi tai kokonaan on todennäköistä. Tällöin palkkio aktivoidaan taseeseen, kunnes laina nostetaan. Jos ei ole näyttöä siitä, että limiittiin kuuluvat lainat tullaan todennäköisesti nostamaan osaksi tai kokonaan, palkkio aktivoidaan maksuvalmiuspalveluista suoritettuna ennakkomaksuna ja jaksotetaan kyseisen limiitin voimassaoloajalle.

Lainat kirjataan pois taseesta, kun sopimuksen mukainen velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaoloaika on päättynyt. Kuoletetun tai toiselle osapuolelle siirretyn rahoitusvelan kirjanpitoarvon ja maksetun vastikkeen – joka sisältää siirretyt muut kuin käteiset varat tai vastattaviksi otetut velat – välinen erotus kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään rahoituserissä.

Lainat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta suorittaa niitä vähintään 12 kuukautta raportointikauden päättymisen jälkeen.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Enersense UAB:n osakkeiden ostovelvoitteesta kirjattu rahoitusvelka

Enersense UAB:n osakkuussopimuksen perusteella entinen yhtiön 100% omistaja joutuu myymään osakkeensa ja toisaalta on oikeutettu myymään osakkeensa Enersense Services Oyj:lle yhtiöstä lähtiessään. Yhtiöstä 75 % on Enersensen omistuksessa. Rahoitusvelan hinnoittelu perustuu keskimääräiseen EBIT:iin kerrottuna kuudella. Enersense UAB:n osakkuussopimuksen ostovelvoitteen vaikutuksesta kirjatus velan muutos 33 tuhatta euroa esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa 1.1.–31.12.2021. Velvoitteesta on kirjattu lyhytaikaista velkaa 294 tuhatta euroa taseeseen 31.12.2021.

Takuutyövaraukset sisältävät lähinnä projekteihin liittyviä varauksia. Pääosan varauksista arvioidaan realisoituvan seuraavan vuoden kuluessa.

Muut varaukset sisältävät muun muassa riita- ja oikeusprosesseihin liittyviä kuluja. Konserni varautuu näihin kustannuksiin, kun niiden määrä on arvioitavissa luotettavasti ja niiden toteutuminen on todennäköistä. Lisätietoja riita- ja oikeusprosesseista liitetiedossa 27. Ehdolliset velat ja varat sekä sitoumukset.

22. VARAUKSET

EUR tuhatta	Takuu-varaukset	Tappio-varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
2021				
1.1.	530	1 170	374	2 073
Liiketoimintojen yhdistämiset	—	—	—	—
Varausten lisäykset	209	516	561	1 286
Käytetyt varaukset	-2	—	—	-2
Käyttämättömien varausten peruutukset	-153	-1 071	-664	-1 888
Kurssierot	—	—	—	—
31.12.	584	615	271	1 470
Lyhytaikaiset	425	615	200	1 240
Pitkäaikaiset	159	—	71	231
Yhteensä	584	615	271	1 470

EUR tuhatta	Takuu-varaukset	Tappio-varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
2020				
1.1.	—	—	—	—
Liiketoimintojen yhdistämiset	1 534	1 039	424	2 997
Varausten lisäykset	237	1 056	—	1 293
Käytetyt varaukset	-341	-950	-51	-1 342
Käyttämättömien varausten peruutukset	-901	—	—	-901
Kurssierot	1	24	1	27
31.12.	530	1 170	374	2 073
Lyhytaikaiset	370	1 170	52	1 592
Pitkäaikaiset	159	—	322	481
Yhteensä	530	1 170	374	2 073

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Varaus kirjataan taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena voimassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää varojen siirtymistä pois konsernista ja velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Tulevista liiketoiminnan tappioista ei kirjata varauksia. Varaukset esitetään lyhytaikaisina, jos niihin liittyvien maksusuoritusten odotetaan toteutuvan 12 kuukauden kuluessa raportointikauden päättymisestä.

Muussa tapauksessa varaukset esitetään pitkäaikaisina. Varauksena kirjattava määrä on niiden menojen nykyarvo, joita veloitteen täyttämisen odotetaan raportointikauden lopussa edellyttävän johdon parhaan arvion mukaan.

Takuuvaraukset

Konserni myöntää asiakassopimuksissa takuuajkoja myydyille tuotteille. Takuuaika on yleensä 24 kuukautta. Takuuvarauksen määrä arvioidaan historiassa toteutuneiden takuukustannusten perusteella. Takuuvarauksen määrää arvioidaan projektikohtaisesti jokaisena raportointipäivänä.

Tappiovaraukset

Konserni kirjaa varauksen tappiollisista sopimuksista, kun sopimuksesta aiheutuvat arvioidut kokonaiskustannukset, mukaan lukien materiaali- ja työkustannukset sekä ulkopuoliset palvelut, ylittävät siitä saatavat kokonaistuotot. Todennäköinen tappio kirjataan kuluksi välittömästi, kun se todetaan. Varauksen määrä on sopimuksen mukaisen veloitteen täyttämiseksi tarvittavien menojen määrä tai sopimusveloitteiden täyttämisen laiminlyönnistä aiheutuva korvausten tai rangaistusseuraamusten määrä, sen mukaan kumpi niistä on pienempi. Tappiovarauksen määrää arvioidaan sopimuskohtaisesti jokaisena raportointipäivänä.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Varauksen määrän ja ajoituksen arviointi

Arvio aikaisemman tapahtuman taloudellisesta vaikutuksesta edellyttää konsernin johdon harkintaa, joka perustuu aiempiin samankaltaisiin tapahtumiin ja joissakin tapauksissa ulkopuolisen asiantuntijan lausuntoihin. Varauksia tarkastellaan säännöllisesti ja korjataan tarpeen mukaan vastaamaan tarkasteluhetken parasta arviota. Toteutuvat menot voivat poiketa arviosta.

23. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

EUR tuhatta	31.12.2021	31.12.2020
Pitkäaikaiset		
Ostovelat	5	6
Muut velat	2 746	7
Yhteensä	2 751	12
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	14 758	16 530
Saadut ennakot	7 203	3 607
Arvonlisäverovelka ^{*)}	11 355	13 012
Muut velat	815	2 434
Siirtovelat	26 563	30 534
Yhteensä	60 694	66 118
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Henkilöstökulujen jaksotukset	18 484	21 556
Jaksotetut alihankkija- ja muut kulut	7 869	8 613
Jaksotetut korkokulut	57	164
Muut siirtovelat	153	201
Yhteensä	26 563	30 534

^{*)} Ei sisällä koronaviruspandemiaan liitännäistä arvonlisäveron takaisinmaksuvelkaa, joka esitetään taseessa rivillä verohallinnon maksujärjestely.

Lyhytaikaiset muut velat sisältävät Enersense UAB:n määräysvallattomien omistajien osakkeiden ostovelvollisuuteen liittyvän 0,3 miljoonan euron rahoitusvelan. Tilinpäätöshetkellä paikallisen

lainsäädännön mukainen tilinpäätös ja veroilmoitus ovat vielä keskeneräisiä, joten arvio ostovelvollisuudesta on myös alustava.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Ostovelat ja muut erään sisältyvät rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoan arvostettaviin rahoitusvelkoihin. Ne kirjataan alun perin käypään arvoon, ja myöhemmin ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan efektiivisen koron menetelmällä. Ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvojen nähdään vastaavan niiden käypää arvoa niiden lyhyen maturiteetin johdosta. Velat ovat vakuudettomia ja ne maksetaan yleensä 30 päivän kuluessa niiden alkuperäisestä kirjaamisesta. Ostovelkojen ja muiden tähän taseerään sisältyvien rahoitusvelkojen kirjanpitoarvo on esitetty liitetiedossa 20. Rahoitusriskien ja pääoman hallinta.

Ostovelat ja muut velat luokitellaan lyhytaikaisiksi veloiksi, jos ne erääntyvät maksettaviksi 12 kuukauden kuluessa raportointikauden päättymisestä. Saadut ennakot ovat sopimuksiin perustuvia velkoja siihen asti, että konserni täyttää asiakkaalle luvatus suoritevelvoitteen.

24. KONSERNIRAKENNE

Konserniin kuuluvat tytäryhtiöt

Tytäryritys	Rekisteröintimaa	Konsernin omistusosuus 31.12.2021 (%)	Konsernin omistusosuus 31.12.2020 (%)
Enersense AS (Empower AS)	Viro	100 %	100 %
Empower Invest Oy	Suomi	100 %	100 %
Empower SIA ¹⁾	Latvia	59 %	49 %
Enersense AS	Norja	100 %	100 %
Enersense Engineering Oy	Suomi	100 %	100 %
Enersense GmbH	Saksa	100 %	100 %
Enersense HSE Oy ²⁾	Suomi	100 %	90,0 %
Enersense Hungary Kft.	Unkari	80 %	80 %
Enersense IN Oy (Empower IN Oy)	Suomi	100 %	100 %
Enersense Irmak Insaat Proje Yönetimi Sanayi ve Ticaret A.S. ^{*)}	Turkki	50 %	50 %
Enersense Ltd	UK	100 %	100 %
Enersense Offshore Constructions Oy (Pori Offshore Constructions Oy) ³⁾	Suomi	100 %	— %
Enersense Oy	Suomi	100 %	100 %
Enersense Painting Oy	Suomi	100 %	100 %
Enersense PN Oy (Empower PN Oy)	Suomi	100 %	100 %
Enersense SAS	Ranska	100 %	100 %
Enersense Services Oyj (Empower Oyj)	Suomi	100 %	100 %
Enersense Solutions Oy	Suomi	100 %	100 %
Enersense Technologies Oy ⁴⁾	Suomi	— %	100 %
Enersense TN Oy (Empower TN Oy)	Suomi	100 %	100 %
Enersense Works Oy	Suomi	100 %	100 %
Enersense UAB (Empower Fidelitas UAB)	Liettua	75 %	75 %
Liability Act Information Office Finland Oy ⁵⁾	Suomi	— %	100 %
Nordic Business Partners Oy ⁶⁾	Suomi	— %	100 %
Process Communication Finland Oy ⁷⁾	Suomi	— %	100 %
Värväämö Oy ⁸⁾	Suomi	— %	100 %

1) Empower SIA: vähemmistöosuuden hankinta 1.3.2021

2) Enersense HSE Oy:n vähemmistöosuuden hankinta 1.12.2021

3) Enersense Offshore Constructions Oy:n hankinta 4.10.2021

4) Enersense Tehcnologies Oy:n fuusio Enersense Solutions Oy:öön 30.4.2021

5) Liability Act Information Office Finland Oy:n fuusio Enersense Solutions Oy:öön 30.4.2021

6) Nordic Business Partners Oy:n fuusio Enersense Works Oy:öön 31.8.2021

7) Process Communication Finland Oy:n fuusio Enersense Solution Oy:öön 30.4.2021

8) Värväämö Oy:n myynti 30.6.2021

*) Enersense Irmak Insaat Proje Yönetimi Sanayi ve Ticaret A.S lopetuksen arvioidaan toteutuvan Q1/2022

Sivuliikkeet

Sivuliikkeet	Rekisteröintimaa
Empower PN filiaal Sweden ^{*)}	Ruotsi
Empower Tele filiaal Sweden ^{*)}	Ruotsi
Empower AS filiaal Latvia	Latvia
Enersense Engineering filiaal Italy ^{**)}	Italia
Enersense International filiaal Sweden	Ruotsi
Enersense Works filiaal Germany	Saksa

*) Empower PN filiaal Sweden ja Empower TN filiaal Sweden osalta lopetusprosessit on käynnistetty ja arvioidaan saatavan päätökseen H1/2022 aikana. Lopetuksista ei arvioida aiheutuvan konsernille kuluja vuodelle 2022.

***) Enersense Engineering filiaal Italy on perustettu 9/2021.

Laadintaperiaate

Tytäryritykset

Tytäryrityksiä ovat yritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Konsernilla on määräysvalta yrityksessä silloin, kun se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa sen toiminnan ohjaamiseen. Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen kokonaisuudessaan siitä päivästä lukien, jona konserni saa niihin määräysvallan. Yhdistely lopetetaan, kun määräysvalta lakkaa. Konserniyritysten väliset liiketapahtumat, mukaan lukien sisäiset saamiset ja velat, tuotot ja kulut sekä realisoitumattomat voitot eliminoidaan. Realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtuma anna viitteitä luovutetun omaisuuserän arvonalentumisesta. Määräysvallattomien omistajien osuus tytäryritysten tuloksesta ja omasta pääomasta esitetään omana eräänään konsernin tuloslaskelmassa, laajassa tuloslaskelmassa, oman pääoman muutoksia osoittavassa laskelmassa ja taseessa.

Keskeiset harkintaan perustuvat ratkaisut

Konserniyhtiöiden luokittelu

Konsernin johto käyttää harkintaa arvioidessaan onko Enersensellä määräysvalta, yhteinen määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta yhtiöissä, joissa sillä on alle 100 % omistus. Empower SIA on voimansiirtoverkkojen ja sähköasemien sekä tuulivoimapuistojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon erikoistunut latvialainen yhtiö, josta Enersense omisti 49 %. Huolimatta Enersensen omistusosuudesta Empower SIA käsiteltiin IFRS:n mukaan tytäryhtiönä, koska Enersensellä oli osto-optio, jonka se voi toteuttaa minä tahansa ajankohta ja näin saada itselleen määräysvallan yhtiöstä. Osto-option käytöllä ei ole esimerkiksi taloudellisia rajoitteita. Empower SIasta ostettiin 10 % lisäosuus 1.3.2021. Empower 4Wind OÜ:n käsittelystä on kerrottu liitetiedossa 14. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset.

25. MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUDET JA LIIKETOIMET MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN KANSSA

Määräysvallattomien omistajien osuudet

EUR tuhatta	2021	2020
1.1.	1 768	-314
Liiketoimintojen yhdistämiset	—	1 369
Hankinnat	-235	373
Muut muutokset	-142	—
Osuus tilikauden voitosta (tappiosta)	-328	340
31.12.	1 064	1 768

Empower SIA on voimansiirtoverkkojen ja sähköasemien sekä tuulivoimapuistojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon erikoistunut yhtiö. Yhtiön liikevaihto vuonna 2021 oli noin 12,4 (2020: 14,2) miljoonaa euroa ja tilikauden tulos vuonna 2021 noin -0,8 (2020: 0,5) miljoonaa euroa. Empower SIA työllistää noin 210 henkilöä. Toteutetulla kaupalla Enersense Services Oyj hankki yhteensä kymmenen Empower SIA:n osaketta ja kasvatti siten omistuksensa 49 %:sta 59 %:iin yhtiön osakekannasta. Osakkeiden kauppahinta oli 0,4 miljoonaa. Kauppahinta on maksettu käteisellä. Kaupassa myyjinä ovat Empower SIA:n toimivaan johtoon kuuluvat kaksi yksityishenkilöä, jotka jatkavat yhtiön palveluksessa ja Empower SIA:n vähemmistöomistajina 41 %:n omistusosuudella. Lisäosuuden hankinta on kirjattu oman pääoman transaktiona.

Enersense International Oyj:n tytäryhtiö Enersense Engineering Oy hankki 1.11.2021 toteutetulla kaupalla omistukseensa 10 %:n vähemmistöosuuden tytäryhtiöstä Enersense HSE Oy:stä, jolloin emoyhtiön omistusosuus nousi 100 %:iin.

Alla on esitetty yhteenveto hankintojen vaikutuksista Enersense International Oyj:n omistajille kuuluvaan omaan pääomaan.

Liiketoimet määräysvallattomien omistajien kanssa

EUR tuhatta	2021	2020
Hankitun määräysvallattomien omistajien osuuden kirjanpitoarvo	240	-428
Määräysvallattomille omistajille maksettu vastike	-306	—
Määrä, jolla maksettu vastike ylittää omaan pääoman sisältyneen määräysvallattomien omistajien osuuden	-66	-428

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Määräysvallattomien omistajien kanssa toteutuneita liiketoimia, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään liiketoimina omistajien kanssa. Määräysvallattomilta omistajilta ostettujen osakkeiden vastikkeen ja tytäryrityksen nettovarallisuudesta hankitun osuuden kirjanpitoarvon välinen erotus kirjataan omaan pääomaan. Vastaavasti, määräysvallattomille omistajille myydyin osuuden luovutusvoitto tai -tappio kirjataan suoraan omaan pääomaan.

26. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Enersensen lähipiiriin kuuluu osakkuusyrietykset, yhteisyrittys, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä osakkeenomistajat, joilla on huomattava vaikutusvalta yhtiössä. Lähipiiriin kuuluu myös näiden henkilöiden läheiset perheenjäsenet, ja yhteisöt, joissa näillä henkilöillä on joko määräysvalta tai yhteinen määräysvalta.

Toimitusjohtajalle ja muulle johtoryhmälle maksetut palkat, palkkiot ja etuudet

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Johtoryhmä (toimitusjohtajaa lukuun ottamatta)	-1 485	-1 052
Toimitusjohtaja	-322	-300
Yhteensä	-1 808	-1 352

Hallituksen jäsenten palkkiot

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Ahonen Sampo	—	-3
Eskola Jaakko	-28	—
Helander Sari	-26	-8
Jokinen Päivi	-24	-8
Kankaala Markku	-20	-18
Michelin Aaron	—	-6
Plit Herkko	-27	-14
Rötsä Kalervo	-5	-17
Schrey Asko	—	-3
Sormunen Sirpa-Helena	-25	—
Starck Ilkka	—	-3
Suokas Petri	-29	-14
Yhteensä	-183	-92

Hallituksen ja ylimmän johdon muut etuudet

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Lakisääteiset eläkkeet	-265	-198
Lisäeläkkeet	—	—
Osakeperusteiset etuudet	-55	—
Yhteensä	-320	-198

Tapahtumat johdon kanssa

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Tavaroiden ja palvelujen myynti	-23	—
Tavaroiden ja palvelujen ostot	-258	-365
Yhteensä	-282	-365

Avoimet saldot johdon kanssa

EUR tuhatta	1-12/2021	1-12/2020
Ostovelat ja muut velat	—	-14

Enersense International Oyj:n lähipiiriin kuuluvat yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä osakkeenomistajat, joilla on huomattava vaikutusvalta yhtiössä. Lähipiiriin kuuluu myös näiden henkilöiden läheiset perheenjäsenet, ja yhteisöt, joissa näillä henkilöillä on joko määräysvalta tai yhteinen määräysvalta. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat yhtiön konserniyritykset, osakkuusyritykset ja yhteisyritykset. Avoimet saldot ja liiketoimet osakkuusyrityksien ja yhteisyrityksen kanssa on esitetty liitetiedossa 14. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävät sijoitukset.

Enersense International Oyj:llä oli tilikaudella johdon konsulttipalveluja koskeva sopimus konsernin lähipiiriin kuuluvan henkilön määräysvallassa olevan yrityksen kanssa. Sopimus päättyi 28.2.2021. Sopimukseen liittyvien lähipiirin liiketoimien arvo tilikaudella oli 10,0 tuhatta euroa.

Lisäksi Enersense International Oyj:n entinen talousjohtaja Risto Takkala toimi CFO-toimissaan konsulttisopimuksen perusteella. Sopimuksen mukaan Takkala käytti 100 prosenttia työajasta tehtäviinsä konsernin talousjohtajana kiinteää kuukausittaista palkkiota vastaan. Sopimus oli solmittu Enersense Oy:n ja Takkalan omistaman yhtiön kanssa ja se oli voimassa 30.11.2021 asti. Sopimukseen liittyvien lähipiirin liiketoimien arvo tilikaudella oli 245,0 tuhatta euroa.

Edelleen Enersense International Oyj:n virolaisella konserniyhtiöllä Empower AS:llä on vähämerkityksellinen ajoneuvon vuokrasopimus yhtiön lähipiiriin kuuluvan henkilön määräysvallassa olevan yrityksen kanssa. Sopimukseen liittyvien liiketoimien arvo tilikaudella oli 37,0 tuhatta euroa.

Enersense International Oyj tiedotti 8.12.2021 allekirjoittaneensa sopimuksen 13–18 miljoonan euron oman pääoman ehtoisesta sijoituksesta P2X Solutions Oy:öön ("P2X"). Sijoitus toteutui 14.2.2022 ja Enersensen sijoituksen määräksi tarkentui noin 13 miljoonaa euroa. Enersensen hallituksen jäsen Herkko Plit on ennen järjestelyä yksi P2X:n suurimmista osakkeenomistajista määräysvaltayhtiönsä kautta ja käyttää P2X:ssä yhteistä määräysvaltaa. Sijoituksen toteutuksen yhteydessä Enersense merkitsi P2X:n uusia osakkeita siten, että sen omistusosuus P2X:stä on mahdollisten optioiden jälkeen noin 16,3 %. Sijoituksen yhteydessä yhtiö ja P2X ovat sopineet lisäksi kumppanuusjärjestelystä, jossa yhtiöllä on tietyin sijoitussopimuksen mukaisten, muun muassa hinnoitteluun ja laatuun liittyvien, edellytysten täytyessä ensisijaisen kumppanin asema P2X:n Harjavaltaan rakennettavan Suomen ensimmäisen vihreän vedyn tuotantolaitoksen rakennusvaiheen töissä sekä laitoksen valmistuttua sen kunnossapidon ja operoinnin tehtävissä. Yhteistyön arvon arvioidaan olevan noin 7–8 miljoonaa euroa ja se jakautuu pääosin vuosille 2022–2024 jatkuen kunnossapidon ja operoinnin osalta. Ensisijainen kumppanuus koskee mainittujen edellytysten täytyessä myös P2X:n mahdollisia muita tulevia hankkeita, joiden osalta sopimus kumppanuudesta on solmittu kolmeksi vuodeksi. Osapuolet neuvottelevat yhteistyön tarkemmista ehdoista ja toteutuksesta kevään 2022 aikana.

27. EHDOLLISET VELAT JA VARAT SEKÄ SITOUKUKSET

Vastuositoumukset

EUR tuhatta	1–12/2021	1–12/2020
Annetut vakuudet		
Yrityskiinnitykset	584 800	606 000
Kiinteistökiinnitykset	7 200	3 600
Urakka- ja toimitustakaukset	35 354	12 651
Pankkitakaukset	185	2 038
Muut takaukset	20	95
Annetut pantit		
Omasta puolesta	61 782	100 079

Enersense on pantannut tytäryhtiöidensä osakkeet lainojensa vakuudeksi. Urakka-, toimitus- ja pankkitakaukset ovat pääasiallisesti Enersensen asiakkailleen toimittamia takauksia projektien vakuudeksi.

Muut taseen ulkopuoliset vastuut

Enersensellä on osakkuusyhtiö Yrittäjien Voima Oy:lle muu taseen ulkopuolinen vastuu 721 tuhatta euroa.

Oikeudelliset riita-asiat

Konserniyrityksillä on kesken olevia oikeudellisia riita-asioita ja erimielisyyksiä, joista osa on vireillä yleisissä tai hallinnollisissa tuomioistuimissa Suomessa tai ulkomailla. Riita-asiat liittyvät tyypillisesti Enersenseen kohdistettuihin vaatimuksiin koskien väitettyjä virheellisiä suorituksia, viivästyksiä tai asiakkaille aiheutuneita vahinkoja erityisesti projektitoiminnassa tai vastaavasti Enersensen toimittajiinsa tai asiakkaisiinsa kohdistamiin vaatimuksiin. Osa erimielisyyksistä ja vaatimuksista liittyy Enersensen toteuttamiin yrityskauppoihin ja niiden yhteydessä annettuihin korvausittoumuksiin tai työsuhteisiin liittyviin vaateisiin. Enersense on saanut työntekijäliitoilta selvityspyynnön koskien Empower-alakonsernin vuoden 2020 tulospalkkio-ohjelmaa, jonka osalta Enersensen hallitus on käyttänyt tulospalkkio-ohjelman ehtoihin sisältyvää harkintavaltaa ja päättänyt kyseisten palkkioiden maksamatta jättämisestä. Enersense on vastannut selvityspyynnöön ja käsittelee asiaa yhteistyössä työntekijäliittojen kanssa.

Vaateiden, erimielisyyksien ja oikeusprosessien lopputulemaa on vaikea arvioida. Alaskirjauksia ja varauksia tehdään soveltuvien kirjanpitosäännösten mukaisesti. Niiltä osin kuin Enersense pitää epätodennäköisenä, että riita-asia tai oikeudenkäynti johtaa taloudellisten voimavarojen menettämiseen, Enersense ei ole kirjannut varausta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto teki Enersense International Oyj:n tytäryhtiössä Enersense IN Oy:ssä (ent. Empower IN Oy) vuonna 2013 tarkastuksen koskien Enersense IN Oy:n mahdollista osuutta edellisellä vuosikymmenellä kilpailulain vastaiseen toimintaan Suomessa voimajohtorakentamis- ja suunnitteluliiketoiminnassa. Tarkastus oli käynnistetty Enersense IN Oy:n toimesta sen tietoon saatettujen väitteiden vuoksi ja siten Enersense-konserniin kuuluvat yhtiöt, mukaan lukien Enersense IN Oy, vapautettiin mahdollisesta seuraamusmaksusta. Markkinaoikeus hylkäsi 30.3.2016 antamallaan päätöksellä kilpailu- ja kuluttajaviraston asiassa antaman seuraamusmaksuesityksen vanhentuneena. Viranomaisen valittiin asiasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka pyysi tietyistä vanhentumiseen ja rikkomisajanjakson keston määrittämiseen liittyvistä kysymyksistä Euroopan Unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun. Euroopan Unionin tuomioistuin antoi 14.1.2021 ratkaisun, jonka mukaan väitetyn kartellin kilpailua rajoittavat vaikutukset lakkaavat viimeistään silloin, kun hankintasopimuksen olennaiset piirteet ja urakasta maksettava kokonaishinta on määritetty lopullisesti jättäen ajankohtien tarkistamisen korkeimman hallinto-oikeuden tehtäväksi. Korkein hallinto-oikeus antoi 20.8.2021 päätöksen, jossa se piti markkinaoikeuden päätöksen voimassa ja katsoi siten, että seuraamusmaksuesitys tuli hylätä vanhentuneena. Enersense pitää epätodennäköisenä, että asiasta aiheutuisi sille vahingonkorvausvaateita.

Tilinpäätöksen laadintaperiaate

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida luotettavasti määritellä. Ehdollinen velka esitetään tilinpäätöksen liitetietona.

28. SOVELLETTAVAT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT 31.12.2021

Koronapandemiaan liittyvät vuokrahelpotukset 30.6.2021 jälkeen — Muutokset IFRS 16:een *Vuokrasopimukset* (sovellettava 1.4.2021 alkaen tilikausiin, jotka alkavat viimeistään 1.1.2021 tai sen jälkeen)

Muutos sallii vuokralle ottajien jättää kirjaamatta vuokrahelpotukset vuokrasopimusten muutoksina, mikäli helpotukset ovat koronapandemian suora seuraus ja ne täyttävät tietyt ehdot.

Viitekorkouudistus – Vaihe 2 – Muutokset IFRS 9:ään *Rahoitusinstrumentit*, IAS 39:ään *Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen*, IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot*, IFRS 4:ään *Vakuutus sopimukset* ja IFRS 16:een *Vuokrasopimukset* (sovellettava 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset antavat ohjeita viitekorkouudistuksen jälkeiselle ajalle sopimuksen mukaisten rahavirtojen sekä suojaussuhteissa tapahtuneiden muutosten osalta, kun muutokset johtuvat nimenomaan viitekorkojen vertailuarvoasetuksen voimaantulosta (IBOR-reformin aiheuttamat muutokset). Muutoksilla ohjataan yhtiöitä esittämään hyödyllistä tietoa uudistuksen voimaantulon aiheuttamista vaikutuksista tilinpäätöksiin.

Standardimuutoksilla ei arvioida olevan vaikutuksia Enersensen konsernitilinpäätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettavat uudet ja muutetut standardit

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2021 mennessä.

Costs of Fulfilling a Contract – Muutokset IAS 37:ään *Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat* (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutoksilla selvennetään, että kun tappiollista sopimusta koskeva varaus kirjataan väistämättä aiheutuvien menojen perusteella, näihin menoihin sisällytetään välittömien lisämenojen lisäksi myös kohdistettu osuus muista välittömistä menoista.

Kansainvälisiin tilinpäätösstandardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset 2018–2020 (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Vuosittaiset parannukset -menettelyn (Annual Improvements) kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutoksilla on selvennetty seuraavia standardeja:

- IFRS 1 *Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto* – Subsidiary as a first-time adopter: Muutos yksinkertaistaa IFRS 1:n soveltamista tytäryrityksessä, josta tulee ensisiirtyjä myöhemmin kuin emoyrityksestä. Tytäryritys voi päättää arvostaa kertyneet muuntoerot samaan määrään kuin konsernitilinpäätöksessä.
- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* – Fees in the '10 per cent' test for derecognition of financial liabilities: Muutoksella selvennetään taseesta poiskirjaamisen 10 %:n testiä palkkioiden osalta siten, että määritettäessä maksettuja palkkioita vähennettyinä saaduilla palkkioilla, lainanottaja sisällyttää vain lainanottajan ja -antajan väliset maksetut tai saadut palkkiot, ml. lainanottajan tai -saajan muiden puolesta maksamat tai saamat palkkiot.
- IFRS 16 *Vuokrasopimukset* – Lease incentives – esimerkki 13: Muutoksella poistetaan esimerkistä vuokralle antajan suorittamat vuokratilojen remontointiin liittyvät maksut, sillä esimerkki oli epäselvä siltä osin, miksi kyseiset maksut eivät ole kannustin.
- IAS 41 *Maatalous* – Taxation in fair value measurements: Muutoksella poistetaan IAS 41:n vaatimus, jonka mukaan yritys ei ota huomioon verotuksesta johtuvia rahavirtoja, kun käypää arvoa määritetään, siten yhtenäistään käyvän arvon määrittämiseen liittyvät vaatimukset IAS 41:ssä IFRS 13:n *Käyvän arvon määrittäminen* kanssa. Rahavirtoja ja diskonttaus korkoja koskevien oletusten tulisi olla keskenään yhdenmukaisia, kun käyvän arvon määrittämiseen käytetään nykyaikaisen menetelmää, eli molemmissa käytetään joko ennen veroja tai verojen jälkeen määritettyä diskonttauskorkoa ja määritettyjä rahavirtoja.

Property, Plant and Equipment – Proceeds before Intended Use – Muutokset IAS 16:een *Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet* (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutosten mukaan keskeneräisen aineellisen hyödykkeen käytöstä syntyneiden tuotteiden myyntituotot ja niihin liittyvät valmistusmenot tulee kirjata tulosvaikutteisesti.

Käsitteellistä viitekehystä koskeva viittaus – Muutokset IFRS 3:een *Liiketoimintojen yhdistäminen* (sovellettava 1.1.2022 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Muutokset päivittävät IFRS 3:ssa olevan viittauksen ja sisältävät viittauksen päivittämiseen liittyviä täsmennyksiä.

IFRS 17 *Vakuutus sopimukset* (voimaan 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aiempi käyttöönotto sallittua yhteisöille, jotka soveltavat myös IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* - ja IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista* -standardeja)

Uusi standardi koskee vakuutus sopimuksia ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja ymmärtämään paremmin vakuuttajien altistumista riskeille sekä niiden kannattavuutta ja taloudellista asemaa. Tämä standardi korvaa IFRS 4 -standardin.

Classification of Liabilities as Current or Non-current – Muutokset IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen*^{*)} (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisempi soveltaminen on sallittua)

Muutosten tavoitteena on yhdenmukaistaa soveltamiskäytäntöä sekä selventää vaatimuksia velkojen luokittelukseksi lyhyt- tai pitkäaikaisiksi.

Disclosure of Accounting Policies – Muutokset IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* ja IFRS Practice Statement 2 *Making Materiality Judgements*^{*)} (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisempi soveltaminen on sallittua)

Muutokset selventävät olennaisuuden periaatteen soveltamista laatimisperiaatteista annettaviin liitetietoihin.

Definition of Accounting Estimates – Muutokset IAS 8:aan *Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet*^{*)} (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisempi soveltaminen on sallittua)

Muutokset selventävät, kuinka yhtiöiden tulisi erottaa laatimisperiaatteiden muutokset kirjanpidollisten arvioiden muutoksista, ja keskittyvät kirjanpidollisen arvion määritelmään ja sen selventämiseen.

Deferred Tax related to Assets and Liabilities arising from a Single Transaction – Muutokset IAS 12:aan *Tuloverot*^{*)} (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset kaventavat alkuperäistä kirjaamista koskevaa poikkeussääntöä ja selventävät, ettei poikkeussääntö sovellu yksittäisiin tapahtumiin, kuten vuokrasopimukset ja purkuveloitteet, joista syntyy yhtä suuret ja vastakkaiset väliaikaiset erot.

Comparative Information – Muutokset IFRS 17 *Vakuutus sopimukset: IFRS 17 ja IFRS 9 alkuperäinen soveltaminen*^{*)} (Sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, aikaisempi soveltaminen on sallittua)

Muutoksella vähennetään vertailutietojen ristiriitoja, jotka aiheutuvat IFRS 9:n ja IFRS 17:n erilaisista siirtymävaatimuksista.

Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture – Muutokset IFRS 10:een *Konsernitilinpäätös* ja IAS 28 *Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin*^{*)} (vapaaehtoinen soveltaminen on sallittua, voimaantulo lykätty toistaiseksi)

Muutokset poistavat ristiriidan nykyisen konsolidointiin ja pääomaosuusmenetelmään liittyvien ohjeistusten välillä ja edellyttävät täysimääräisen voiton kirjaamista, kun siirretyt varat täyttävät IFRS 3 *Liiketoimintojen yhdistäminen* -standardin mukaisen liiketoiminnan määritelmän.

Tulevilla standardimuutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Enersensen konsernitilinpäätökseen.

29. TILINPÄÄTÖKSEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Enersense hankki maatuulivoimahankkeiden kehitysyhtiö Megatuuli Oy:n 1.2.2022. Enersensen hallitus päätti osakekauppaan liittyen yhteensä 2 598 331 uuden Enersensen osakkeen suunnatusta osakeannista Megatuulen myyjille ja tämä toteutettiin 1.2.2022. Megatuuli Oy tullaan raportoimaan osana Power liiketoiminta-aluetta. Enersense tarjoaa jatkossakin tuulivoiman suunnittelu- ja rakentamispalveluita kumppaneilleen, mutta arvoketjulaajentumisen jälkeen ryhdytään Megatuulen yhteistyökumppaneiden kanssa myös kehittämään tuulipuistoja ja tulevaisuudessa tavoitteena on myös rakennuttaa sekä jädä omistamaan puistoja ja tuottamaan päästötöntä energiaa.

Megatuulen yhtiöjärjestys muutettiin uuden äänivallattoman osakesarjan luomiseksi. Osakekaupan myyjät jäivät osakekaupan toteutuksen jälkeen vähemmistöomistajina omistamaan Megatuulen uuden äänivallattoman osakesarjan osakkeet, jotka ovat Enersensen ja vähemmistöomistajien välillä solmitus osakassopimuksen mukaisesti oikeutettuja osinkoihin tiettyjen Megatuulen ja sen yhteistyökumppaneiden kehitteillä olevista tuulipuistoista saamien tuottojen perusteella. Vähemmistöomistajilla ei ole muuta oikeutta varojenjakoan Megatuulesta tai, tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta, muita Megatuuleen liittyviä oikeuksia. Vähemmistöomistajien osakeomistus Megatuulessa lakkaa, kun Megatuuli on suorittanut heille sovittujen kehitteillä olevien tuulipuistojen tuottoihin perustuvat osingot.

Osakekaupan kauppahinta 18,5 miljoonaa euroa maksettiin Enersensen uusilla liikkeellelasketuilla osakkeilla. Uusien osakkeiden yhteenlaskettu merkintähinta kirjattiin kokonaisuudessaan Enersensen sijoitetun vapaan pääoman rahastoon, eikä Enersensen osakepääomaan tullut muutoksia. Uusien osakkeiden ja merkinnän jälkeen Enersensen osakkeiden kokonaismäärä on 15 996 060 ja uusien osakkeiden määrä vastaa noin 16,24 prosenttia Enersensen osakekannasta uusien osakkeiden rekisteröinnin jälkeen. Kauppa toteutui 1.2.2022, hankintamenolaskelmat ovat vielä alkuvaiheessa. Tilinpäätöksentekohetkellä Enersense arvioi, että pääosa maksetusta 18,5 miljoonan euron kauppahinnassa tullaan taseessa kirjaamaan liikearvoksi tai liikearvon kaltaiseksi eräksi. Yhtiön muiden tase-erien arvo on Enersensen alustavan arvion mukaan kauppasummaan nähden vähäinen, ollen yksittäisiä satoja tuhansia euroa lisäksi yhtiön nettokäyttöpääoma kaupantekohetkellä oli kauppasummaan nähden vähäinen olleen muutamia kymmeniä tuhansia euroja.

Enersense teki 14.2.2022 13,0 miljoonan euron oman pääoman ehtoisen sijoituksen vihreän vedyn tuottajayhtiöön P2X Solutions oy:nöön, jonka perusteella omistusosuus P2X:stä on 16,3 prosenttia. Sijoitus maksetaan käteisellä kolmessa erässä lokakuuhun 2022 mennessä ja rahoitetaan Enersensen kassavaroilla. Sijoituksen yhteydessä Enersense ja P2X sopivat kumppanuusjärjestelystä, jossa Enersensellä on tiettyjen sijoitussopimuksen mukaisten, muun muassa hinnoitteluun ja laatuun liittyvien edellytysten täytyessä ensisijaisen kumppanin asema P2X:n Harjavaltaan rakennettavan Suomen ensimmäisen vihreän vedyn tuotantolaitoksen rakennusvaiheen töissä sekä laitoksen valmistuttua sen kunnossapidon ja operoinnin tehtävissä. Toimintansa alkuvaiheessa olevan P2X:n ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2021, eikä yhtiöstä täten ole käytettävissä liikevaihto- ja tasetietoja. P2X:n vuoden 2021 liiketoiminta on vähäistä. Sijoitus- ja yhteistyöjärjestely muodosti Enersenselle lähipiiriliiketoimen, sillä Enersensen hallituksen jäsen Herkko Plit oli ennen järjestelyä yksi P2X:n suurimmista osakkeenomistajista määräysvalta-yhtiönsä 4HP Solutions Oy:n kautta ja käyttää P2X:ssä yhteistä määräysvaltaa.

Osakkuusyhtiö Yrittäjien Voima Oy:öön tehty 0,5 miljoonan euron sijoitus sisältää epävarmuutta. Sijoitusta tarkastellaan tilikauden 2022 ensimmäisellä kvartaalilla ja tehdään tarvittaessa alaskirjaus. Omistus liittyy epäsuorasti Fennovoima-hankkeeseen ja projektiriski on todettu merkittäväksi.

Emoyhtiön tilinpäätös, FAS

EMOYHTIÖ – TULOSLASKELMA

EUR	1–12/2021	1–12/2020
Liikevaihto	38 447 181	35 622 463
Liiketoiminnan muut tuotot	241 795	492 032
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 901 879	-162 158
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-4 783	-32 470
Ulkopuoliset palvelut	-11 013 374	-10 252 314
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-12 920 035	-10 446 942
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-15 329 457	-15 787 097
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 516 697	-2 445 740
Muut henkilösivukulut	-698 705	-549 992
Henkilöstökulut yhteensä	-18 544 859	-18 782 829
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 072	-13 261
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-12 072	-13 261
Liiketoiminnan muut kulut	-5 273 997	-3 911 680
Liikevoitto (-tappio)	1 938 013	2 959 783
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	769 120	136 114
Muilta	36 363	64 386
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-48 995	-15 824
Muille	-5 117 186	-792 266
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-4 360 698	-607 591
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-2 422 685	2 352 192
Tilinpäätössiirrot		
Konserniavustukset, maksetut	—	-780 397
Tuloverot	-15 071	-125 608
Tilikauden voitto (tappio)	-2 437 756	1 446 187

EMOYHTIÖ – TASE

EUR	1–12/2021	1–12/2020
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	14 814	19 752
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	14 814	19 752
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	17 836	24 970
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	941 504	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	959 341	24 970
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	9 226 131	11 824 931
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	515 637	415 037
Sijoitukset yhteensä	9 741 768	12 239 968
Pysyvät vastaavat yhteensä	10 715 923	12 284 690
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet/tavarat	51 629	56 412
Vaihto-omaisuus yhteensä	51 629	56 412
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	—	30 037
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	28 235 904	5 932 801
Muut saamiset	2 375 000	600 000
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	30 610 904	6 562 838
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 150 835	6 530 155
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	6 047 932	2 150 137
Muut saamiset	576 409	98 474
Siirtosaamiset	914 983	579 476
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	11 690 159	9 358 242
Rahat ja pankkisaamiset	11 676 433	3 059 493
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	54 029 125	19 036 985
VASTAAVAA YHTEENSÄ	64 745 048	31 321 675
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	80 000	80 000
Vararahasto	312 642	312 642
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	47 326 876	14 560 210
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	1 665 017	1 909 086
Tilikauden tulos	-2 437 756	1 446 187
Oma pääoma yhteensä	46 946 779	18 308 125
Pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	150 000	—
Pakolliset varaukset yhteensä	150 000	—
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	8 400 000	—
Muut velat	—	419 491
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	8 400 000	419 491
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	2 798 981	1 560 815
Ostovelat	1 689 145	1 894 478
Velat saman konsernin yrityksille	2 102 197	4 457 097
Muut velat	346 565	2 111 999

Siirtovelat	2 311 380	2 569 670
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	9 248 268	12 594 059
Vieras pääoma yhteensä	17 798 268	13 013 550
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	64 745 048	31 321 675

EMOYHTIÖ – RAHOITUSLASKELMA

EUR	1–12/2021	1–12/2020
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-2 422 685	2 352 192
Oikaisut:		
Poistot ja arvonalentumiset	12 072	13 216
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot (+/-)	-14 225	—
Muut tuotot ja -kulut, joihin ei liity maksua (+/-)	150 000	—
Rahoitustuotot ja -kulut	4 360 698	607 591
Muut oikaisut	1 219 799	-235 413
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)	135 100	-2 120 404
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	4 783	32 470
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	-4 254 126	5 159 260
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista (-)	-2 272 378	-810 090
Saadut osingot liiketoiminnasta	—	—
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	-666	202 499
Maksetut verot	-137 718	—
Liiketoiminnan rahavirta	-3 219 345	5 201 367
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	—	—
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	—	235 414
Tytäryhtiöosakkeiden luovutustulot	500 000	—
Investoinnit osakkuusyrityksiin	-283 774	-69 680
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	-1 378 330	-1 002 444
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin/SVOP	—	-7 990 400
Maksetut vakuudet	-752 250	—
Myönnettyt lainat	-31 204 330	-733 701
Lainasaamisten takaisinmaksut	7 343 521	—
Saadut korot investoinneista	404 124	—
Saadut osingot investoinneista	20 100	—
Investointien rahavirta	-25 350 939	-9 560 812
Rahoituksen rahavirta		
Henkilöstöanti	972 759	—
Maksullinen osakeanti ja rahastojen lisäys	30 073 907	7 990 000
Listautumiskulut rahoituskuluista	-2 854 246	—
Pitkäaikaisten lainojen nostot	9 600 000	—
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-22 785	-601 342
Lyhytaikaisten lainojen nostot	2 400 000	—
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-2 202 013	-89 061
Maksetut konserniavustukset	-780 397	—
Rahoituksen rahavirta	37 187 224	7 299 597
Laskelman mukainen likvidien varojen muutos	8 616 940	2 940 152
Rahavarat tilikauden alussa 1.1.	3 059 493	119 341
Rahavarat tilikauden lopussa 31.12.	11 676 433	3 059 493
Taseen mukainen likvidien varojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	8 616 940	2 940 152

EMOYHTIÖ – TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Taseeseen merkittyjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Hankintameno on luettu hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty hyödykkeen käyttöönottovuodesta alkaen. Yhtiö on muuttanut tilikauden aikana poistosuunnitelmaa, koneiden ja kalustoryhmään kuuluvien laitteiden menojäännöspoistoprosentti 25 % muutettiin viiden vuoden tasapoistoksi. Muilta osin poistosuunnitelmaan ei ole tehty muutoksia.

Poistoajat

Muut aineettomat hyödykkeet viisi vuotta

Koneet ja kalusto viisi vuotta

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenot, joiden todennäköinen taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta, sekä pienhankinnat (alle 1000,0 euroa) on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi.

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen fifo-periaatteen mukaisesti hankintamenoonsa tai sitä alempaan jälleen hankintahintaan tai todennäköiseen myyntihintaan.

Vaihto-omaisuuteen kuuluvat rahoitusvälineet on arvostettu hankintamenoon.

Eläkesitoumukset

Yhtiön henkilöstön eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksella eläkevakuutusyhtiössä.

Myynnin tuloutusperiaatteet ja -menetelmät

Myynti tuloutetaan suoriteperusteisesti. Tilinpäätöshetkellä ei ollut kiinteähintaisia keskeneräisiä töitä. Tarvittaessa nämä jaksotetaan valmiusasteen mukaan.

Liikevaihto koostuu resurssien myynnistä.

Valuuttamääräiset erät

Yhtiön ulkomaanrahamääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi Euroopan keskuspankin vahvistamaan tilinpäätöspäivän kurssin mukaan.

Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuluna.

Verot

Tuloveroihin sisältyvät tilikauden tuloksen perusteella lasketut tuloverot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuunpannut tai palautetut verot. Laskennallisia veroja ei kirjata emoyhtiön tuloslaskelmaan tai taseeseen.

Rahoituslaskelman laatimisperiaatteet

Rahoituslaskelma on laadittu Kilan yleisohjeen (30.1.2007) mukaisena rahavirtalaskelmana epäsuoraa esittämistapaa noudattaen.

Sivuliike

Sivuliike on yhdistelty Enersense International Oyj:n kirjanpitoon ja keskinäiset erät on eliminoitu.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Liikevaihdon maantieteellinen jakautuminen kohdemaan mukaan

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Suomi	37 401 754	33 800 363
Muut maat	1 045 428	1 822 100
Liikevaihto yhteensä	38 447 181	35 622 463

Liiketoiminnan muut tuotot

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Ravintolapalveluiden tuottaminen	229 141	180 930
Käyttöomaisuus osakkeiden myyntivoitto	—	235 414
Muut liiketoiminnan tuotot	12 654	75 688
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	241 795	492 032

Liiketoiminnan muut kulut

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Listautumiseen ja IFRS raportointiin siirtymisen kulut	372 986	—
Strategiatyöhön liittyvät kulut	256 000	—
Hallinto- ja muut konsernipalveluveloitukset	2 547 602	2 952 860
Muut liiketoiminnan kulut	2 097 410	958 820
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	5 273 997	3 911 680

Tilintarkastajan palkkiot

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Tilintarkastus	228 471	20 000
Tilintarkastajan lausunnot	—	—
Veropalvelut	4 337	—
Muut palvelut	1 064 836	206 262
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	1 297 644	226 262

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	308	291

Johdon palkat ja palkkiot

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Hallituksen jäsenet	183 305	92 152
Toimitusjohtaja	322 453	300 429

Rahoitustuotot ja -kulut

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	769 120	136 114
Osakkuusyrityksiltä	—	—
Muilta	36 363	64 386
Korko- ja rahoitustuotot yhteensä	805 483	200 499
Korko- ja rahoituskulut		
Käyttöomaisuus osakkeiden myyntitappio	1 219 799	—
Listautumiskulut	2 854 246	—
Jälleenrahoituksen järjestelypalkkiot	373 877	—
Saman konsernin yrityksille	48 995	15 824
Osakkuusyrityksille	—	—
Muille	669 264	792 266
Korko- ja rahoituskulut yhteensä	5 166 181	808 090

Tilinpäätössiirrot

EUR	1-12/2021	1-12/2020
Annetut konserniavustukset	—	780 397
Tilinpäätössiirrot yhteensä	—	780 397

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvien vastaavien erittely

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

EUR	31.12.2021	30.12.2020
Hankintameno 1.1.	33 030	33 030
Lisäykset	—	—
Vähennykset	—	—
Siirrot erien välillä	—	—
Hankintameno 31.12.	33 030	33 030
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-13 278	-8 340
Tilikauden poisto	-4 938	-4 938
Arvonalennukset	—	—
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.	-18 216	-13 278
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 814	19 752

Aineelliset hyödykkeet

EUR	31.12.2021	30.12.2020
Hankintameno 1.1.	159 557	159 557
Lisäykset	—	—
Vähennykset	—	—
Siirrot erien välillä	—	—
Hankintameno 31.12.	159 557	159 557
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-134 587	-126 264
Tilikauden poisto	-7 133	-8 323
Arvonalennukset	—	—
Kertyneet poistot ja arvonal. 31.12.	-141 720	-134 587
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 837	24 970

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

EUR	31.12.2021	30.12.2020
Hankintameno 1.1.	—	—
Lisäykset	941 504	—
Vähennykset	—	—
Siirrot erien välillä	—	—
Kirjanpitoarvo 31.12.	941 504	—

Sijoitukset

EUR	Osuudet osakkuusyhtiöissä	Tytäryhtiö- osakkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	415 037	11 824 931	12 239 968
Lisäykset	100 600	703 024	803 624
Vähennykset	—	-3 301 824	-3 301 824
Siirrot erien välillä	—	—	—
Hankintameno 31.12.2021	515 637	9 226 131	9 741 768
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2021	—	—	—
Arvonalentumiset	—	—	—
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2021	—	—	—
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	515 637	9 226 131	9 741 768
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	415 037	11 824 931	12 239 968

PITKÄAIKAISET SAAMISET

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Lainasaamiset	19 650 000	3 200 000
Pääomalainasaamiset	8 585 904	2 732 801
Yhteensä	28 235 904	5 932 801

Enersense International Oyj, rahoittaa keskitetysti konserniin kuuluvia yhtiöitä. Emoyhtiön tytäryhtiöille myöntämiä pitkäaikaisia lainoja oli yhteensä 28 235 904,0 euroa, joista pääomalainoja on yhteensä 8 585 904,0 euroa. Pääomalainojen ehdot ovat OYL 12 luvun § 1 mukaiset. Muiden emoyhtiön tytäryhtiöille myöntämien pitkäaikaisen korollisten lainojen yhteismäärä on 19 650 000,0 euroa. Lainojen korko oli 3,0–5,0 %.

Saamiset muilta

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Myyntisaamiset	—	30 037
Muut saamiset	2 375 000	600 000
Yhteensä	2 375 000	630 037
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	30 610 904	6 562 838

LYHYTAIKAISET SAAMISET

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Myyntisaamiset	2 480 248	927 018
Lainasaamiset	468 225	993 995
Muut saamiset	2 199 576	89 770
Korkosaamiset	540 379	139 355
Siirtosaamiset	358 504	—
Yhteensä	6 046 932	2 150 137

Emoyhtiön tytäryhtiölle myöntämiä lyhytaikaisten korollisten lainojen määrä on 468 225,0 euroa. Lainojen korko on 2,0–5,0 %. Lyhytaikaisissa veloissa on myös maksamatonta osingonjakovelkaa 146 100,0 euroa.

Saamiset muilta

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Myyntisaamiset	4 150 835	6 530 155
Muut saamiset	576 409	98 474
Siirtosaamiset	914 983	579 476
Yhteensä	5 642 228	7 208 105
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	11 689 159	9 358 242

SIIRTOSAAMISET

Siirtosaamisten olennaiset erät

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Siirtosaamisten olennaiset erät		
Työterveyshuoltokorvaus	76 530	48 121
Jaksotetut välittömät verot	—	—
Myynnin jaksotus	760 753	509 444
Muut	77 700	21 911
Yhteensä	914 983	579 476

OMA PÄÄOMA

Oma pääoma

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Osakepääoma 1.1.	80 000	80 000
Osakepääoma 31.12.	80 000	80 000
Vararahasto 1.1.	312 642	312 642
Vararahasto 31.12.	312 642	312 642
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	14 560 210	14 560 210
Osakeanti	30 073 907	—
Henkilöstöanti	972 759	—
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	1 720 000	—
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	47 326 876	14 560 210
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	3 355 273	1 909 086
Osingonjako	—	—
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	-1 690 256	—
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	1 665 017	1 909 086
Tilikauden voitto	-2 437 756	1 446 187
Oma pääoma yhteensä	46 946 779	18 308 125

Yhtiön edellisten tilikausien voittovaroihin on tehty aikaisempia tilikausia koskeva virheen korjaus. Virheen korjaus on liittynyt Värväämö Oy:n hankintaan 30.10.2018. Värväämö Oy:n osakekannan hankinnan yhteydessä järjestettiin suunnattu osakeanti Värväämö Oy:n vanhoille omistajille. Osakeanti oli virheellisesti kirjattu yhtiön aikaisempien tilikausien voittovaroihin eikä taseen sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Lisäksi yhtiön Ruotsissa sijaitsevan sivuliikkeen tulos ja tase on jäänyt

yhdistelemättä yhtiön aikaisempien tilikausien tulokseen ja taseeseen. Vaikutus sivuliikkeen yhdistelystä yhtiön edellisten tilikausien voittovaroihin vuonna 2021 oli 29 744,4 euroa.

Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Voitto edellisiltä tilikausilta	1 665 017	1 909 086
Tilikauden voitto	-2 437 756	1 446 187
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	47 326 876	14 560 210
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma yhteensä	46 554 137	17 915 483

Enersensen hallitus ehdottaa 4.4.2022 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2021 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,1 (2020: ei osinkoa) euroa osakkeelta.

Ensimmäinen erä 0,05 euroa osakkeelta maksetaan sille, joka on merkitty osingonmaksun täsmäytyspäivänä 6.4.2022 osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään Enersense International Oyj:n osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osingon ensimmäinen erä maksetaan 6.5.2022.

Toinen erä 0,05 euroa osakkeelta maksetaan marraskuussa 2022. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka on hallituksen myöhemmin päättämänä osingonmaksun täsmäytyspäivänä merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää lokakuulle pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Osingonmaksun täsmäytyspäivän suunnitellaan olevan 1.11.2022 ja osingon maksupäivän aikaisintaan 8.11.2022. Hallitus valtuutetaan tarvittaessa päättämään osingon toiselle maksuerälle uusi osingonmaksun täsmäytyspäivä ja maksupäivä, jos Suomen arvo-osuusjärjestelmän säädökset tai säännöt muuttuvat tai muutoin sitä edellyttävät.

Emoyhtiön jakokelpoiset varat olivat vuoden 2021 lopussa 46 554 137,3 (17 915 483,2) euroa.

Tilikauden päättymisen jälkeen Enersensen taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pakolliset varaukset

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Muut pakolliset varaukset	150 000	—
Pakolliset varaukset yhteensä	150 000	—

Pakollinen varaus liittyy yhtiöllä kesken olevaan oikeudelliseen riita-asiaan, joka on vireillä hallinnollisessa tuomioistuimessa Yhdysvalloissa.

PITKÄAIKAISET VELAT

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Pääomalainat saman konsernin yrityksille	—	—
Lainat rahoituslaitoksilta	8 400 000	—
Muut pitkäaikaiset velat	—	419 491
Pitkäaikaiset velat yhteensä	8 400 000	419 491

Velat, jotka eräännyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Lainat rahoituslaitoksilta	—	—
Yhteensä	—	—

LYHYTAIKAISET VELAT

Velat saman konsernin yrityksille

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Ostovelat	1 520 195	2 681 602
Lainat	586 769	70 000
Konserniavustusvelat	—	780 397
Muut velat	-4 768	925 098
Siirtovelat	—	—
Yhteensä	2 102 197	4 457 097

Velat muille

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Lainat rahoituslaitoksilta	2 798 981	1 560 815
Ostovelat	1 689 145	1 894 478
Muut velat	346 565	2 111 999
Siirtovelat	2 311 380	2 569 670
Yhteensä	7 146 072	8 136 962

Siirtovelkojen olennaiset erät

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Palkkavelat	267 375	292 112
Lomapalkkavelat	1 356 797	1 493 262
Lakisääteiset vakuutusmaksut	109 508	220 410
Muut	577 699	563 887
Yhteensä	2 311 380	2 569 670

VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Käyttämättömät luottolimitit	—	3 148 036
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	—	—
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	—	—
Rahalaitoslainat	10 800 000	1 560 815
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	1 002 844	1 002 844
Muut vakuudeksi annetut pantit	875 000	600 000
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	7 000 000	7 000 000
Velat yhteensä	10 800 000	4 708 851
Pantatut osakkeet yhteensä	1 002 884	1 002 844
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset yhteensä	7 000 000	7 000 000

Muut taseen ulkopuoliset vastuut

Emoyhtiöllä on osakkuusyhtiö Yrittäjien Voima oy:lle muu taseen ulkopuolinen vastuu 720 683 euroa.

Oikeudelliset riita-asiat

Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta annetut vakuudet ja takaukset

EUR	31.12.2021	31.12.2020
Muut vakuudeksi annetut pantit	477 250	—
Muut takaukset	16 677 721	75 000

Muut vastuusitoumukset

Leasingsopimuksista maksettavat määrät	31.12.2021	31.12.2020
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	26 985	18 067
Myöhemmin maksettavat	1 882	—
Yhteensä	28 867	18 067

Vakuudellisiin lainoihin sisältyy kovenanttiehtoja. Sovitut erityisehdot liittyvät yhtiön vakavaraisuuteen ja velanhoitokykyyn. Kovenanttien rikkoutuminen voi nostaa rahoituksen kustannuksia tai johtaa lainojen irtosanomiseen. Yhtiön johdon mukaan kovenanttiehdot ovat täyttyneet ja niitä seurataan.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 3. päivänä maaliskuuta 2022

Jussi Holopainen
Tomitusjohtaja

Jaakko Eskola
Hallituksen puheenjohtaja

Sirpa-Helena Sormunen
Hallituksen jäsen

Petri Suokas
Hallituksen jäsen

Herkko Plit
Hallituksen jäsen

Päivi Jokinen
Hallituksen jäsen

Sari Helander
Hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 8. päivänä maaliskuuta 2022

Tilintarkastusyhteisö
KPMG Oy Ab

Mauri Eskelinen
KHT

Tilintarkastuskertomus

ENERSENSE INTERNATIONAL OYJ
TILINTARKASTUSKERTOMUS
TILIKAUDELTA 1.1.–31.12.2021

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Enersense International Oyj:n (y-tunnus 0609766-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 8.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Liikearvo, aineettomat hyödykkeet ja yritysjärjestelyt (Konsernitilinpäätöksen liitetieto 2, 4 ja 11)

- Konserni on laajentanut toimintaansa yrityshankintojen kautta, minkä seurauksena konsernin taseeseen sisältyvien liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvien muiden aineettomien hyödykkeiden määrä on merkittävä. Konsernitaseen 31.12.2021 liikearvo oli 26,2 miljoonaa euroa, asiakassuhteet 8,3 miljoonaa euroa ja pääasiassa yrityshankintoihin liittyvät muut aineettomat hyödykkeet 9,0 miljoonaa euroa.
- Tilikauden aikana toteutettiin kaksi merkittävää yrityskauppaa. Värviälä Oy:n myynnistä tuloutui myyntivoittoa 1,8 miljoonaa euroa ja tilikaudella Pori Offshore Construction Oy:n hankinnasta tuloutui 7,3 miljoonan euron negatiivinen liikearvo. Molemmat erät esitetään konsernin tuloslaskelmalla osana liiketoiminnan muita tuottoja.
- Liikearvo on vuosittaisen arvonalentumistestauksen kohteena. Arvonalentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden laatiminen edellyttää johdon harkintaa koskien mm. liikevaihdon kasvua, kannattavuutta, pitkän aikavälin kasvutekijää ja diskonttauskorkoa.
- Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvästä arvionvaraisuudesta ja tasearvojen merkittävydestä johtuen liikearvon ja yrityshankintoihin liittyvän muun aineettoman omaisuuden arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

Arvonalentumistestaukseen liittyen olemme suorittaneen muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet keskeisiä laskelmissa käytettyjä oletuksia, kuten kannattavuutta, diskonttauskorkoa ja pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Olemme myös arvioineet testauksessa käytettyjen menetelmien ja keskeisten oletusten asianmukaisuutta ja johdonmukaisuutta eri vuosien välillä.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonmäärityksen asiantuntijoita, jotka ovat testanneet laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

Olemme tarkastaneet yrityskauppojen kirjanpidollista käsittelyä.

Lisäksi olemme arvioineet yllä mainittuja eriä koskevien tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

Liikevaihto ja projektituloutukset (Konsernitilinpäätöksen liitetieto 3)

Yhtiön liikevaihto koostuu pääasiassa palveluista, projekteista ja resursoinnista. Pääosa yhtiön myynnistä kirjataan ajan kuluessa. Myyntituottojen kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen osa-alue mm. seuraavista seikoista johtuen:

- Yhtiöllä on merkittävä määrä kiinteähintaisia pitkäaikaisprojekteja. Kiinteähintaisten projektitoimitusten tulouttamisessa valmiusasteen etenemistä seurataan koko projektitoimituksen ajan. Valmiusasteen mukainen tulouttaminen edellyttää johdon harkintaa ja oletuksia, jotka koskevat erityisesti odotettavissa olevia kustannuksia ja työmääräennusteita.

Olemme arvioineet yhtiön myynnin tuloutus- ja laskentaperiaatteita suhteessa IFRS-standardien määrittelemiin periaatteisiin. Lisäksi olemme lisäksi suorittaneet sekä analyttisiä että aineistotarkastuksen toimenpiteitä.

- Tarkastustoimenpiteisimme on sisällynyt myyntiprosesseihin liittyvän sisäisen valvontaympäristön arviointia sekä keskeisimpien kontrollien testausta.
- Olemme testanneet myyntitapahtumien rekisteröinti-, kirjaus- sekä laskutusprosessien toimivuutta sekä olemme lisäksi arvioineet myyntituottojen tulouttamista testaamalla myynnin jaksottamista tilikausien välillä.
- Olemme myös käyneet läpi yhtiön laatimia kiinteähintaisten pitkäaikaishankkeiden projektilaskelmia tarkastelemalla muutoksia projektien katetasoissa sekä projektivastuullisten raportoimia kulu- ja tuottokertymiä sekä arvioineet yhtiön prosessia mahdollisen kuluvaraustarpeen tunnistamiseksi.
- Lisäksi olemme arvioineet myyntituottoja koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

Rahoituksen riittävyys ja rahoitusjärjestelyt (Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 20)

Emoyhtiö julkisti 4.5.2021 saaneensa päätökseen neuvottelut toimintansa rahoituksesta. Uusi rahoituskokonaisuus koostuu kahdesta senior-lainasta sekä useasta takaus- ja laskurahoitusliimitistä. Rahoitusta käytetään toiminnan kehittämiseen sekä käyttöpääoman hallintaan. Uusi rahoitussopimus sisältää konsernin omavaraisuusastetta sekä korollisen velan suhdetta käyttökatteeseen mittaavat rahoituskovenantit.

- Yhtiö keräsi tilikauden aikana osakekaupalla 28,2 miljoonan euron nettovarant.

Konsernin johto on tehnyt arvioita yhtiöiden tulevasta liikevaihdosta, käyttökatteista, investoinneista, rahoitustilanteesta sekä käyttöpääomatarpeista. Yhtiön johto arvioi käyttöpääoman riittävän Yhtiön kasvusuunnitelman mukaisen toiminnan jatkamiseksi tilinpäätöspäivästä seuraavaksi 12 kuukaudeksi.

- Kovenanttiehtojen täyttymisellä on olennainen vaikutus yhtiön rahoitustilanteeseen.

Olemme arvioineet rahoitussopimusten ehtoja, luokittelua ja kirjauskäytäntöjä suhteessa konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteisiin ja sovellettavaan tilinpäätösnormistoon.

- Olemme muodostaneet käsityksen yhtiön taloudellisesta ennustamisprosessista. Rahoituksen riittävyyden arvioimiseksi olemme mm. analysoineet yhtiön laatimia rahavirta-ennusteita ja herkkyytlaskelmia, niiden taustalla olevien tietojen luotettavuutta ja johdon suunnitelmien toteuttamiskelpoisuutta.
- Olemme arvioineet johdon laatimia herkkyytlaskelmia testataksemme rahoituksen riittävyyden liikkumavaraa erityisesti suhteessa kovenanttiehtoihin. Lisäksi olemme arvioineet rahoitusvelkojen luokittelun oikeellisuutta ja rahoitusta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta tilinpäätöksessä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

KPMG Oy Ab on toiminut yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 18.12.2015 alkaen yhtäjaksoisesti 7 vuotta. Enersense International Oyj:stä on tullut yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö 14.6.2021.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 8. maaliskuuta 2022

KPMG OY AB
Mauri Eskelinen
KHT

Tietoa sijoittajille

Enersensen vuoden 2021 raportointikokonaisuuteen kuuluu hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös, selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, palkitsemisraportti ja -politiikka sekä vuosikertomus. Kaikki julkaisut ovat luettavissa Enersensen verkkosivuilla osoitteessa www.enersense.fi/sijoittajalle.

Yhtiökokous 2022

Enersense International Oyj:n varsinainen yhtiökokous 2022 pidetään maanantaina 4.4.2022 klo 14.00 alkaen. Yhtiökokouskutsu on julkaistu 28.2.2022 pörssitiedotteella ja Enersensen verkkosivuilla osoitteessa www.enersense.fi/sijoittajalle.

Osinkojen maksaminen

Enersensen hallitus ehdottaa 4.4.2022 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2021 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,1 euroa osakkeelta eli nykyisellä osakemäärällä yhteensä 1 599 606 euroa.

Ensimmäinen erä 0,05 euroa osakkeelta maksetaan sille, joka on merkitty osingonmaksun täsmäytyspäivänä 6.4.2022 osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n pitämään Enersense International Oyj:n osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osingon ensimmäinen erä maksetaan 6.5.2022.

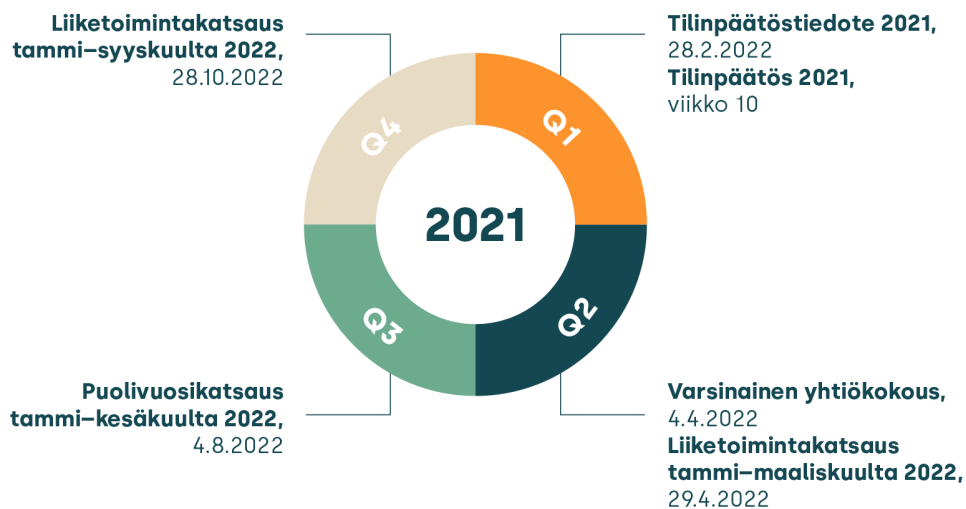
Toinen erä 0,05 euroa osakkeelta maksetaan marraskuussa 2022. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka on hallituksen myöhemmin päättämänä osingonmaksun täsmäytyspäivänä merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää lokakuulle pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Osingonmaksun täsmäytyspäivän suunnitellaan olevan 1.11.2022 ja osingon maksupäivän aikaisintaan 8.11.2022. Hallitus valtuutetaan tarvittaessa päättämään osingon toiselle maksuerälle uusi osingonmaksun täsmäytyspäivä ja maksupäivä, jos Suomen arvo-osuusjärjestelmän säädökset tai säännöt muuttuvat tai muutoin sitä edellyttävät.

Tulostiedotus vuonna 2022

Enersense julkaisee vuonna 2022 kaksi liiketoimintakatsausta ja puolivuositiedotuksen:

- tammi–maaliskuun liiketoimintakatsaus 29.4.2022
- tammi–kesäkuun puolivuositiedotus 4.8.2022
- tammi–syyskuun liiketoimintakatsaus 28.10.2022

Liiketoimintakatsaukset ja puolivuositiedotus julkaistaan suomeksi ja englanniksi ja ne ovat luettavissa Enersensen verkkosivuilla osoitteessa www.enersense.fi/sijoittajalle. Enersense noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tulosten julkistamista.

Pääomamarkkinapäivä

Osakkeenomistajille, sijoittajille, analyytikoille sekä pankkien ja median edustajille suunnattu pääomamarkkinapäivä järjestetään 3.5.2022.

Perustietoa Enersensen osakkeesta

Listattu: Nasdaq Helsinki
Kaupankäyntitunnus: ESENSE
Osakkeiden lukumäärä 31.12.2021: 13 397 729

www.enersense.fi
Enersense International Oyj
Konepajaranta 2
FI-28100, Pori, Finland
+358 29 020 011
info@enersense.com